

SAYI
11

ÖNDEKİLER
YAZ SAYISI 2020/45
@sadesodadergi

İLK GÜNKÜ GAZLA

SADE SODA

Toplum ve Yeni Normal

"Artık Hiçbir Şey Eskisi Gibi Olmayacak"

Oyna. Keşfet. Öğren.

Dünyanın bütün çocukları için,
hayal dünyalarını zenginleştirecek,
dünyayı keşfedip öğrenebilecekleri,

DiJiTAL OYUNCAKLAR ÜRETİYORUZ

Sade Soda Dergi

Yıl: 3 Sayı: 11 Yaz 2020

ÖNDER

İmam Hatipliler Derneği Adına

İmtiyaz Sahibi

Kamber Çal

Genel Yayın Yönetmeni

Melih Kahramanlar

Yazı İşleri Müdürü

Resul Çiftci

Yayın Editörü

M. Talha Kaan

Sade Soda Mutfağı

M. Nihad Özkaya

Enes Yıldırım

Fatih Uçar

Zeynep Rana Ünal

Süleyman Yılmaz

Ali Sadık Ulus

Semih Başalan

Esmâ Ceyda Erdoğan

Hukuk Danışmanı

Av. İsa Akkurt

Sanat Yönetmeni

Ali Bıyıklı

Dergi Tasarım

Ahmet Karakoç

noontasarim.com

Yazışalım, Konuşalım, Gel Tanışalım

Akşemsettin Mah. Şair Fuzuli Sok.

No: 22 Fatih/İstanbul

sadesodadergi@gmail.com

0 (212) 519 09 53

Potansiyel Yazarımızsın

Yaz ve Gönder

sadesodayazi@gmail.com

Baskı Yeri

Yönetim Yeri

Akşemsettin Mah. Şair Fuzuli Sok. No: 22

Fatih/İstanbul sadesodadergi@gmail.com

0 (212) 519 09 53

Dilek&Öneri&Şikayet

sadesodadergi@gmail.com

Sosyal Medyada Biz

f t i sadesodadergi

"Üç ayda bir yayınlanır."

Yazılarda yayın kurulu değişiklik yapabilir.

Gönderilen yazılar iade edilmez.

Yazılardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yazılardan yazarları kadar okuyucular da sorumludur.

"Yeni Normale Alışmak"

2019 yılının son aylarında Çin'de ortaya çıkan ve kısa sürede dünyanın dört bir yanına yayılan COVID-19 salgınıyla mücadelemize devam ediyoruz. 9 milyonu aşkın kişi korona virüse yakalandı. Ülkemizde de 200 bine yakın kişi korona virüsle tanıştı. Hastalığa yakalananların büyük bir oranı iyileşirken maalesef ki 5 bini aşkın kaybımız oldu. Mart ayının ortalarından beri evlerimize çekildik. Okullarımız örgün eğitime ara verdi. Dışarıdaki tüm sosyal işlerimiz ve ilişkilerimize zorunlu aralar verdik. Yaşadığımız şehirlerde hafta sonları sokağa çıkma yasakları ilan edildi, muhtemelen genç kuşak olarak ilk defa böyle bir yasakla tanıştık.

Hayatımızın yeni normalleri var artık. Maske, mesafe ve temizlik üçlüsü gündelik hayatımızın vazgeçilmezlerinden. Derslerimizi online platformlardan takip ediyor, dost meclislerimizi sanal ağlarda kuruyoruz.

"Pandemi sürecinden sonra, dünyada hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" cümlesi son zamanlarda sıkça duyduğumuz haklılık payı da oldukça yüksek bir ifade. Gündelik koşturmacalarımız, uğraşlarımız ve heyecanlarımıza kısa bir es vererek iç muhasebelerimizi gözden geçirmek, dertlerimizi tazelemek için imkan günlerindeyiz.

Sade Soda 11. kez siz değerli okuyucularımızla buluşuyor. Bu sayımızda pandemi sürecini farklı bakış açılarıyla ele alıyoruz. Prof. Dr. Nihat Erdoğan hocamızla oldukça istifadeli bir söyleşi gerçekleştirdik. Talha Keskin, Efdal İnan, Gökhan Ergür, Talha Kaan, Musab Yılmaz dosya konumuza katkı sunan isimlerden bazıları. Efdal İnan online paylaşım platformları üzerine düşünmeye, Musab Yılmaz ise Dünya Sağlık Örgütü hakkında bir sorgulama yazısıyla bizleri düşünmeye davet ediyor.

"Aynı Sırayı Paylaşanlar" köşemizde Ahmet Kaan ağabeyimizle zengin bir söyleşi gerçekleştirdik. Sadullah Yıldız ise bizleri İstanbul'da keyifli bir geziye davet ediyor, ümit ederiz ki sağlıklı günlerimize en kısa zamanda erişiriz.

Paylaşmalarımızın bereket getirmesini temenni ediyoruz.

Hak'la kalınız.

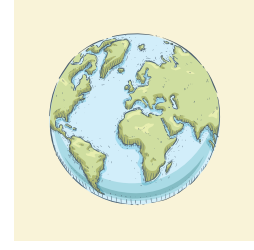
Melih Kahramanlar

için deki ler

42 >

Dünya Beşten
Büyüktür

08

Nihat
Erdoğan
Zeynep Rana Ünal
Esmâ Ceyda Erdoğan

18

Pandemi
Gevezeliği
Ya da Boş Boş
Oturmak
Gökhan Ergür

26

Uzakta mıyız?
Eftal İnan

06 Kavram
Köşesi

12 COVID-19
İnfografik

14 Uluslararası
Kurumların
Krizi ve Dünya
Sağlık Örgütü
DSÖ
Musab Yılmaz

16 Zor Zamanlarda
Hak ve Hukuk:
Pandemi
Sürecine
Hukuki
Perspektiften
Bir Bakış
M. Talha Kaan

30 Serbest Kürsü
COVID-19

32 Kitabın
Orta Yeri

34 Ahmet Kaan;
O Kapıdan Mutlaka Girin
Girerseniz Hayatınız
Değişecek
Röportaj:
Semih Başalan

41 Demirbaş

< 58
Yazının
Serüveni
Süleyman Yılmaz

38

İstanbul'da Gözünüzü
Gönlünüzü Açacak
10 Nefis Yer
Sadullah Yıldız

44

Niye Bunlar
Hep Benim
Başıma Geliyor?
Ahmet Kaya

48

Sanal
Münzevi
Enes Yıldırım

20 Değişimin Başlangıcı:
COVID-19 ve Çevrimiçi
Eğitime Bir Bakış
Furkan Alpat

22 Gençlik Sivil Toplum
Kuruluşlarının Sosyal
Etkinlikleri

24 Çevrimiçi
Halit Bekiroğlu

28 Post-Pandemi
Sürecinde Uluslararası
Örgütler
M.Talha Keskin

46 Bir Muhasebe
Denemesi
Meryem Söğüt

51 "Ölmüştün Ama
Değilsin Üzgün"
İbrahim Tenekeci

52 Günümüz Eğitime
Farklı Bir Bakış
Mehmed Nihad Özkaya

56 Cami'a Mollâ
Fenârî İsa
Cami
**Zehra Nur
Başpınar**

60 Tecrübe
Paylaşıldıkça
Anlamlanır

PANDEMI

Dünyada birden fazla ülkede veya kıtada, çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara verilen genel isim.

COVID-19

İlk olarak Çin'in Vuhan kentinde insanlara bulaştığı tespit edilen SARS-COV-2 (Şiddetli Akut Solunum Sendromu-Koronavirüs-2) virüsünün insanlarda yol açtığı hastalığın adı.

184

Türkiye'deki koronavirüs danışma hattının telefon numarası.

ASEMPTOMATİK

Hastalık belirtisi göstermeme.

DAMLACIK ENFEKSİYONU

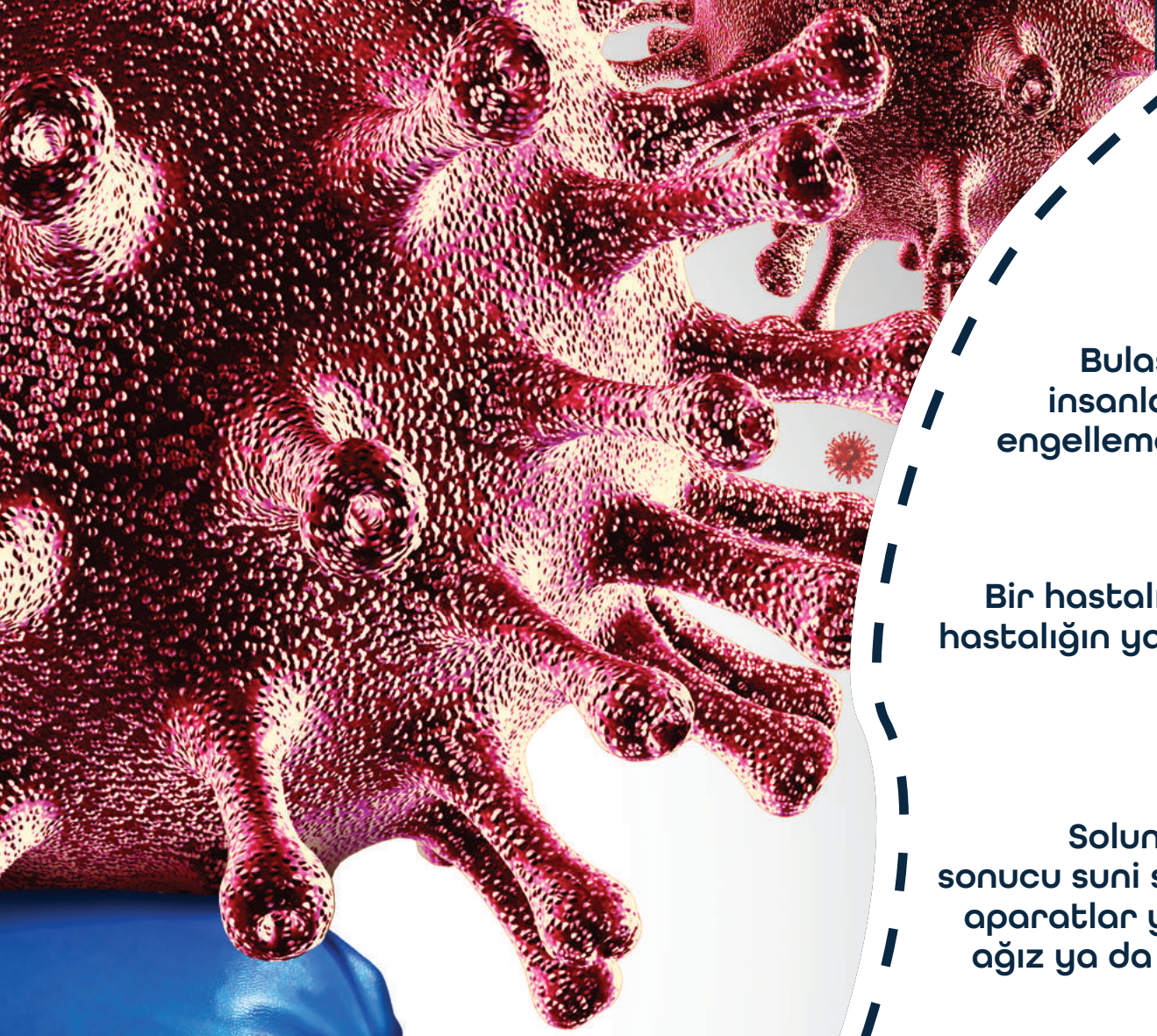
Bir hastanın öksürmesi, hapşırması ya da konuşması gibi yollarla patojenik bakterilerin çevreye ince su damlacıkları ile dağıldığı ve bunu soluyan kişinin solunum sisteminde enfeksiyonun meydana geldiği durum.

SOSYAL MESAFE

İnsanlarla en az 1.5 metre olacak şekilde fiziksel mesafeyi korumak. Amacı, bir kişiden diğerine virüs geçiş riskini azaltmaktır.

İNKÜBASYON (KULUÇKA) SÜRESİ

Enfeksiyöz bir ajana (örneğin bir virüs) maruz kalma ile hastalığın belirtilerinin başlaması arasındaki zaman dilimi.

KARANTİNA

Bulaşıcı bir virüse maruz kalan insanların, hastalığın yayılmasını engellemek amacıyla izole edilmesi.

FİLYASYON

Bir hastalığın kaynağını bulma ve bu hastalığın yayılma zincirini taramadan geçirip takip etme işlemi.

ENTÜBASYON

Solunum güvenliğinin bozulması sonucu suni solunuma geçmek için özel aparatlar yardımıyla solunum yoluna ağız ya da burun yoluyla özel bir tüp yerleştirilmesi işlemi.

ANTİKOR TESTİ

Bir kişinin koronavirüse yakalandıktan sonra vücudunda virüsle mücadele eden antikorların varlığını gösteren test.

KORONAFOBİ

Koronavirüs tehdidi sebebiyle insanlarda oluşan gerçek dışı bir korku, kaygı ve panik hali ile işlevselliğin bozulduğu durum.

KORONOFYAK

Kimseye güvenmeme, herkes ve her şeye hastalığı kapmaya yönelik şüpheli bir bakış açısıyla yaklaşma gibi paranoyak düşüncelerin gelişmesi durumu.

NIHAT ERDOĞMUŞ

Röportaj:
Zeynep Rana Ünal
Esmâ Ceyda Erdoğan

“Şikâyet etmek ya da oluşan yeni durumun etkilerine sızlanmak yerine, daha iyi bir dünya için çaba harcamaya ihtiyaç var.”

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ İŞLETME BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYESİ VE İLKE VAKFI MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI PROF. DR. NIHAT ERDOĞMUŞ HOCAMIZ İLE COVID-19 PANDEMİSİNİN BERABERİNDE GETİRDİĞİ YENİ DURUMLAR HAKKINDA KONUŞTUK. İLGİLİSİNE YENİ BİR PERSPEKTİF SUNAN BU RÖPORTAJ; EĞİTİMİN, BİREYİN, TOPLUMUN VE TEKNOLOJİNİN PANDEMİ SÜRECİNDEKİ VE SONRASINDAKİ YERİ HUSUSUNDA FİKİR DÜNYANIZI ZENGİNLEŞTİRMEK İÇİN SİZLERİ BEKLİYOR.

Tüm dünyanın tecrübe etmediği büyüklükte bir salgın ile karşı karşıya kaldık ve insanlık bu duruma hazırlıksız yakalandı. Pandemi sürecini nasıl anlamlandırmalıyız, nasıl okumalıyız?

Evet yeni bir durumla karşı karşıyayız. 2019 yılı sonunda Çin’den ilk haberler geldiği zaman yine önceki salgınlar gibi olduğunu düşündük. SARS’i hatırladık, MERS’i hatırladık ve bizden uzakta bir şeyler oluyordu. Sonrasında Avrupa’da, İtalya’da ve İspanya’da yavaş

yavaş yayılmaya başladı. “Ne oluyor?” derken, mart ayının başında Sağlık Bakanlığı’nın açıklamasıyla beraber Türkiye’de de artık ciddi bir şekilde gündemimize girmiş oldu.

Uzakta olan şey içimize, aramıza geldi katıldı ve yeni bir durumla karşı karşıya olduğumuzu biz de bizzat görmeye başladık. İnsan sağlığına önemli ölçüde zarar verecek bir virüsün gelip bu kadar hızlı bir şekilde tüm dünyayı etkileyebileceği öngörülüyordu. En

azından bizler onu öngöremiyorduk. Neticede bu virüsle beraber yeni bir durumla karşı karşıya kaldık. “Peki bu yeni durum neydi?”

Bir yönü, dünyanın ihmal ettiği bir konu olan sağlık altyapısına dair eksiklikler karşımıza çıktı ve sağlık ihtiyacına cevap verme kapasitesinin zayıf olduğu ülkeler görüldü. Bununla birlikte neo-liberal politikalarla sağlık hizmetlerini özelleştiren ülkelerin de bu ihtiyaçlara cevap vermekte geç kaldığı fark edildi. Böyle olunca ülkelerin sağlık kurumlarının kapasitesinin yetersizliği ortaya çıktı.

İkinci bir yönü insan ilişkilerine dair bazı sorunlar yaşamaya başladık, ‘sosyal mesafe’ kavramı hayatımıza girmiş oldu. Bazı hocalarımız, bilhassa ismini zikretmekte fayda var, Ömer Torlak Hocamız, “fiziksel mesafe kavramını kullanalım” diye teklif etmişti. Bence de fiziksel mesafe demek gerekiyordu. Fiziksel mesafe ise bizi yeni durumlarla karşı karşıya getirdi ve bazı sorulara cevap aramamız gerektiği anlaşıldı:

“Kısa vadede neler olabilir?”, “Uzun vadede bizi neler bekliyor?”

Öncelikle kısa vadede, virüsten korunma ve virüsün tekrar galip gelmemesi herkes için önemli bir husus olmaya devam edecektir. Bu süreçte deniliyor ki artık maske kullanacağız, fiziksel mesafeye ve temizliğe dikkat edeceğiz ve önlemler alarak virüsten korunacağız.

Uzun vadede ise yaşadığımız krizden sonra hem bireyler olarak hem de ülkeler olarak benzer bir duruma zihinsel ve fiziksel olarak hazır olmamız gerekiyor. Unutulmamalı ki, sonraki yıllarda da benzer durumlar karşımıza çıkabilir. Ayrıca önemseydiğim ve kafa yormamız gerektiğini düşündüğüm diğer bir mesele de süreçle birlikte devam etmekte olan teknolojik, ekonomik değişimler ve sosyal hayat ile ilgili değişimlerdir. Artık şunu çok rahat söyleyebiliyoruz; Ekonomik, teknolojik ve sosyal alanda devam eden değişimler hızlandı. Burada bireysel düzeyde, kurumlar, ülkeler ve hatta uluslararası kuruluşlar düzeyinde hazırlığa ihtiyaç olduğunu söyleyebiliriz. Ben özellikle bunun altını çizmek istiyorum. Gelecek yıllarda muhtemelen afetler ve salgınlar gündemimizde daha çok yer alacaktır. Bu salgın, küresel düzeyde bir salgınla ya da felaketle karşı karşıya kaldığımız zaman nasıl hareket etmemiz gerektiğini öğrenmemiz açısından önemli bir tecrübe oldu.

Her şeyin küreselleştiği, insanın, paranın, ticaretin var olduğu bir dünyada bu hareketlilik, doğal olarak küresel sonuçlar da doğurmuştur. Dolayısıyla burada vurgulamak istediğim husus, salgının kısa vadede etkilerini gözlemleyebiliyoruz, fakat uzun vadeli etkileri ve muhtemel sonuçlarını da öne çıkarmaya çalışmalıyız. Bir süredir yaşanan ekonomik, sosyal, teknolojik değişimleri dikkate alıp, uzun vadeli bir hazırlık yapmaya da ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Eğer edilgen olan ya da reaktif takip eden değil de bu süreçlerin şekillenmesine katkı sağlayan fail olabilmek, özne olabilmek istiyorsak bu yönde tüm hazırlıklarımızı yapmak gerekiyor. Şikâyet etmek ya da oluşan yeni durumun etkilerine sızlanmak yerine, daha iyi bir dünya için çaba harcamaya ihtiyaç var. Netice itibarıyla, tepkisellik yerine katkı sağlamanın daha önemli olduğunu ve bu konuda çaba gerektiğini düşünüyorum.

Dünya üzerinde sosyal ve teknolojik çalışmaların pandemi ile birlikte hızlandığından bahsettiniz. Yenilenen ve değişen dünya düzeninde, kulluk bilinci ile nasıl hareket etmemiz gerekir? Yeni dünyaya ayak mı uydurmalıyız? Yoksa ait olduğumuz geleceği yeni dünya düzeninde sürdürebilir kılmak için mi çalışmalıyız?

Şunu biliyoruz ki, buna benzer olaylar tarihte de yaşandı ve bundan sonra da yaşanacaktır. Burada bizim nasıl bir tavır takındığımız ve nasıl eyleme geçtiğimiz önemlidir. Gücümüzün yettiği düzeyde elimizden geleni ne kadar yapabildik ve ne ölçüde gayret gösterdik, biz bundan sorumluyuz. Bir yaratılış gayemiz, değerlerimiz ve kimliğimiz var. Yaratılış gayemiz nedir? Kimiz ve neyiz? Öncelikle birey ve toplum olarak bu anlamda bir farkındalığın gelişmesine ve bu meselenin zihinlerimizde berraklaşmasına ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

BİR YARATILIŞ GAYEMİZ, DEĞERLERİMİZ VE KİMLİĞİMİZ VAR. YARATILIŞ GAYEMİZ NEDİR? KİMİZ VE NEYİZ? ÖNCELİKLE BİREY VE TOPLUM OLARAK BU ANLAMDA BİR FARKINDALIĞIN GELİŞMESİNE VE BU MESELENİN ZİHİNLERİMİZDE BERRAKLAŞMASINA İHTİYACIMIZ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM.

Bununla birlikte bir daha oturup, “Biz tabiatı nasıl konumlandırıyoruz?”, “İnsan bizim için ne demek?”, “Toplum ne demek?”, “Çevre ne demek?”, “Teknoloji ne demek?”, “Ekonomi ne demek?”, “Bunlar nedir?”, “Nasıl gelişiyor ve işliyor?” Bunları anlamaya ve sonrasında anlamlandırmaya ihtiyacımız var.

Dünyada neler olduğunu doğru kavrayabilmek, kendi değerlerimizden ve varoluş gayemizden yola çıkarak bunları anlamlandırabilmek çok önemlidir. Söylemeye çalıştığım şey, hayatımızı sürdürürken ve etrafımızda pek çok gelişme olurken hayatımızı etkileyen şeyleri yakından izlememiz ve bununla birlikte hayatı etkileyen faktörler konusunda görüşler, sistemler ve araçlar oluşturmamız gerekiyor. Eğer siz sistem ve araç oluşturamazsanız, bu araçlar toplumsal bir ihtiyaçsa ve insanlar bu araçları kullanıyorlarsa, var olanları kullanmaya devam edeceklerdir. Dolayısıyla şikâyet etmek yerine daha iyisi neyse onu ortaya koymamız; yaratılış gayemiz, kimliğimiz ve değerlerimiz perspektifinden olan bitenleri kavramamız ve bununla ilgili sistemler, araçlar geliştirmemiz gerekiyor.

Bu çaba onlarca yıl gerektirecek, belki de ömrümüz boyunca neticelendiremeyeceğimiz türden çalışmalara talip olmak anlamına geliyor. Biraz bu gözle de bakmaya ihtiyaç var. Uzun soluklu bir mücadeleyi konuşuyoruz. Benim net olarak düşündüğüm şey şudur: “Varoluş gayemiz Allah’a kulluktur.” Dünyaya bunun için geldik. İkinci bir vazifemiz de var: Dünyayı her açıdan imar etmemiz gerekiyor. Dünyanın imarı derken sahip olduğumuz kulluk bilinci ve inançla içinde bulunduğumuz dünyanın her yönüyle daha iyi bir yer olması için uğraşılması gerektiğini kastediyoruz. Biz kul olarak bundan da sorumluyuz. Bu da el yordamıyla yapılacak bir şey değildir.

Aksine; bilgiyle, bilinçle ve doğru yöntemler kullanılarak yapılması gereken şeydir.

Bizlerin, insanlığın temel meselelerine çözüm üretmek hususunda daha fazla sorumluluk üstlenmesi ve çaba göstermesi gerekiyor. Kendimizden başlayarak; yakınlarımız, ülkemiz ve insanlık için insan hayatına dokunan, hayatı kolaylaştıran ve gerçekçi teklifler oluşturulmasına ihtiyaç var.

KENDİMİZDEN BAŞLAYARAK, YAKINLARIMIZ, ÜLKEMİZ VE İNSANLIK İÇİN İNSAN HAYATINA DOKUNAN, HAYATI KOLAYLAŞTIRAN VE GERÇEKÇİ TEKLİFLER OLUŞTURULMASINA İHTİYAÇ VAR.

Salgın sürecinden resmi kurum ve kuruluşların yanında sivil toplum kuruluşları da fazlasıyla etkilendi. Sivil toplumun dününü, bugünü, yarınını düşünecek olursak, “gönüllülük” kavramını, değişen dünya düzeninde nasıl konumlandırabiliriz?

Ülkelerin tarihine, koşullarına göre sivil toplum alanında farklı kurumsallaşmalar söz konusu oluyor. Türkiye'nin geçmişten gelen değerli bir “vakıf kültürü” birikimi var. Bu kıymetli gelenek zamanla biçim değiştirmeye başlıyor. Geçmişte vakıfların yaptığı birçok faaliyeti bugün kamu kurumları gerçekleştiriyor. Sivil toplumun aynı çizgi üzerinde değişmeden devam etmesi çok mümkün değildir. Yeni örgütlenmeler, yeni çalışma sistemleri ile sivil toplum kuruluşları değişmeye devam ediyor. Dolayısıyla, değişimler olsa da devletin hizmet anlamında yetişemediği ya da girmek istemediği alanlar da olabilir. Bu sebeple eksikliği gidermek için, toplumla temas halinde olan, topluma dokunan, toplumu keşfedebilecek, toplumun çeperlerine ulaşabilecek sivil toplum kuruluşları her daim var olacaktır.

Ayrıca, insani yardım, eğitim ve sağlık alanlarında tüm insanlığın farklı ihtiyaçları var olmaya devam edecektir. Bunun yanında sivil alanlarda çalışmanın, gönüllü olmanın, başkalarına faydalı olmanın insani bir ihtiyaç olduğunu bunun artarak devam ettiğini düşünüyorum. Değişim açısından baktığımızda da gönüllülük faaliyetlerinin tekil düzeyde sürdürülebilir olmasının yanında, pek çok sivil toplum faaliyetinin bir organizasyon çatısı altında yapılması güncel bir ihtiyaç haline geldi. Organizasyonların varlığı ise faaliyetlerde sürekliliği sağlıyor, birikim oluşturuyor ve daha verimli çalışmayı beraberinde getiriyor. Dolayısıyla sivil toplum faaliyetlerinin geniş ölçekli ve kurumsal olarak ilerlemesi, değişim dönemlerinde olumlu katkılar sunabiliyor. Güçlü kurumsal yapıların salgın dönemlerinde faydası görüldü.

Bunun yanında gönüllü kuruluşların düzgün yapılması gerekiyor. Kendisine emanet edilen kaynakları suistimal etmemesi ve kaynakları verimli kullanması en önemli görevlerinin başında geliyor. Yine, sivil toplum alanında faaliyet yürütürken işlem tekrarlarının olmaması mühimdir. Yeni dönemde sivil toplum kuruluşlarının kendi arasında iş birliği yaparak tekrarlayan faaliyetlerin önüne geçmesi ve yeni alanlara dağılması bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkacaktır. Bu anlamda sivil toplum kuruluşlarının gelecekle ilgili ortak bir yol ha-

ritası çıkartmaya ihtiyaçları var.

Gelecekte gönüllülük nasıl olacak diye baktığımızda ise organizasyonların gönüllüleri bulma hususunda ve gönüllülük esaslı çalışma sistemlerinde farklılıklar olacağını düşünüyorum. Gönüllüleri sivil toplum alanına çekmek, onları tatmin etmek, güzel işler yapıldığı hissiyatı verebilmek için yeni nesillerin anlayışlarına uygun ortamlar hazırlanması gerekiyor. Bunların yanında bugün yapılandan çok farklı gönüllülük türleri de ortaya çıkmaya başlayabilir. Hali hazırda proje bazlı, dijital ve kısa süreli gönüllülük gibi birçok farklı gönüllülük türü ortaya çıkmaya başlıyor. Benzer şekilde sivil toplum alanında yeni açılımlara hazır olmak gerekiyor.

Bir başka beklentim ise son dönemde dijitalleşmeyle beraber sivil toplum faaliyetleri bakımından yeni formlar ortaya çıkmaya başlayacak ve gençler yeni formlar çerçevesinde farklı faaliyetleri öne çıkartmaya çalışacaklar. Bu süreçte bir şeyi önemsiyorum: “Gençlerden sadece tanımlı olanı yapmalarını beklemek yerine, kendilerinin keşfetmeleri, önemsedikleri konulara dair kendi çalışmalarını yapmalarına, kendileri organizasyonlarını oluşturmalarına olanaklar sağlamalıyız.”

Karantinaya girdiğimiz ilk günlerden itibaren eğitim ve öğretim süreci, daha önce adını hiç duymadığımız çevrimiçi platformlardan devam ediyor. Fonksiyonel anlamda müfredatın öğrenciye aktarılması mümkün gözükse de sizce eğitimde verimlilik ne ölçüde olacaktır?

Yükseköğretim konusunda ve bu hususta bazı çalışmalar yapmıştım. Çevrimiçi eğitim pandemi öncesinde de tartışılan bir meseleydi. Yükseköğretimde harmanlanmış eğitimin farklı yönleri konuşuluyor, 14 haftalık eğitim sürecinin ne kadarının uzaktan işlenebileceğine yönelik taslak çalışmalar yapılıyordu. Aslında çevrimiçi eğitim ve verimlilik yeni tartışılan bir mesele değildir.

Genel olarak hoca için de öğrenci için de zor olanın harmanlanmış eğitimin olduğunu düşünüyorum. Okula gelmediğiniz zaman kendiniz için çalışmanız, evde yaptığınız hazırlığı sınıfta sunmanız gerekecektir. Hoca ise kolaylaştırıcı bir rolde olacak, öğrencilere geri bildirim vermesi gerekecektir. Dolayısıyla harmanlanmış eğitim metodunun öğrencinin dinlemesi formülünden çok daha zor olduğunu ve eğitim için daha sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Bireylerin daha fazla sorumluluk alması gereken bir geleceğe ilerliyoruz. Buna paralel olarak, ilerleyen yıllarda ortaöğretimde, anaokulu eğitiminde ailenin daha fazla işine girmesi gerekecek diye düşünüyorum. Madem çocuklar en değerli varlığımızsa, o zaman aile olarak bizlerin de online eğitimin bir parçası olmamız gerekiyor. Çocuklarımızı okula göndermekle iş bitmiyor. Bu yönüyle ailenin eğitim sürecin bir parçası olmasının iyi olacağını söyleyebiliriz.

Arkadaşlarımızla konuştuğumuz zaman pandemi döneminde çocuklarına eğitimle ilgili zaman ayırmak durumunda kaldıklarını söylediler. Veliler ve çocuklarımız için çok güzel bir durum ortaya çıktı. Tabi ki pandemi sebebiyle ortaya çıkan istisnai durumu bir kenara

birakırsak, normal dönemde çocuklarımıza zaman ayırma bu kadar yoğun olmayabilir. Yeni dönemde eğitim için artık bir üçlünün varlığından bahsedebiliriz: Okul, öğretmen ve veli...

Bahsettiğimiz gibi gelecekte velinin önemli bir rolü olacağını ve velilerin de bu döneme hazırlanması gerektiğini düşünüyorum. Eğitimi ilerleyen dönemlerde tekrar konuştuğumuzda, sadece okula ya da öğretmene, üniversiteye ya da öğretim üyesine bırakılacak bir şey olmaktan çıktığını, ailelerin daha fazla sorumluluk alması gereken bir hale doğru evrildiğini söyleyeceğiz. Entelektüel ve sosyalleşme kısmını bir yana bıraktığımızda, öğrenci sınıfa geldiği zaman gelmeden de bulabileceği bilgileri aktarıyorsak sınıfta olmanın hiçbir anlamı kalmayacaktır. Var olanı doğrudan aktarmak, robotlar ya da makineler tarafından da yapılabilir. Makinenin ve robotun yapmadığı ne varsa biz hocaların onları yapması gerekiyor. Hal ve hareket, davranış, geri bildirim biçimi, yorumlama biçimi, konuyu ele alışı biçimi gibi birçok yeni özelliğin de kazandırılması gerekiyor. Bu mesele de gelecek yıllarda eğitimcileri bekleyen en büyük sorunlardan bir tanesi olarak gözüküyor.

Bahsettiğimiz ideal uzaktan eğitim, bireysel düzeyde kişilerin hazırlık yaptığı, sorumluluk aldığı, araştırdığı, incelediği, araştırmasını sunduğu, sunum esnasında arkadaşlarından geri bildirim aldığı, hocanın geri bildirim verdiği ve öneride bulunduğu bir metottur. Öğrencinin bu metoda uygun yeni eğitim anlayışına hazırlanması gerekiyor. Dolayısıyla bütünlüklü bir bakışa ihtiyacımız var. Geleceğin eğitimi sadece teknoloji üzerinden, uzaktan yapılan eğitim olarak kodlamak da çok eksik olacaktır. Çalışma biçimi ve alınacak sorumluluklar bakımından da yeni bir düzenlemeye ihtiyaç var. Burada da bireylerin çok daha fazla aktif olmasını bir şekilde sağlamamız lazım. İnsanlar ihtiyaç duyarlarsa öğrenirler, dolayısıyla bu çerçevede eğitimi yeniden şekillendirmemiz ve şartlara uygun şekilde dönüştürmemiz gerekiyor.

Bizler bu süreçte kendimizle baş başa kaldık. İlk zamanlar içimize çekileceğiz dedik, şunu yaparız, bunu okuruz, şunları izleriz dedik ama hayal ettiğimiz gibi zamanı bereketli bir şekilde geçiremedik. Kendimizi bu hususta nasıl terbiye edebiliriz?

“Allah sizi içe dönük yapsın.” diyeceğim ben burada. Yeni dünya içe dönük insanlara daha çok şey vadediyor. Çünkü içe dönük insanlar enerjilerini kendilerinden alıyorlar. Gündelik hayatta dışa dönük çok şey sunulur. Dışa dönük insanlar enerjiyi dışarıdan alırlar. Ama içe dönük insanlar başkasına daha az ihtiyaç duyarlar. Kendini meşgul etme, kendine odaklanmış olma yönünden çok daha avantajlılardır.

Bu kadar çok dışarıda hayat geçirerek yaşadığımız için de kendinle baş başa kalmak çok kolay değildir ve sıkıcı bir şey olarak gelir. Çünkü enerjiyi kendinden alamıyorsun, dışarıdan alman gerekiyor. Ben kendinle baş başa kalabilmenin zamanla ilgili olduğunu düşünüyorum. Bu bir kişilik tarzıdır, alışkanlıktır. Hepimiz bazı zamanlar kendimizi sorgularız. Ama o sorgulamalar korkuya ilişkin olabilir. İç dünyamızı, kim ve ne olduğumuzu keşfetmek için çok çaba göstermiyoruz olabiliriz. Bu durumlarda profesyonel desteğe ihtiyaç olduğun-

nu düşünüyorum. Bazı insanlar bunu desteğe ihtiyaç duymadan da yapabilir ama bunun da çok erken yaşlarda kazandırılması gereken bir beceri olduğunu düşünüyorum. Profesyonel destek derken illa psikolog eşliğinde olmak zorunda değil, kişi kendi çabasını da ortaya koyabilir. Bu bir gayret ve emek gerektiriyor. Yani dışarıdaki daha cazibeli olan ilişkilerden kendini soyutlayacaksın ve kendi halinde kalacaksın, düşünmeye başlayacaksın. Bu herkesin becerebileceği bir şey değildir ve kendi halinde kalmak dünyanın en zor işlerinden biridir. çok klişe bir ifadeyle “İnsanoğlu uzayı keşfeder ama kendini keşfedemez.” derler. Bizden en çok istenen şey de akletmek ve düşünmek. Dediğimiz gibi bunu başarabilmek çok kolay değil ama yapabilmemiz gerekiyor. Gelecek yıllarda bizi meşgul eden uğraşlardan biri de bu olacaktır. Belirsizliğin fazlaştığı, değişimin hızlandığı bir dünya da referans değerleri bulabilmek, çerçeveleyebilmek, bir yerlere odaklanabilmek, yol çizebilmek kolay bir çaba değildir. “Hangi meslekler popülerdir?” arayışından ziyade, “Ben kimim?”, “Ne istiyorum?”, “Ne arıyorum?”, “Hayatta benim için neler önemlidir?” sorularına cevap aramak daha önemlidir. Biz hayatımızda biraz tersini yapıyoruz; “Neler popüler?”, “Neler öne çıkıyor?” diye bakıyor, sonra “Ben hangisini yapabilirim?” diye düşünüyoruz. Haliyle başlangıç noktası yanlış oluyor. Kendimizi keşfetmek zahmetli, zor ve irade gerektiren bir çabadır. Bizim tam bu noktadan başlamaya ihtiyacımız var. Hem mesleki olarak hem de kulluk bilincinin tezahürü olarak zaman zaman kenara çekilip düşünmek gerekiyor. Kriz dönemlerinin hayatı gözden geçirmeye vesile olması beklenir ama o kadar çok araç ve eşyayla meşgulüz ki buna pek fırsat bulmuyoruz. Hayatımızda bu fırsatı oluşturmak için çalışmamız gerek diye düşünüyorum.

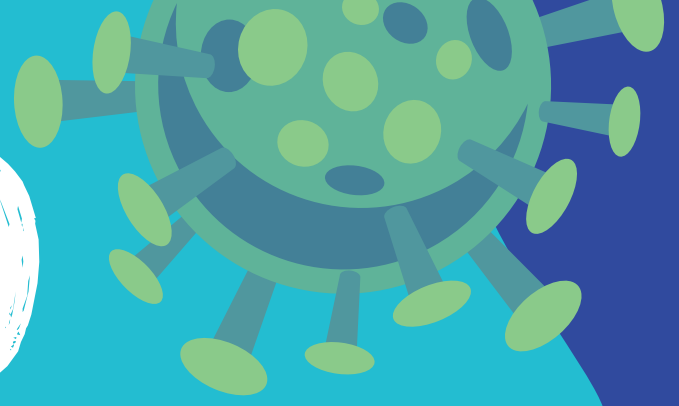
Bu yaşa geldiğim de artık öğrendiğim şudur: Eğer siz bir şeyi önemsiyorsanız, çözülmesi gereken bir sorun olarak görüyorsanız, onu kafayı takip dertlenirseniz, uzun sürse de cevabı o doğrultuda bulursunuz. Aklımıza gelen bir sorun varsa, onu çözümü de vardır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederiz hocam. Sizlerin son olarak eklemek istediği bir husus var mıdır?

Gençlere en büyük tavsiyem şudur: “Kendi farkındalığımızdan yola çıkarak, etrafımızı doğru kavramalıyız ve daima seferde olduğumuzu hatırlayarak hesabı verilecek bir hayatın peşinde olduğumuzu unutmamalıyız.” Allah’ın bana verdiği bu ömrün sonuna geldiğim zaman arkada, “Anlamlı, hesabı verilebilir bir hayat var mı?” ve “Geriyeye baktığımda gerçekten mutlu olarak yaşadığım, insanlığa katkı sağladığım bir hayat var mı?” bunlar sormamız gereken önemli sorulardır. Bu anlamda bir sorgulamaya, çabaya, motivasyona, netice itibarıyla istikamet üzere olmaya ihtiyacımız var diyebiliriz.

“KENDİ FARKINDALIĞIMIZDAN YOLA ÇIKARAK, ETRAFIMIZI DOĞRU KAVRAMALIYIZ VE DAİMA SEFERDE OLDUĞUMUZU HATIRLAYARAK HESABI VERİLECEK BİR HAYATIN PEŞİNDE OLDUĞUMUZU UNUTMAMALIYIZ.”

COVID-19

**12-27
ARALIK
2019**

'BAŞLANGIÇ'

Koronavirüs ilk olarak Çin'in Hubey eyaletine bağlı Vuhan kentinde 12 Aralık'ta tespit edildi.

Vuhan Belediyesi Sağlık Komisyonu kentteki Huanan Deniz Ürünleri Pazarı ile teması bulunan 27 kişide daha "gizemli hastalığın" görüldüğünü açıkladı.

**31 ARALIK
2019**

Çin, Hubey eyaletine bağlı Vuhan kentinde kaynağı bilinmeyen gizemli bir solunum yolu rahatsızlığının ortaya çıktığını Dünya Sağlık Örgütü'ne bildirdi.

**7-11
OCAK
2019**

'İSİMLENDİRME'

Dünya Sağlık Örgütü, hastalığın SARS olmadığını fakat yeni tip koronavirüsten kaynaklandığını açıkladı. Yarasalardaki bir betakoronavirüsün insana geçerken mutasyona uğramış hali olan yeni tip koronavirüse "2019-nCov" adı verildi.

Vuhan yerel hükümeti, virüsün salgına dönüştüğünü açıkladı ve ilk can kaybı yaşandı.

'ÇİN DIŞI İLK VAKALAR'

Koronavirüs 13 Ocak'ta ilk defa Çin dışında görüldü. Tayland hükümeti, Vuhan'dan gelen bir kadında virüsün tespit edildiğini açıkladı.

**13-25
OCAK
2020**

**16-20
OCAK
2020**

Japonya, virüs ile ilgili ilk vakanın tespit edildiğini duyurdu.

Güney Kore'de de ilk vaka tespit edildi

Amerika Birleşik Devletleri'nin Seattle kentinde ilk vaka tespit edildi.

Avustralya, ülkedeki ilk vakanın görüldüğünü duyurdu.

**21-25
OCAK
2020**

Avrupa'da koronavirüs vakası ilk kez Fransa'da görüldü.

Türkiye'de İlk Vaka görüldü.

Covid-19 vaka sayısı dünya genelinde 100 bini aştı.

Dünya Sağlık Örgütü, "Avrupa'nın artık koronavirüs (Covid-19) salgınının merkez üssü haline geldiğini" açıkladı.

ABD Başkanı Trump koronavirüs nedeniyle 'ulusal acil durum' ilan etti

**26 ŞUBAT
2020**

Birleşmiş Milletler'e bağlı Dünya Sağlık Örgütü, yaptığı bir açıklama ile Covid-19 için küresel risk seviyesini 'yüksek'ten 'çok yüksek'e çıkardı.

**27-28
ŞUBAT
2020**

Çin dışında 44 ülkede Covid-19 kaynaklı 54 ölüm hadisesi duyuruldu.

**7-11
MART
2020**

Dünya Sağlık Örgütü, koronavirüsün (Covid-19), pandemi olarak nitelendirildiğini duyurdu.

Dünya Sağlık Örgütü, (DSÖ) Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus, örgütün Cenevre'deki merkezinde yaptığı basın toplantısında koronavirüs salgınında dünya çapında 11 Mart'a kadar 4 bin 291 can kaybı yaşandığını duyurdu. Örgüt, en son 2009'da ortaya çıkan H1N1 virüsü için "pandemi" ilan etmişti.

**12-13
MART
2020**

Türkiye'de ilk ve orta dereceli okullar ile üniversitelerde eğitime ara verildi.

**15-19
MART
2020**

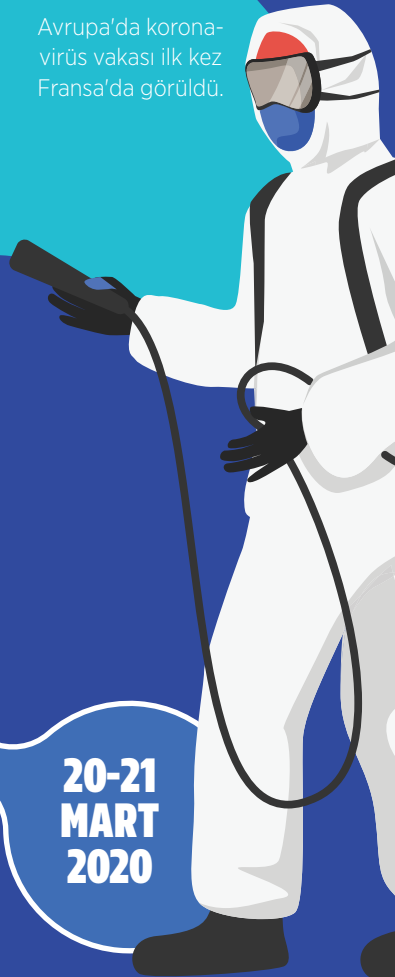
Dünya genelinde Covid-19'a yakalanan kişi sayısı 200 bin seviyesini aştı.

Küresel çapta pandeminin 100 bin sınırına ulaşması haftalar almış ancak 200 bine ulaşması sadece 12 gün sürdü.

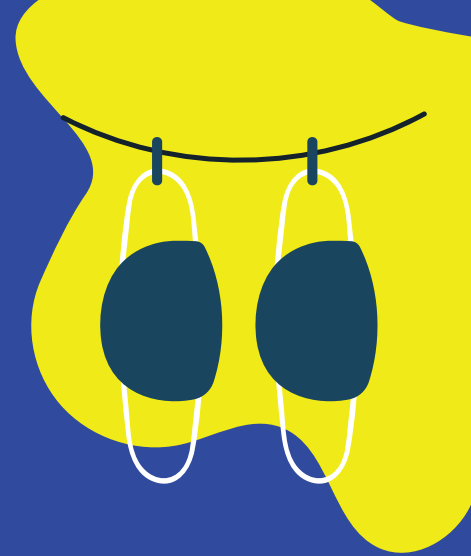
**20-21
MART
2020**

Çin'de ilk kez yurt içi kaynaklı yeni vakaya rastlanmadığı bildirildi.

Türkiye'de kapsamlı karantina tedbirleri uygulanmaya başlandı.

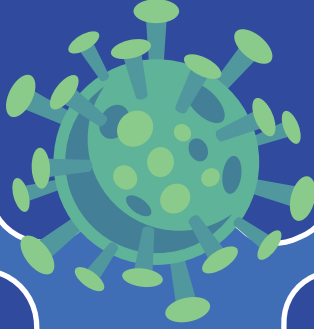

Şalgını'nın Seyri ve Önemli Noktaları

Dünya Sağlık Örgütü, virüsün insandan insana bulaştığını duyurdu.

**26-27-28
OCAK
2020**

**30 OCAK
2020**

**31 OCAK
2 ŞUBAT
2020**

2019nCoV'a yeni bir isim bulundu: COVID-19. (Corona Virus Disease -19)

Türkiye Bilim Kurulu'nun önerisiyle Çin'den gelen tüm uçuşlar durduruldu.

**5-9-11
ŞUBAT
2020**

2019-nCoV nedeniyle ölenlerin sayısı 800'ü aştı. Kayıp sayısı, 2002-2003'te yaşanan ve 773 kişinin yaşamını yitirdiği SARS salgınına geride bıraktı.

Afrika kıtasındaki ilk vaka Mısır'da görüldü.

**14-15-19
ŞUBAT
2020**

Avrupa kıtasında ilk ölüm Fransa'da gerçekleşti.

Çin dışında 26 ülkede 7'si ölümlle sonuçlanan bin 76 vaka duyuruldu.

İtalya, Asya kıtası dışında virüsün en hızlı yayıldığı ülke konumuna yükseldi.

**22-23
ŞUBAT
2020**

Virüsün İran'da da görülmesi üzerine Türkiye ile İran arasındaki kara hudut kapıları kapatıldı.

DSÖ Başkanı Tedros, olaydan 1 ay sonra Çin'e gitti.

Dünya genelinde vakaların sayısı 6 bini aştı.

DSÖ, Çin'de ortaya çıkan koronavirüs (2019-nCoV) salgınıyla ilgili "uluslararası kamu sağlığı acil durumu" ilan edildiğini duyurdu.

Virüs, Rusya, İsveç, İtalya, İngiltere ve İspanya'ya sıçradı.

'Çin dışında ilk ölüm'

Türkiye'de 20 Nisan itibarıyla Covid-19 vaka sayısı 90 bini aştı can kaybı 2 bin 140 oldu.

Koronavirüs vaka sayısı 2 milyonu geçti. 130 bini aşkın Covid-19 hastası hayatını kaybetti

**22-25
MART
2020**

Covid-19 vakaları 300 bini geçti

Koronavirüsün teyit edilen ilk 100 bin vaka sayısı yaklaşık 3 ay, 200 bine ulaşması 12 gün ve 300 bine ulaşması ise sadece 3 gün sürdü.

ABD, en çok vaka görülen yer konumuna geldi.

**7-8-15
NİSAN
2020**

Wuhan karantinası sona erdi.

Dünya genelinde Covid-19 vakaları 1,5 milyonu aştı.

Birçok Avrupa ülkesi tedbirleri gevşetme kararı almaya başladı.

Son verilerle toplam can kaybı 2 bin 600'e, vaka sayısına 104 bin 912'ye yükseldi. Böylelikle ilk kez iyileşen hasta sayısı yeni vaka sayısını geçti, düşüş başladı.

Dünya genelinde Covid-19 salgınında iyileşenlerin sayısı 900 bini geçti.

**27-28
NİSAN
2020**

Covid-19 salgınında vaka sayısı 28 Nisan tarihi itibarıyla 3 milyonu, can kaybı ise 211 bini geçti.

ABD'de Covid-19 kaynaklı ölümler 64 bine yaklaştı. Rusya'da vaka sayısı 114 bin 431'e, ölü sayısı 1169'a yükseldi.

**1-2-5
MAYIS
2020**

Türkiye'de Covid-19'la mücadele kapsamında 30 büyükşehir ve Zonguldak'ta 4 Mayıs saat 00.00'a kadar sürecek sokağa çıkma kısıtlaması 1 Mayıs gecesi 00:00'da başladı.

Son verilerle toplam can kaybı 2 bin 600'e, vaka sayısına 104 bin 912'ye yükseldi. Böylelikle ilk kez iyileşen hasta sayısı yeni vaka sayısını geçti, düşüş başladı.

Enfekte olanlar, 10 Milyon 250 bin 971 kişi,

Hayatını kaybedenler, 505 bin 71 kişi,

İyileşenler, 5 Milyon 577 bin 55 kişi olarak tespit edildi.

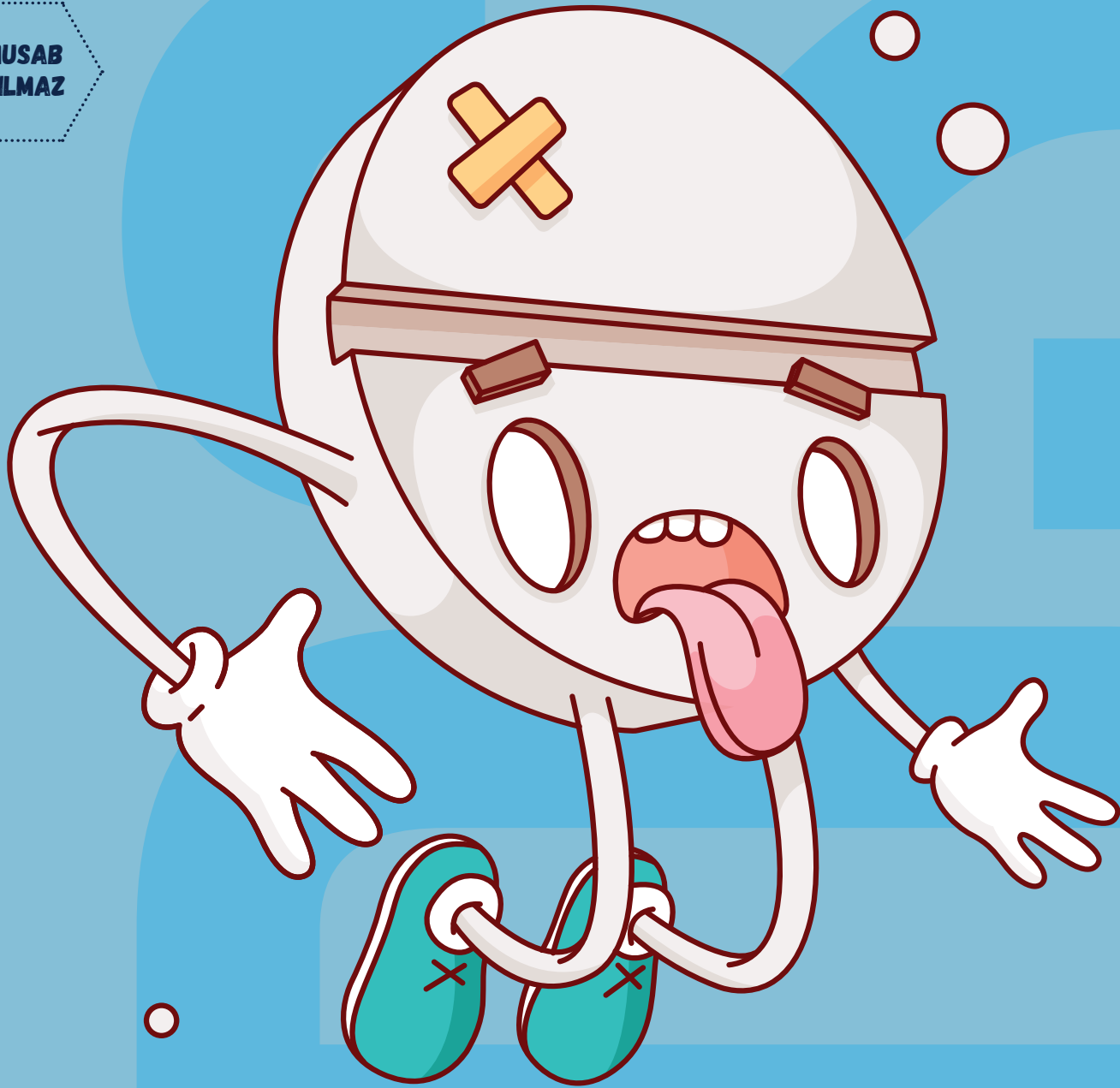
**19-29
HAZİRAN
2020**

Üniversite ve Lise sınav günleri hariç sokağa çıma yasağı kaldırıldı. Normalleşme süreci hız kazandı.

ULUSLARARASI KURUMLARIN KRIZI VE

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ

MUSAB
YILMAZ

Aslında uluslararası kurumların sorgulanması ve tartışmaya açılması özellikle son yıllarda sıkça karşılaşılan bir durumdur. Çünkü uluslararası sistemin kriz içerisinde olması ve küreselleşme dalgasının eski cazibesini kaybetmesi BM, Avrupa Birliği (AB), NATO gibi küresel ve bölgesel kurumların tartışılmasına sebep olmuştur. Covid-19 salgını sürecinde en çok adından söz edilen iki kurum ise DSÖ ile Avrupa Birliği'dir.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Birleşmiş Milletler çatısı altında farklı alanlar için uluslararası kurumlar oluşturuldu. DSÖ (World Health Organization - WHO-) de bu kurumlardan birisidir. 7 Nisan 1948'da kurulan örgütün merkezi İsviçre'nin Cenevre şehridir. DSÖ'nün kuruluş günü Dünya Sağlık günü olarak kabul edilmektedir. Şu anda DSÖ'nün başkanı Etiyopyalı Tedros Adhanom. Toplum sağlığıyla ilgili uluslararası çalışmalar yapan örgüt, insan sağlığını tehdit eden birtakım hastalıklar hakkında tavsiyeler sunmakta, çözüm önerileri getirmekte ve hastalıklar için teşhis ve tedavi çalışmalarını organize etmektedir. Ancak içinde olduğumuz bu küresel Covid-19 salgını süreci, DSÖ'nün çalışmalarının sorgulanmasına ve kurumun bazı tutumlarının tartışılmasına yol açtı.

Aslında uluslararası kurumların sorgulanması ve tartışmaya açılması özellikle son yıllarda sıkça karşılaşılan bir durumdur. Çünkü uluslararası sistemin kriz içerisinde olması ve küreselleşme dalgasının eski cazibesini kaybetmesi BM, Avrupa Birliği (AB), NATO gibi küresel ve bölgesel kurumların tartışılmasına sebep olmuştur. Covid-19 salgını sürecinde en çok adından söz edilen iki kurum ise DSÖ ile Avrupa Birliği'dir. AB, kıtadaki salgında başarılı bir takım ruhu gösteremeyerek üyeleri tarafından sorgulanır hale gelmiş ve Brexit ile başlayan AB'nin dağılma sürecinin Covid-19 sonrasında da devam edeceğinin sinyalini vermiştir. Salgın sürecinde DSÖ de AB gibi tartışmaların odağında olmuştur.

DSÖ'nün tartışmaların odağında olmasının aslında temel sebebi, DSÖ'nün tarafsızlığını koruyamadığı ve bu salgın sürecinde Çin'in bazı hatalarını sakladığı, ayrıcalık yaptığı şeklindeki iddialardır. Hatta bu sebeple ABD Başkanı Trump, DSÖ'ye verdikleri yardımı durdurduklarını, çünkü DSÖ'nün Çin'e ayrıcalık yapan bir örgüt olduğunu iddia etmiştir. ABD Başkanı, Çin'den daha fazla DSÖ'ye para vermelerine rağmen Çin odaklı ayrıcalık yapılmasını reddettiklerini ve DSÖ'ye finansal desteği kestiklerini duyurdu. 2020 itibariyle

ABD, DSÖ'ye 57,9 milyon dolar destek verirken Çin ise 28,7 milyon dolarlık bir katkıda bulunmaktadır. Ancak bu sadece salt olarak ülkelerin vermek zorunda olduğu katkılardır. Bunun dışında Çin'in, özel olarak DSÖ'ye finansal destek verdiği bilinmektedir. Bu yüzden DSÖ, virüsün sebebi Çin olmasına rağmen salgının başlangıcında vurdumduymaz davranması ve 10 Ocak'ta Çin'de virüsün ortaya çıktığı Wuhan şehrini güvenli ve seyahat edilebilir olduğunu söylemesi, Çin-DSÖ arasındaki ilişkinin ciddi bir şekilde tartışılmasına neden olmuştur. Bu ilişkinin DSÖ Başkanı Tedros Adhanom ile Çin arasında bulunan özel bir bağ sebebiyle bulunduğu iddia edilmektedir (bknz. YEK-Oku-İzle). Etiyopya eski sağlık bakanı olan Tedros Adhanom'un Çin ile geçmişten gelen ilişkisi DSÖ'nün Çin odaklı yaklaşımını anlamlandırmamızı sağlamaktadır.

Bununla birlikte DSÖ vb. uluslararası kurumların işlevini yitirmesi salgın sonrası dünyada giderek hızlanacaktır. Çünkü artık dünyada küreselleşme dalgasına rağmen birçok ülke devlet mekanizmasını ayakta tutabilmek için uluslararası kurumlar yerine kendi ulus-devletlerini güçlendirmeye çalışmaktadır. Sağlık Bakanı'nın da salgın sürecinde ifade ettiği gibi "Sorun küresel, mücadele ulusal" söylemi, uluslararası sistemde devletlerin birbirine karşı güvensizliği nedeniyle dünyadaki küresel problemlere karşı her devletin kendi mücadelesini ortaya koymasına neden olmaktadır. Her ülke kendi sorunlarını çözmek için işlevini yerine getiremeyen uluslararası kurumlar yerine bölgesel ve küresel ittifaklar veya yardımlar vasıtasıyla kendi mücadelelerini sürdürmektedir. Salgın sürecinde devlet mekanizması güçlü ülkelerin bu sorunu aşabildiğini gördük ve artık Covid-19 sonrasında uluslararası kurumların veya blokların olmadığı bir tablo ile karşılaşacağız. Devletler farklı sorunlar için farklı aktörlerle işbirliği yaparak ulusal mücadelelerini sürdürmeye çalışacaktır. BM, AB ve DSÖ gibi uluslararası kurumlar ise işlevi olmayan danışma kurulları olarak belki devam edecek veya dağılma sürecine girecektir.

OKU

DSÖ'nün başında terörist var.
(Murat Soydan)

İZLE

Dünya Sağlık Örgütü'nü Kim Yönetiyor? (GZT)

Zor Zamanlarda
Hak ve Hukuk:

Pandemi Sürecine Hukuki Perspektiften Bir Bakış

**“COVID-19 SALGINININ
BERABERİNDE
GETİRDİĞİ KARMAŞA,
MEVCUT DÜNYA
DÜZENİNİN TÜM
İNSANLIĞA “HUKUKA
VE EŞİTLİĞE DAYALI
BİR UYGARLIK”
SİMÜLASYONU
YAŞATTIĞINI, ASLINDA
MEVCUT DÜZENİN VAHŞİ
VE BENCİL YANLARININ
GİZLENDİĞİ GERÇEĞİNİ
ORTAYA KOYMAKTADIR.”**

**M. TALHA
KAAN**

İnsanlığın; iç savaş, terör, ekonomik buhran, kitlesel göçler, afetler, çevresel felaketler ve salgınlar gibi önemli zorluklarla sınırdığı bir dönemden geçiyoruz. Kimi zaman yüz yüze kaldığımız zorlukların sona ermesi için birçok ‘fedakârlık’ yapmaya hazır olduğumuzu düşünebiliriz. Hatta bazı zamanlar yaşanan zorlukları bertaraf etmek amacıyla; diğerlerinin haklarını, ahlaki değerleri ve kamusal hukuk kurallarını bencilce çiğnemeyi, olağüstü şartların karşısında yüksek menfaatlerin varlığını gerekçe göstererek meşrulaştırabiliriz. Benzer şekilde bireylerden teşekkül eden devletlerin zor zamanlarda gösterdikleri refleksleri göz önüne aldığımızda da ‘çiğneme’ ve ‘meşrulaştırma’ noktasında bireylerden daha soğukkanlı olduğunu görmemiz hiç sürpriz değildir. Bunun yanında devletlerin yine aynı soğukkanlılıkla insan haklarını veya uluslararası yükümlülükleri ihlal ettiği durumlarda “kamu menfaati ya da mücbir sebep” meşruiyetine sığınmaları, bireyler olarak gerçekleşen ihlalleri öğrenmemizi ya da fark etmemizi engelleyici bir durum oluşturmaktadır. Fakat istisnai bir gerçeklik olarak COVID-19 Salgınının beraberinde getirdiği kar-

maşa, mevcut dünya düzeninin insanlığa “hukuka ve eşitliğe dayalı bir uygarlık” simülasyonu yaşattığını, aslında mevcut düzenin vahşi ve bencil yanlarının gizlendiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Özellikle salgının küresel bir tehdide dönüşerek devletlerarası menfaat mücadelesini körüklemesi; korsanlık, kitlesel gözetim ve kişisel sağlık verilerinin depolanması gibi gizli ya da aşikâr bir biçimde gerçekleştirilen birçok uygulamanın uluslararası hukuka ve insan haklarına aykırı boyutlarını gözler önüne sermektedir.

Bu kapsamda, COVID-19 sürecinde dünya gündemini sarsan gelişmelere bakmak ve mevcut durumu ortaya koymak üzere, uluslararası hukuka aykırı fiilleri veya insan hakları ihlallerini bazı güncel örneklerle incelememiz faydalı olacaktır:

Modern Korsanlık

Salgınla mücadele için hayati önemi olan dezenfektasyon malzemelerini ve önleme ekipmanlarını taşıyan gemilere el konulmasına dair devletlerarası suçlamalara şahitlik etmekteyiz. Yakın bir

zamanda Berlin İçişleri Senatörü Andreas Geisel, eyalet yönetiminin satın aldığı maskelere ABD tarafından el koyulduğunu belirtmiş ve ABD'yi sert bir dille eleştirerek, "ABD'nin yaptığı modern korsanlık eylemidir." demişti. ABD'yi uluslararası kurallara uymaya çağıran Geisel, "Küresel kriz zamanlarında bile Vahşi Batı yöntemleri uygulanmamalıdır" diyerek ABD yönetimine tepkisini ortaya koymuştu. ABD ve Almanya arasında meydana gelen bu hadise birçok farklı devletin arasında da cereyan etmiş ve ilgili devlet yetkilileri tarafından uluslararası hukuka uyma çağrılarının ardı arkası kesilmemiştir. Netice itibariyle bu süreçte, uygar devletlerce "Devletlerarası Egemen Eşitliği" prensibinin hiçe sayılması, başkalarının yaşam haklarının umursanmaması ve dünya sisteminin güç odaklı işleyişi bu defa "modern korsanlık" olarak karşımıza çıkmaktadır. Unutulmamalıdır ki bu mesele, güçlülerin "daha eşit" kabul edildiği uluslararası düzende, çarkların "başkalarını" çiğneyerek ağır aksak ilerlemesini ortaya koyan güncel meselelerden yalnızca bir tanesidir. Otoriter ve kuşkucu bir hale gelen devletlerin ve güç odaklı işleyen uluslararası sistemin, genel hakları koruma ya da adil bir uluslararası hukuk düzeni oluşturma gayesinin olmadığı aşikâr olmaktadır. Bu sebeple insanlığın temel meselesi, hiçbir durumda sarsılmayacak veya güçlüler lehine esnetilmeyecek, adil bir uluslararası sistemin oluşturulması olmalıdır.

Kitlesel Gözetim ve Kişisel Sağlık Verilerinin Depolanması

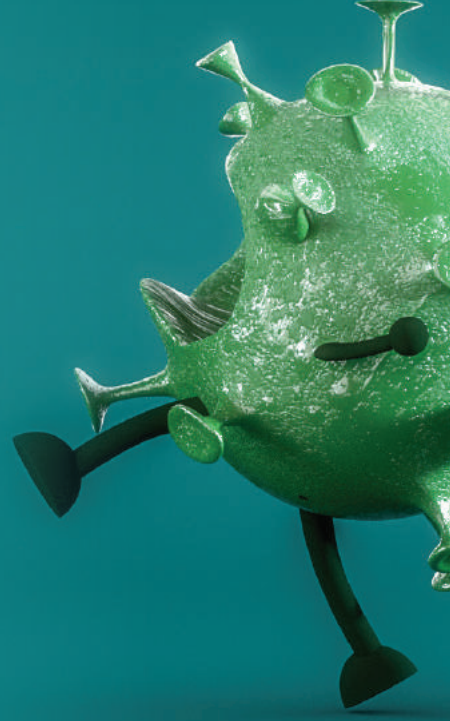
Çin halk Cumhuriyeti salgınının başlangıç noktası olması açısından önemli olduğu kadar, salgınla mücadele hususunda farklı yöntemlerin dünyada ilk uygulayıcısı olması bakımından da önem arz etmektedir. Totaliter eğilimlere sahip Çin devletinin, "olağanüstü durumlar beraberinde olağanüstü önlemleri getirir" şiarıyla, suçla

mücadele kapsamında farklı teknolojik altyapılara yatırım yaparak ülkeyi adeta bir gözetleme ekosistemine dönüştürmesi uluslararası camia tarafından uzun süredir bilinmekteydi. "Sosyal Kredi Sistemi" denilen çok katmanlı bu sistem, gelişmiş yüz tanıma kameraları ile tüm hareketin izlendiği, çok amaçlı telefon yazılımları ile iletişimin, konumun ve ödeme alışkanlıklarının tespit edildiği, yapay zekâ aracılığıyla elde edilen büyük verinin işlendiği bir elektronik ekosistem ve netice itibariyle vatandaşların risk analizlerine göre puanlanması düşüncesine dayanmaktaydı. Çin, COVID-19'un hızlı yayılışını engelleyememesi ve bulaşıcılığın tehlikeli boyutlara ulaşmasıyla takip sistemi bileşenlerinin salgınla mücadele de kullanılabileceğini fark etti. Bu sebeple ateş ölçer entegreli kameralarla bulaşma noktaları, fonksiyonel telefon yazılımlarıyla da temasın ve iletişimin tespiti yapılarak yayılımın ve enfekte bireylerin kontrol altına alınması sağlandı.

Her ne kadar bu sistem COVID-19 salgınının engellenmesinde önemli bir rol üstlenmiş olsa da insan haklarını ve hürriyetlerini çiğneyici boyutu asla unutulmamalı ve gözetim olgusuna meşruiyet sağlamamalıdır. Şayet bu meşruiyetin sağlanması, teknolojik imkanların ve insan hayatını tehdit eden felaketlerin artmasıyla, bireyleri kontrol odaklı, panoptik bir yaşama sürüklenme anlamına gelebilecektir. Nitekim bireylerin mahremiyet ve gizlilik hakları, kişisel verilerin gizliliği, unutulma hakkı ve eşit muamele hakkı gibi devletin faaliyetleriyle zarar gören hakların tamamı da bireylerin yaşam ve sağlık hakkı kadar önem arz etmektedir. Dolayısıyla tüm insanlık olarak faydacı bir kabulün aksine, bize ait olan hakları korumalı ve olağan tedbirlerin dışında insan haklarını çiğneyen hiçbir uygulamaya rıza göstermemeliyiz.

Pandemi Gevezeliği Ya da Boş Boş Oturmak

GÖKHAN
ERGÜR

Queen'in 1991 yılında çıkan Innuendo albümünün o efsanevi kapanış şarkısı: **The Show Must Go On!** (*Şov Devam Etmeli*). Freddie Mercury'nin yaşamının sonlarına geldiğini bilmesine rağmen sahneye çıkıp şovunu sürdürmesini anlatır ve tüm dünyada 'her şeye rağmen şov devam etmeli' kalıbının oluşmasına da neden olur.

Savaşlar, çocuk ölümleri, kadın cinayetleri, acılar, açlıklar, felaketler her ne olursa olsun şov devam etmeli. Birileri sahneye çıkıp hiçbir şey olmamış ve olmayacakmış gibi konuşmalı, işini yapmalı, acı çekmemeli. Kapitalist düzen sahne ışıklarının sönmemesini; çarkın, gerekirse insan duygularını ve bedenini un ufak ederek dönmesini ister. İnsan üzülmemeli, mutsuz olmamalı, her şeye rağmen gülümsemeli çünkü verem olmak verimi düşürür.²

Batı bu acımasızlığı kendisine bir ahlak yasası haline getirmişken Doğu biraz daha şanslıdır. Doğu, acının ne olduğunu, insanda neye karşılık geldiğini bilir. Ölülerine yas tutar, sahne ışıklarını söndürüp acıyı beraberce yaşamaya, hareket etmemeye, dünyayı derdin başladığı noktada durdurmaya çalışır. İnsanın üzgünlüğü Doğu'da kıymetlidir ve üzgünlüğün olduğu yerde çarklar hiçbir şey ifade etmemektedir.

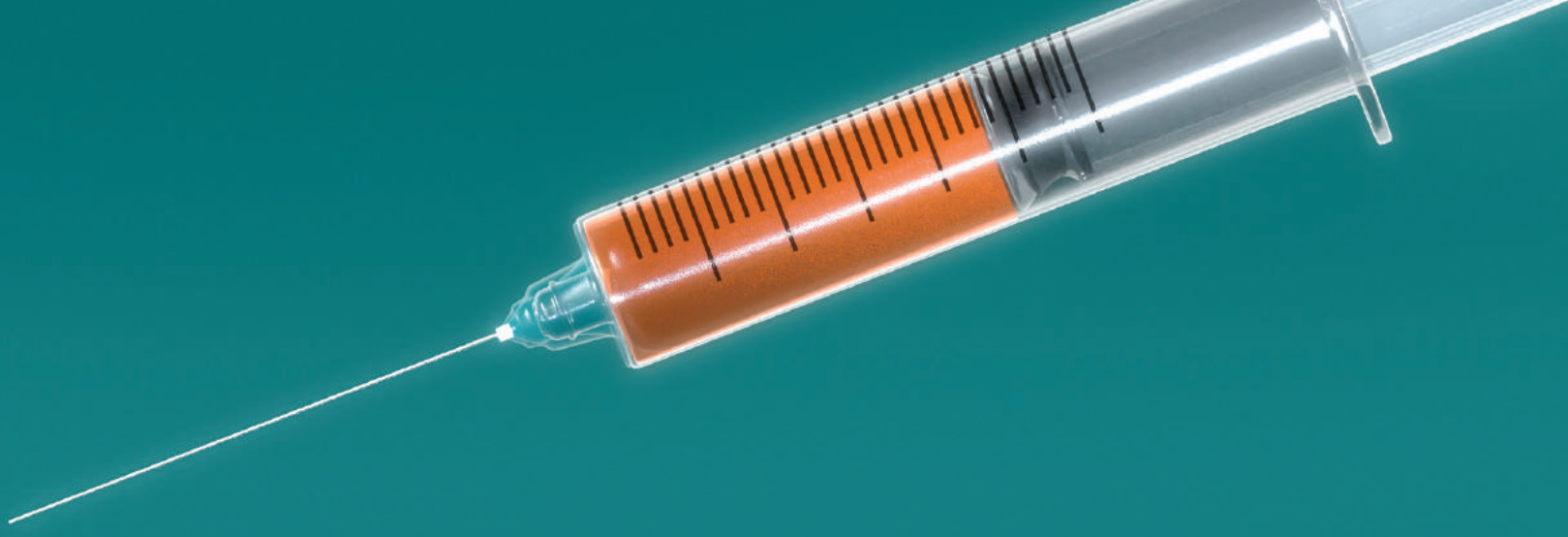
Pandemi sürecinde ne yazık ki bizler de tüm dünya gibi "The Show Must Go On" dedik ve kendimize düşen rolleri oynayıp şovumuzu sürdürdük. Büyük bir çoğunluk kendini adı konulmamış bir performans ve gösteri savaşının, yarışının içinde buldu. Balkon konserleri, yemek tarifleri, bitmek bilmeyen canlı yayınlar, evde yapılması tavsiye edilen etkin-

likler hayatımızın merkezine yerleşerek bizi o büyük şovun bir parçası haline dönüştürdü. Kendimizi, bir şeyler üretmek, bir şeyler yapmak, takipçilerimize bir şeyler göstermek zorunda hissettik. Eğer bunu beceremezsek o büyük ve havalı sosyal medya topluluğundan dışlanmaktan ve salgından olumsuz manada etkilenmiş, zayıf, güçsüz kimseler olarak damgalanmaktan korktuk.

Oysa Gösteri Toplumu'nda şöyle diyordu Debord: "İzleyici ne kadar seyrederse o kadar az yaşar, kendisini egemen ihtiyaç imajlarında bulmayı ne kadar kabul ederse kendi varoluşunu ve kendi arzularını o kadar az anlar."³ Bizler; izledikçe, takip ve tatbik ettikçe anlamdan ve gerçekten uzaklaşıp bize ait olmayan bir evrenin kullanışlı müşterileri haline geliyoruz; acılarımızı yaşayamıyor, yaslarımızı tutamıyoruz.

Dünyada her gün binlerce kişi salgın sebebiyle ölerken, yoğun bakımda can çekişirken bırakın da online müze gezmemek, tuvalet kağıdı sektirmemek, kıvamında hamur yoğuramamak, lezzetli tatlılar yapamamak gibi bir hakkımız olsun.

Sürekli bir şeyler anlatan, uzmanlığımız haricindeki konularda sürekli akıl veren, sanki bu fırsatı bekliyormuş gibi her akşam birilerine seslenmek isteyen insanlara dönüştük. Sanırım bu biraz da kendi kaygımızı bastırmak, salgına ve ölüme karşı ben değerli biriyim ve bu dünyaya lazımım mesajı vermek gibi. Aksi halde bu kadar büyük bir çoğunluk söyleyeceği çok kıymetli şeyleri olduğunu düşünüp online kürsüleri bu kadar çok meşgul etmezdi.

HER ŞEY ÇOK HIZLI GERÇEKLEŞTİĞİNDE KİMSE HİÇBİR ŞEYDEN EMİN OLAMAZ, KENDİSİNDEN BİLE.

Yapmış olduğum iş gereği benim de kıramadığım birkaç davet oldu ve online kürsülerde bulundum, bulunuyorum. Şunu fark ettim; insanlar artık online olarak bir şeyler yapmaktan, birilerini dinlemekten sıkıldılar. Büyük duayenlerin, düşünürlerin ve uzmanların yaptığı online yayınların izleyici sayıları gerçek hayattaki takipçilerinin binde biri bile değil ve izlenme sayıları da giderek düşüyor. İnsanlar artık gevezelik değil, sakinlik istiyor.

Bu kadar konuşmanın, okumanın, izlemenin ve göstermenin salt bir üretkenlik çabası olduğunu düşünmüyorum. Sanki karanlıkta yerini belli etmek için atılmış bir çığlık gibi: Beni de görün, ben de buradayım!

Üretmek için sessizliğe ve derinliğe ihtiyaç vardır, belirli bir çaba, zaman ve sabır gerekir. Bunlardan biri eksikse yaptığımız işin kalitesi düşer, derinliği kaybolur. Oysa pandemi günlerinde gösterilen performanslar büyük bir gürültü içerisinde, herhangi bir kalıcılık iddiası yok, sadece sergilenmek için yapılıyor ve sabun köpüğü gibi dağılıp gidiyor.

Birazcık sessizliğimizi koruyabilsek, eylemsizce etrafımıza bakabilsek karmaşık gibi görünen birçok şey çözülecek aslında. Dünya'nın ilk kez gördüğü bir virüs ile karşı karşıya kaldık, yavaş yavaş neyi yapıp neyi yapmamamız gerektiğini de öğreniyoruz artık. Bir şeyler değişiyor ve değişecek. Şu an hiçbir şey yokmuş gibi yaşamaya çalışmak, her şeyi online ortama taşıyınca problemlerin çözüleceğini düşünmek savunma mekanizmamızın bize bir oyunu aslında. Kendini evrenin hükümdarı olarak gören insanın, bu çaresizlik karşısında yapması gereken şey her akşam bir Zoom toplantısı düzenlemek ya da ilaç firmalarına tapmak değil; yerle bir olan kibir kulelerimizi insana yakışan hasletlerle yeniden inşa etmek ve yaşamlarımızı bu doğrultuda sürdürmeye çalışmak.

Pandemide performans şovu sürerken bir yanda da hiçbir şey yapamadığını, üretmediğini söyleyen ve bundan dolayı da suçluluk hisseden insanlarla karşılaşyoruz. Bu suçluluk duygusunu hafifletmek ve biraz da kafa dağıtmak için en ucuz ve ulaşılması kolay haz merkezine yani sosyal medyaya başvurup rahatlamaya çalışıyoruz. Fakat sosyal medyada gördüklerimiz suçluluk hissimizi yeniden arttırıyor ve bu kısır döngü böyle sürüp gidiyor.

Böyle bir ortamda hiçbir şey yapmamak, boş boş oturmak, kitap oku-

yamamak, dizi izleyememek, tez yazmamak, güzel yemekler yapmamak son derece insani ve son derece doğal. Ortada belirsiz bir durum var ve herkesin bu belirsizliğe karşı aynı adaptasyonu sağlamasını bekleyemezsiniz. Aslında sadece belirsiz değil anormal bir durumun da içindeyiz ve anormal zamanlarda normal davranmak en büyük anormalliktir. Söz gelimi kalabalık bir metrobüs ya da otobüs durağında işe geç kalmışken tıklım tıklım gelen bir araca binmek için günlük hayatınızdaki gibi hareket etmezsiniz. Biraz daha hızlı olmaya, hatta koşmaya çalışırsınız, çünkü işe geç kaldınız ve o otobüste mutlaka binmeniz gerekmektedir.

Depresyonda, travmatik yaşantılarda ve birçok ruhsal zorlantıda dikkat dağınık, hiçbir şeye kolay kolay odaklanamazsınız, o güne kadar yapmaktan keyif aldığınız aktiviteleri bile yapmak istemezsiniz. Yoğun belirsizlik ve travmalarda kişinin en çok sorduğu: "Peki şimdi ne olacak?" sorusu zihninizi kaplayıp sizi hareketsiz bırakabilir, performansınızı düşürebilir. Bunları hissediyor ve yaşıyorsunuz diye büyük bir suçluluk ve çaresizlik hissetmenize gerek yok. İnsanız ve zaman zaman düşüyoruz, her zaman aynı güçle yaşayamıyoruz, bazen dinlenmemiz, soluklanmamız ve birilerinin bize el uzatması gerekebiliyor.

Zamanı geldiğinde durmanın, hareketsizliğin ve üretmemenin şifasına inanıyorum. Ne diyordu Kemal Sayar: "Yavaşlama sanatı, onu doldurma ihtiyacı duymaksızın bir boşluk yaratabilmekle ilgili. Size kendiniz olma imkânı veren, kendi iç sesinizi ve sahici benliğinizi yeniden keşfetmenizi sağlayan bir boşluk."⁴

Durmak fark etmektir, ayrıntıyı görmektir, hakim olduğumuz bilgileri yeniden keşfetmektir. Pandemi günlerinde de durup şaşkın gözlerle etrafı izlemek, kendimize, ailemize ve geleceğimize bir çocuk şaşkınlığı ve hayreti ile bakmak hepimize iyi gelecektir.

Dipnotlar

- 1- LyricsForYouMD, (2012, Mayıs 23).The Show Must Go On-Queen Lyrics. [Video dosyası]. <https://www.youtube.com/watch?v=uKLMYZlbb8> adresinden elde edilmiştir.
- 2- İsmet Özel, Celladima Gülümserken, (İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları, 1984), 12.
- 3- Guy Debord, Gösteri Toplumu, (İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2018)
- 4- Kemal Sayar, Yavaşla, (İstanbul: Timaş Yayınları, 2013)

DEĞİŞİMİN BAŞLANGICI: COVID-19 VE ÇEVİRİMİÇİ EĞİTİME BİR BAKIŞ

FURKAN
ALPAT

DÜNYADA YENİ SALGINLAR, DOĞAL AFETLER YA DA ÇATIŞMALAR HİÇBİR ZAMAN TAMAMIYLA SONA ERMEYECEKTİR. İNSANLIĞIN ÇAĞLAR BOYUNCA EN ÖNEMLİ YETENEĞİ ŞARTLARA UYUM SAĞLAMAK VE SOSYAL HAYATI DIŞ OLGULARA GÖRE TEKRAR İNŞA ETMEK OLAGELMİŞTİR. DOLAYISIYLA COVID-19 GİBİ BİR KÜRESEL ÇAPTA Kİ SALGIN YA DA DİĞER FELAKETLER YAŞADIĞIMIZ 'SON İMTİHAN' OLMAYACAKTIR. TÜM BU MESELELERİN ÖZÜNDE, İMKANLARIN EL VERDİĞİ ÖLÇÜDE MÜCADELE ETMEK VE SOSYAL HAYATIN EN ÖNEMLİ ÖĞELERİNDEN BİRİ OLAN EĞİTİMİN YENİ METOTLARLA SÜRDÜRÜLEBİLİR OLUŞUNU SAĞLAMAK GEREKMEKTEDİR.

Fırsat eşitliğinin ve eğitime erişim hakkının gelişmişlik ölçütü bakımından önemli faktörlerin başında geldiği günümüzde, yükseköğretim ve eğitim faaliyetleri Covid-19 sürecinin küresel olarak önemli bir süjesi haline gelmiştir. Covid-19 pandemisinin dünyaya hızla yayılmaya başlamasıyla sağlık ve seyahat hizmetlerine ilişkin alınan önlemlerin ardından, eğitim faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak adına atılan adımların başında eğitim teknolojilerine ve uzaktan eğitim metotlarına yönelik yenilikçi çözümlerin olduğu görülmüştür. Ülkemizde de benzer bir refleksle, Covid-19 'un eğitim altyapısını ve faaliyetlerini etkilemesinin önüne geçmek üzere hem yükseköğretim hem diğer eğitim kademelerinde ciddi önlemler alınmış ve alternatif eğitim mekanizmaları oluşturulmaya çalışılmıştır.

Tüm bu önlemlerin ötesinde, uzaktan eğitimin sürecinin başlamasıyla eğitimciler ve eğitim kurumları birçok yeni bilinmezlikle mücadele edeceklerinin farkına varmış oldu. İnternet erişiminin olmadığı bölgelerin varlığı, internete erişimin pahalı olması, kullanılacak altyapı ve sistem güvenliği gibi maddi sorunların yanında; eğitim ölçütlerindeki belirsizlik, pandemi korkusuna bağlı motivasyon kaybı, çevrimiçi eğitimde verimlilik ve yüz yüze eğitim anlayışından farklı olarak öğrencinin fiziki bir mekândan soyutlanması gibi önceden hiç deneyimlenmemiş olası problem alanları ile baş başa kalındı. Fakat dünya genelinde çevrimiçi eğitime hazırlık noktasında yüz yüze eğitim birikimi kadar köklü bir tecrübenin olmadığı söylenebilecektir. Bu sebeple, yeni sorun alanlarına ve buna mukabil baş başa kalınan problemlere kolektif şekilde çözümler bulunması gerekliliği tüm eğitim camiası için hayati öneme sahiptir.

Tüm olası problemlerinin, dezavantajlarının ve önlem alma çabalarının yanında çevrimiçi eğitimin sınırları kaldırıcı boyutu, dünya çapında eğitime erişimi kolaylaştırması yönüyle Açık Medeniyet toplumu oluşmasına katkı sunar niteliktedir. Çevrimiçi eğitim sayesinde Amerika'daki bir öğrenci, Hindistan'daki ya da Çin'deki eğitim ortamlarına erişebilmesinin yanında farklı medeniyetlere mensup kişilerle yakın bir iletişim kurabilmektedir. Bu boyutuyla günümüzdeki küreselleşme kavramına ilişkin tartışmaların, 'eğitimde kıtalararası-ülkelerarası erişimde serbestlik' pratikleri ile başka yönlerde de devam edeceği gözükmektedir.

Toplumumuz, Covid-19 salgınının Çin'i etkisi altına aldığı günlerde dünya çapındaki spekülasyon havasının etkisiyle salgının sosyal ve ticari faaliyetleri aksatabilecek bir hızla yayılabileceğini tahmin edememekteydi. Fakat ilk vakanın görülmesiyle pandemi süreci ülkemizde resmi olarak başlamış oldu. İlk vakayı takiben eğitime ara verilmesi ile üniversiteler ve diğer eğitim kurumları da hızlıca çevrimiçi eğitime geçmek durumunda kaldı. Bu süreçte dünyada eğitim kalitesiyle ön plana çıkan birçok eğitim kurumu da çevrimiçi ders formatına farklı

veçheler kazandırarak, sonuçların tahmin edilebilir olmadığı Covid-19 pandemisi boyunca yenilikçi yöntemlerle etkileşimi ve kaliteyi arttırmaya çalışmış ve öğrenciler açısından deneyimlenmesi muhtemel psiko-sosyal sorunlara yönelik rehberlik faaliyetleri başlatmışlardır.

Dünyadaki yeniliklere uygun çevrimiçi eğitim uygulamasında önemli bir örneklik teşkil eden ve ülkemizin yeni eğitim kurumlarından biri olan İbn Haldun Üniversitesi, salgın süreci boyunca eğitim faaliyetlerinin aksamaması amacıyla; akademik planlamalarını, e- öğrenme platformlarının oluşturulmasını ve akademisyen oryantasyonunu pandemi öncesinde titizlikle gerçekleştirdi. Çevrimiçi eğitim sürecinde ise öğrencilerin önceden hazırlanan multimedya materyalleri ile efektif öğrenimini hedefleyen 'Blended Learning' ve derste öğrenilmesi hedeflenen temel bilginin video formatında sunulduğu ve neticesinde bir proje aracılığıyla akademisyen-öğrenci etkileşimini arttırmayı hedefleyen 'Flipped Classroom' metotları doğrultusunda 8 bin 500 ve 10 bin civarında çevrimiçi oturum gerçekleştirilmiştir. Böylece çevrimiçi eğitimin negatif yönlerinin etkisinin en aza indirgenmesi ve verimliliğin maksimize edilmesi hedeflenmiştir. Bu süreçte tüm yükseköğretim faaliyetleri için temel eğitim metotlarının belirlenmesi, kullanılacak video-konferans sistemlerin güvenlik sorunu, verimlilik ve etkileşim sağlanması gibi meselelerin gelecek dönemler için önemli olduğu anlaşılmıştır.

Bu kapsamda ülkemizin kendi dijital eğitim platformlarını ve çevrimiçi eğitimde tatbik edilecek yol haritasını oluşturması gerekmektedir. Bu planlamalar ve çalışmaların her aşaması, milli kabiliyetlerle ve dışa bağımlılık olmadan özgün bir model olarak geliştirilmelidir. Bu süreçte üniversiteler, ilgili bakanlıklar, girişimciler ve akademisyenler büyük gayretler göstermelidir. Bu ihtiyaca paralel olarak Millî Eğitim Bakanlığı'nın, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın yatırım destek programları başlatması, çevrimiçi eğitim altyapısı ve sisteminin ülkemiz açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koyar niteliktedir.

Covid-19 Pandemisinin dünyada önemli dönüşümlere sebebiyet vereceği bir gerçeklik olarak karşımızda durmaktadır. Dünyada yeni salgınlar, doğal afetler ya da çatışmalar hiçbir zaman tamamıyla sona ermeyecektir. İnsanlığın çağlar boyunca en önemli yeteneği şartlara uyum sağlamak ve sosyal hayatı dış olgulara göre tekrar inşa etmek olagelmıştır. Dolayısıyla Covid-19 gibi bir küresel çaptaki salgın ya da diğer felaketler yaşadığımız 'son imtihan' olmayacaktır. Tüm bu meselelerin özünde, imkanların el verdiği ölçüde mücadele etmek ve sosyal hayatın en önemli öğelerinden biri olan eğitimin yeni metotlarla sürdürülebilir oluşunu sağlamak gerekmektedir. Bu sebeple değişime ayak uydurmak ve güncel ihtiyaçlara göre yeni çözümler üretmek insanlığın temel meselesi olmayı sürdürecektir.

GENÇLİK SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ

SOSYAL Etkinlikleri

PANDEMİ SÜRECİNDE HEPİMİZ EVLERİMİZE ÇEKİLDİK.
GENÇLİK SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ BU SÜREÇTE
GERÇEKLEŞTİRDİKLERİ FAALİYETLERİ SİZLER İÇİN DERLEDİK.

GENÇ İHH PANDEMİ DÖNEMİ ÇALIŞMALARI

Doğu Türkistan'dan Güncel, Gençlerle Başbaşa, Çalışan Gençlik Tasavvuru, Ramazan Buluşmaları, Mavi Marmara Özel Haftası, Ezgilerin Diliyle Mavi Marmara, Kutlu Sefer üst başlıklarıyla programlar hazırlayan GENÇ İHH; Nureddin Yıldız, Taha Kılınc, Abdurrahman Dilipak, Bülent Yıldırım, İhsan Şenocak, Yusuf Kaplan, Savaş Barkçin, Gülden Sönmez gibi isimleri yayınlarında misafir etti.

Ramazan ayını daha bir bereketli geçiren İHH sosyal medya hesaplarından toplam 31 canlı yayın gerçekleştirdi.

GENÇ KIZILAY

Farklı illerde bir araya gelen GENÇ KIZILAY'ın gönüllüleri 4 günde 137 üyenin katılımıyla 8 bin 100 vatandaşı hijyen ve temizlik konusunda bilgilendirdi. Instagram sayfası üzerinden takipçilerine kitap tavsiyelerinde bulunan ekip, sokağa çıkma yasağı sürecinde vatandaşların ekmek ihtiyaçları karşılarken, Ramazan ayı boyunca ülkemizin dört bir yanında iftar öncesi evlere pide dağıtımını da gerçekleştirdi.

GENÇ ÖNDER

"Bana Okulundan Bahset" programında lise öğrencileri kendi okulları hakkında merak edilen soruları yanıtladı.

"Dijital Kürsü" programı kapsamında Muhammed Emin Yıldırım, İhsan Şenocak, Abdülaziz Kıranşal, Abdullah Kadioğlu, Abdulaziz Yılmaz, Bülent Yıldırım, Ramazan Kayan, Selim Cerrah, Resul Çiftci, Nurullah Er gibi konuklarla farklı konu başlıkları altında 12 canlı yayın gerçekleştiren GENÇ ÖNDER; Kültür Sanat Muhabbetleri kapsamında da Aykut Kuşkaya, Ali Nuri Türkoğlu, Elif Ebrar Keskin, Ahmet Yenilmez, Celal Fedai, Şeref Akbaba, Bestami Yazgın gibi konuklarla yayınlarına sosyal izolasyon günlerinde devam etti.

YOUTUBE
CANLI YAYIN
youtube.com/onderimamhatip

önder
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ
CANLI YAYINLAR

#HayatEveSiğar
CANLI YAYIN
@ondergenclik

PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMARTESİ	
22.00	22.30	22.00	22.30	22.00	22.30

onder.org.tr
f t i o onderihl

Türkiye Gençlik Vakfı TÜGVA

"İşin Ehlinden Tecrübe Paylaşımı", "Zamansız Konuşmalar", "Cihannüma Sohbetleri", "Fikirname Söyleşileri", "Kitap Kurdu Kitaplarından" başlıklarıyla, Savaş Barkçin, Gri Koç, Dursun Ali Erzincanlı, İsmail Erdoğan, Ömer Ekinci, Haşim Şahin, Feyza Kartopu, Hamza Dağ, Enes Eminoğlu, Cevat Akşit, Salih Selman gibi konuklarla toplamda 15 canlı yayın gerçekleştiren TÜGVA; Kahoot üzerinden her hafta başka bir kitabı esas alan ödüllü bilgi yarışmaları düzenlemeye devam ediyor.

Uluslararası Genç Derneği

"Mesafesiz Müzakereler" programı kapsamında "Salgın Günlerinde Gençlere Düşenler", "Korona Günlerinde İnternet ve Sosyal Medya", "Hayat ve Sinema / Hangi Filmler Hayatımıza Nitelik Katar?", "Gençlik ve Ümit", "Namaza Başla, Değişimi Gör", "Müslüman Genç Kimliğini Nasıl İnşa Etmeli?", "Gençken Yapılması Gereken Gönüllülük Faaliyetleri Nelerdir?" başlıklarıyla Said Ercan, Volkan Zamanaoğlu, Ahmet Özdiç, Kadriye Slocum İnce, Aykut Kuşkaya, Yusuf Goncagül, Eubekir Şimşek, Gökhan Gökçek, Abdurrahman Toptaş, Süleyman Ragıp Yazıcılar, Eşref Ziya Terzi gibi isimlerle zoom ve instagram üzerinden toplamda 44 canlı yayın yapılmış.

"Sadece Gençler Konuşuyor" üst başlığıyla "Biraz da Hindistan'ı Konuşalım mı?", "Bir Hafızın Malezya Meceraları", "Beytülmağdis Senindir", "Bu güzelliklerden haberin var mı?", "Dört Nala Moğolistan Hatıraları", "Doktor bu ne?", "Uzay Meraklıları Hazır mı?", "11 Ülkeden Tatlı Hatıralar", "Girişimciyim Çok Badireler Atlattım" gibi başlıklarla iki haftada 13 genç canlı yayın konusu oldu.

"Sadece Fotoğrafçılar Konuşuyor" üst başlığıyla "Sen de Fotoğrafçı Olabilirsin, Var Mısın?", "Kamplarda Kaybolan Çocuklar", "Yolcunun Gözünden Dünya" gibi başlıklarla bir haftada 7 fotoğrafçı canlı yayın konusu oldu.

"Sadece Hayvan Severler Konuşuyor" üst başlığıyla "Neden Veteriner Oldum?", "Evde Ördek Beslenir mi?", "Peygamberimiz (sav) ve Hayvanlara Şefkati" gibi başlıklarıyla bir haftada 7 hayvan sever canlı yayın konusu oldu.

Halit Bekiroğlu

çevrimiçi

Sizi çevrimiçi yakalamışken kaçırmayalım dedik Halit Abi. Birkaç sorumuz olacaktı, müsait miydiniz? 11:13

Gençler olunca mecburen müsait oluyoruz, yazarken sade sodam da hazır, Allah'tan daha ne isterim ki :) 11:14 ✓✓

Teşekkür ederiz abi öncelikle şunu soralım : Halit Bekiroğlu kim değildir ? 11:15

Başkan değildir :) Asıl cevap; başkası değildir, kendidir... 11:16 ✓✓

Halit Bekiroğlu olarak, bundan on yıl önce bugünler için kendinizi nerede görüyordunuz? 11:16

Kendimi bir yerlerde görmek yerine hep bulunduğum anı değerlendirmeye, bulunduğum şartları geliştirmeye odaklandım. 11:17 ✓✓

Peki abi. Bir şehir olsaydınız , hangi şehir olmak isterdiniz ? Bu benim, diyebileceğiniz bir şehir var mı ? Varsa nedeni nedir ? 11:19

Hive şehri derdim. Çünkü kendisi olarak kalabilmiş. 11:21 ✓✓

Peki bir emeklilik planınız var mı Abi, emekli olacağım ve olduğumda şunu yapacağım dediğiniz bir şey var mı genel olarak? 11:24

Tabi ki var :) Önünde dere akan taştan yapılmış evimin önünde, büyük ve tek ağacın altındaki sedirde uzanıp kitapları ve manzarayı okumak istiyorum son nefese kadar. 11:27 ✓✓

Abi istikbal nerededir ? 11:29

Dağlardadır! Mitolojik bakıyorum çünkü. 11:30 ✓✓

Peki o dağlarda yalnız kalsanız yanınıza almayacağınız üç şey nedir? 11:32

"Tüfek, Mikrop ve Çelik" 11:35 ✓✓

Bildiğimiz kadarıyla sosyal medyaya hakimsiniz :) bu durum hakkında neler söylemek istersiniz? 11:37

Mütevazilik yapmayacağım; sosyal medyaya hakim olmayı tercih ediyorum, mahkum olmak yerine 11:39 ✓✓

Pekala sosyal medyada da sosyal mesafeye uymalı mıyız ? 11:42

Sosyal medya ile asosyal ilişki kuralıyız. Çok az, ihtiyaç kadar yani. Bir tür kaçak güreş. 11:43 ✓✓

Koşarak kaçmak istediğiniz ve koşarak girmek istediğiniz ortamlar hangileridir/nelerdir? 11:45

Protokol ortamlarından koşarak kaçmak isterim, hasbihal ortamlarına balıklama dalmak isterim. 11:48 ✓✓

Müzik ve spor, Halit Bekiroğlu için ne ifade ediyor? 11:50

Müzik tercihlerim hayatımın özetidir; ilahiden ezgiye kayış, oradan proteste, şu sıralar da sanat müziği ve enstrümana... Karma karışık bir şey yani :) 11:50 ✓✓

Müzikte icra etmeyi değil dinlemeyi tercih ederim. Şu sıralar; koşu, bisiklet ve yüzme ile gidiyoruz 11:51 ✓✓

Peki Abi son soru olarak, biz seni burada çevrimiçi yakaladık ama seni burada bulamayan gençler seni nerede ararlar? 11:52

Yürekten çağırırlar, hemen bulurlar. Hızır gibi yetişirim diyormuşum :) Ama hüsnü zan etsinler, bazen kaybolurum çünkü... 11:55 ✓✓

Çok teşekkür ederiz abi :) 11:56

En kısa zamanda sade soda ikramıyla teşekkür daha makbul olur. Allah'a emanet olun. 11:58 ✓✓

Allah'a emanetsiniz Abi :) 11:59

Allah'a emanet. 12:00 ✓✓

C VİTAMİNİ

BAĞIŞIKLIK SİSTEMİNİN
NORMAL FONKSİYONUNA
KATKIDA BULUNUR

C VİTAMİNİ
İçeren Takviye Edici Gıda

AKSUVİTAL

UZAKTA MİYİZ?

Bu yazıyı okumak için öncelikle uzaklara gitmeniz gerekiyor. Peki, nasıl gideceğiz? Öncelikle zırt pırt bildirim gelen telefonumuzu bir kenara bırakıyoruz, televizyonu veya bilgisayarımızı açıksa kapatıyoruz.

Bu paragrafa geçtiğinizde eğer üst paragrafta yazılanları yaptıysanız, teşekkür ederim. Artık uzaklarda bizbizyiz. Bu bölümde sizlerle uzaklar hakkında ve uzakları yakında eden teknolojiler hakkında konuşacağız. Günümüzde sıklıkla duyduğumuz Covid-19 virüsü sebebiyle en yakınlarımıza uzak olmak zorunda kaldık. En sevdiğimiz arkadaşımıza sarılamadık, iş arkadaşlarımızla öğle arasında oturup çay sohbeti yapamadık ve belki bayramda bile çekirdek ailemizle birlikte olamadık...

Peki, uzakları yakında eden bir "şey" yok muydu?

"-Merhaba, ben Siri. Size nasıl yardımcı olabilirim?"

Pandemi döneminde en çok ihtiyaç duyulan "şey" iletişimdi. İletişim için kuşlar ve telgraf tedavülden kalktığından beri teknoloji hep bu ihtiyacı karşılamak için yeni bir teknoloji geliştirdi. Önce kabloları

kullandı sonra uyduları ve baz istasyonlarını kullandı. Şu aralarda iletişim alt yapısında kullanılan teknolojiyi geliştirerek 5G adlı bir teknoloji ile daha hızlı olması üzerine çalışıyor. Peki 5G gerekli mi? Bu soruya cevap vermeden önce iletişim için gerekli araçları inceleyelim. Ne de olsa bir gelişim ihtiyaca gereklilik duyar.

Günlük hayatta ihtiyacımız olduğu zamanlarda birebir iletişim kuruyoruz; pandemi döneminde ise çift yönlü iletişim olarak birden fazla kişi ile yaptığımız sohbetler, toplantılar ve dersler için bir teknoloji ihtiyacımız oluştu. Bu ihtiyacı karşılamak için aşağıda grafikte gördüğümüz gibi bu alanda belirli yetkin firmalar vardı. Uluslararası araştırma ve danışmanlık firması Gartner'ın sağladığı bu grafikte belirttiğimiz ihtiyacı karşılayacak firmaların liderlik, gelişim, vizyon ve özel hedef kitle gruplarında dağılımlarını görüyorsunuz. Tanıdık bir kaç firmanın olduğunu görmüşsünüzdür. Pandemi öncesi hiç duymadığınız ZOOM firmasını sizler de duymuşsunuzdur. "Bedava sirke baldan tatlıdır." atasözü bence ZOOM için söylenebilir. Peki gerçekten ZOOM'un arkasındaki olan nedir? ZOOM firması pandemi

KÜRESEL TOPLUMUN EN ÖNEMLİ KURALI; EĞER KULLANICININ BİR İHTİYACI YOKSA O İHTİYACI OLUŞTUR. 5G TEKNOLOJİSİ SADECE SİZLERİN DAHA KALİTELİ GÖRÜNTÜLÜ KONUŞMALAR YAPMANIZ İÇİN DEĞİL, HAYATIMIZI KOLAYLAŞTIRACAK TEKNOLOJİLERLE BİRLİKTE GELİYOR. EĞER BİR YERDE YENİ BİR İMKAN SUNULUYORSA NEDEN ONA İHTİYAC DUYMAYALIM DEĞİL Mİ?

döneminden önce de 10 milyon oturuma alt yapı sunan bir firmadır. Pandemi döneminde bu rakamın binlerce kat üstüne çıkmıştır. Bir önceki yazımızda söylediğimiz gibi eğer internette bir “şey” oluyorsa orada veri oluşmaktadır. ZOOM da yapılan her görüşme bir veridir. Veri, yeni çağın petrolüdür. Petrolün az olduğu yerlerde fazla firma görmezsiniz; ama pandemi dönemi ile birlikte ZOOM üzerinde oluşan çok fazla petrol yani veri tabii ki firmaların odağını buraya çevirmiştir. Eğer bir “şey” satılabiliyorsa mutlaka bir fiyatı vardır. ZOOM firması ise sadece istediği fiyatı veren firmalarla sizin verinizi paylaşabilir. Çünkü verinizi başka firmalarla paylaşabilmek için mutlaka bir satır arası maddesi vardır.

Tabii burada sadece ZOOM özelinde söylemiyorum. Ücretsiz olarak bir sirke sunan başka bir firma sizden para yerine yeni petrol olan verinizi mutlaka bir gün alacaktır. (Facebook yıllar sonra sahasında büyüyen petrol-veri kuyularını bir şekilde satmıştır. Nasıl sattığını öğrenmek için “Cambridge Analytica” olayını anlatan bir belgesel izlemenizi veya yazıyı okumanızı tavsiye ediyorum.) Eğer bir firma sizin ihtiyacınızı ücretsiz olarak karşılıyorsa o firmanın hizmetini kullanmadan iki kere düşünmenizi tavsiye ederim.

Yol=Hız x Zaman Problemi

Peki 5G gerekli mi? sorusuna bir cevap vermeden bu bölümü bitirmeliyiz. Yazı boyunca ilk anlattığım “ihtiyaç” idi. Şu anki teknoloji sizin internet üzerinden sizin ses paketlerinizi(konuşma esnasında oluşan veriler) hemen hemen başarılı bir şekilde karşı tarafa iletmektedir. Fakat bu dönemde çokça ihtiyacımız olan görüntülü konuşma için gönderilen ses ve görüntü paketlerini iletme konusunda mevcut teknoloji zaman zaman yetmemiştir.

Siz bir başka semtte yaşayan arkadaşlarınızla videolu konuşma yaparken verileriniz, bu imkan için hizmet aldığınız firmanın bilgisayarlarına gitmektedir. Firmanın bilgisayarına ulaştıktan sonra videolu konuşma yaptığınız diğer arkadaşlarınızın bilgisayarlarına verileriniz gitmektedir. ZOOM firmasının bilgisayarlarının bazıları Kanada’da olduğunu düşünürsek ne kadar uzun bir yol gittiğini hesap edin. Eğer telefonunuz haricinde modem üzerinden internet hizmeti alıyorsanız bu yolun kablolar aracılığı ile yapıldığını hatırlatalım. Eğer telefonunuzdan yani 4G’den internet hizmeti alıyorsanız bu yolun baz istasyonları ve uydular aracılığı ile yapıldığını belirtelim. İsterseniz tüm dünyada döşeli olan internet kablolarının yapılarını değiştirerek bu görüntülü konuşmada gönderilen paketlerin daha hızlı iletilmesini sağlayabilirsiniz ya da kullandığınız baz istasyonlarının teknolojilerini geliştirerek bu hızı sağlayabilirsiniz. Siz hangisini tercih edersiniz? Bence şu anki yapılan görüntülü konuşmalarda ihtiyacınız olan kaliteyi kablolarla sağlayabilirsiniz. Peki neden 5G teknolojisi geliyor?

Küresel toplumun en önemli kuralı; eğer kullanıcının bir ihtiyacı yoksa o ihtiyacı oluştur. 5G teknolojisi sadece sizlerin daha kaliteli görüntülü konuşmalar yapmanız için değil, hayatımızı kolaylaştıracak teknolojilerle birlikte geliyor. Eğer bir yerde yeni bir imkan sunuluyorsa neden ona ihtiyaç duymayalım değil mi? 5G teknolojisi sadece insanların değil makinelerin de birbirleri arasında kesinti olmadan ve uzaklık değişkine bağlı olmadan iletişim kurması için gelmektedir. Yol=Hız x Zaman formülünde bulunan birimlerin artık önemi olmayacak.

Sizce verilerimizden uzakta mıyız?

M.TALHA
KESKİN

POST-PANDEMi SÜRECİNDE ULUSLARARASI ÖRGÜTLER

Sağlık endişeleri ve sokağa çıkma yasakları nedeniyle iş ve eğitim alanlarında yaşanan hızlı dijital dönüşüm uluslararası örgütler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki ilişkiye de yansdı. Krizin dünyanın tamamını tehdit etmesine rağmen seyahat kısıtlamaları nedeniyle hareket edemeyen uluslararası aktörlerin yerel kuruluşlar ile ilişkisi dijital olanaklar sayesinde arttı.

2020 yılına girdiğimizde dünya genelindeki milyarlarca insan henüz adını dahi duymadıkları bir şehirden yayılacak virüsün hayatlarını öngörülemez şekilde etkileyeceğinden habersizdi. Birkaç hafta sonra Koronavirüs olarak isimlendirilen bu virüs Çin'in Vuhan şehrinden başlayarak bütün dünyayı tesiri altına aldı. Haziran ayına kadar bütün dünya devletlerinin içine kapandığı, ülkeler arası seyahatlerin yasaklandığı ve insanların sokağa dahi çıkamadığı bir döneme hep birlikte tanıklık ettik. Virüsün teyit edildiği ilk günden bu yana altı ay geçmiş olmasına rağmen ulusal ve uluslararası kısıtlamaların kademeli olarak kaldırılmasını henüz konuşabiliyoruz.

Dünyanın genelini etkileyen krizlerdeki artış ve küresel ekonominin daralmaya başlamasıyla 2016 yılında ulus devletlerin kendi içlerine kapanma süreci zaten başlamıştı. İnsandan insana kolaylıkla bulaşan ve uçak yolculukları ile dünyanın dört bir yanına hızla yayılan Koronavirüs nedeniyle kendini korumak isteyen ülkeler uluslararası seyahatler konusunda radikal önlemler aldı. Virüsün cansız yüzeylerden de bulaşabildiği ortaya çıkınca uluslararası ticaret de kısıtlamalar ve yasaklardan nasibini aldı. Birbirleriyle hiçbir husumeti bulunmayan ülkeler bile aralarındaki ticareti durdurmak zorunda kaldı.

Virüsün bütün dünyayı etkisi altına almasıyla birlikte insanların çoğunun varlığından habersiz olduğu uluslararası örgütler kısa sürede herkesin gündemine girdi. Bu süreçte uluslararası yapılar arasında Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) milyarlarca insanın ilgisini üzerinde toplayan kuruluş oldu. İkinci Dünya Savaşı sonrası gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Konferansı'nda bütün dünya halklarının sağlığı, dünya barışı ve güvenliği için temel önem arz ettiği kabul edilmişti. Bu amaçla da Dünya Sağlık Örgütü kuruldu.

Salgın sürecinin başında yapmış olduğu 'ilk bulgulara göre virüsün insandan insana bulaşmadığı' ve 'henüz dünya genelinde acil durum ilan etmeye gerek olmadığı' yönündeki açıklamalarının bugün tamamen yanlış olduğunun ortaya çıkmasıyla Dünya Sağlık Örgütü eleştirilerin hedefi haline geldi. İngiltere, İspanya, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve İtalya gibi ülkelerde dahi salgının zorlukla kontrol altına alınmasıyla birlikte eleştiriler suçlamaya ve devletler arası siyasi bir kavgaya dönüştü. Hayatını kaybeden insan sayısının yüz bini geçtiği ABD, Çin'i salgının ciddiyeti konusunda dünyayı yanıltmakla suçladı. Ardından da Dünya Sağlık Örgütü'nün Çin'in örtbas girişimlerine destek olduğunu iddia ederek desteğini keseceğini açıkladı ve DSÖ Başkanı'ni istifaya davet etti. ABD'den sonra Brezilya da DSÖ'den ayrılabilceğinin sinyallerini verdi. Bir devletin bütün dünya tarafından kabul görmüş uluslararası bir örgütten ayrılma ihtimali düşük olsa da bunun gerçekleşmesi durumunda bunun etkisi sadece o örgütle sınırlı kalmayıp yansımaları bütün uluslararası yapılara olacaktır.

Koronavirüs salgını öncesinde de düzensiz göçlerdeki ve mülteci hareketliliğindeki artışlar, küresel ısınmanın etkilerinin çeşitli ülkelerde hissedilmeye başlanması, insan hakları ihlallerinin önlenememesi, dünya genelinde yaşanan suya ve gıdaya erişim problemleri, uzun süredir devam eden çatışmalara çözüm bulunamaması nedeniyle devletler arası ilişkiler halihazırda sorunlu bir durumda idi. Bu sorunlara ek olarak salgının başlamasıyla bölgesel işbirliği amacıyla kurulmuş Avrupa Birliği'nde (AB) dahi üye ülkeler arasında anlaşmazlıklar başgösterdi.

Krizden en çok etkilenen ülkelerden biri olan İtalya'nın AB'den yeterli desteği görmediğini ifade ederek başlattığı tartışma AB'nin statüsünü dahi sorgulanır hale getirmiştir.

Küresel ve bölgesel yansımaların yanısıra uluslararası işbirliğinin zayıflamasıyla birlikte krizin devletler arası ikili ilişkilere etkisi de büyük olmuştur. Türkiye'nin İtalya ve İngiltere başta olmak üzere elliden fazla ülkeye destek vermesi, Rusya'nın AB'den destek görmediği için yakınan İtalya'ya yardım ulaştırması ikili ilişkilerdeki olumlu örneklerdendir. Almanya'nın sipariş ettiği milyonlarca maskenin kaybolması, bazı devletlerin başka ülkelere ait medikal malzemelere havalimanlarında el koyması gibi dayanışma örneğinin tam tersi durumlar da yaşanmıştır. İkili ilişkilerde devletlerin siyasi motivasyonlarla hareket ettiği de gözlemlenmiştir.

Birleşmiş Milletler bünyesinde faaliyet gösteren uluslararası yardım ve kalkınma ajanslarının tamamı ekonomik olarak gelişmemiş ülkeler ve kriz bölgelerindeki çalışmalarını refah seviyesi yüksek ülkelere aldıkları fonlar ile yürütmekte idi. Refah seviyesi yüksek ülkelere dahi sağlık sistemlerinin alarm vermeye başlamasıyla birlikte pek çok ülke kendi sorunlarını çözmek için uluslararası yapılara verdiği desteği askıya aldı veya azalttı. Ulus devletler kendi sorunlarına imkanları dahilinde çözüm bulmaya çalışırken uluslararası örgütler özellikle çatışmaların devam ettiği Suriye, Yemen, Libya gibi ülkelerdeki krizlerle başbaşa kaldılar.

Geleneksel olarak kriz bölgelerinde uluslararası yardım kuruluşlarının çalışmaları ön planda iken salgın sonrasında seyahat ve lojistik kısıtlamaları nedeniyle ulusal aktörlerin ve yerel dayanışma ağlarının önemi ortaya çıktı. Başka ülkelerde yardım faaliyeti yürüten aktörlerin de kendi ülkelerine yoğunlaşmak zorunda kaldığı bir döneme girildi. Uluslararası aktörler açısından yaşanan bu olumsuz gelişmelere rağmen uluslararası aktörler tarafından yerel ve ulusal aktörlerin istifadesine sunulan yeni Koronavirüs ile mücadele fonları uluslararası mekanizmalara duyulan güvenin bir nebze tazelenmesine imkan sağladı.

Sağlık endişeleri ve sokağa çıkma yasakları nedeniyle iş ve eğitim alanlarında yaşanan hızlı dijital dönüşüm uluslararası örgütler ve sivil toplum kuruluşları arasındaki ilişkiye de yansıdı. Krizin dünyanın tamamını tehdit etmesine rağmen seyahat kısıtlamaları nedeniyle hareket edemeyen uluslararası aktörlerin yerel kuruluşlar ile ilişkisi dijital olanaklar sayesinde arttı. Salgın öncesinde Cenevre, Brüksel, New York gibi uluslararası çalışmaların yürütüldüğü şehirlere vize, pasaport ve maliyet nedenleriyle erişim sağlayamayan yerel ve ulusal aktörler de bu toplantılara katılabildi.

Sadece altı ay içerisinde yaşanan bu baş döndürücü gelişmelere baktığımızda kriz döneminde bütün aktörler tarafından olağandışı refleksler gösterilmiştir. Post-pandemi sürecinde sadece bireyleri değil uluslararası arenadaki yerel, ulusal ve uluslararası aktörleri de 'yeni normal' beklemektedir. Pandemi sürecinde yıpranmış olan uluslararası örgütlere duyulan güvenin tazelenmesi zaman alabilir. Yerel ve ulusal aktörlerle kurulmuş olan ilişkiler iyi niyetli bir şekilde sürdürülürse içinden geçtiğimiz 'dijitalleşme' süreci uluslararası aktörlere sağlıklı bir 'yerelleşme' zemini hazırlayabilir.

SER- BEST KÜR- SÜ

SERBEST KÜRSÜ COVID-19

1.SORU

ESMA CEYDA ERDOĞAN:
TEK KELİME İLE KORONAVİRÜS PANDEMİ SÜRECİNİ İFADE EDECEK OLSANIZ HANGİ KELİMEYİ SEÇERDİNİZ?

Cihadyar Mert: Ben mesafe demek isterdim.

Halim Eren Şahin: Panik derdim.

Osman Tahir: Serzeniş derdim.

Nisa Neris Akkaya: Sorumluluk derdim.

Gülşen Aydemir: Stres derdim galiba.

Ümmügülsüm Hasırcı: Özlem derdim sanırım.

Ayça Sena Günay: Değerlendirmek derdim.

İlay Ertürk: Birliktelik.

2.SORU

ESMA CEYDA ERDOĞAN:
PANDEMİ SÜRESİNCE GERÇEKLEŞTİRİLEN ONLINE EĞİTİM YARARLI OLDU MU, UZAKTAN EĞİTİMİ NASIL DEĞERLENDİRİYORSUNUZ?

Ayça Sena Günay: Yararlı oldu mu veya olmadı diyerek kısıtlamak çok doğru olmaz ama genel itibari ile yararlı olmadığını düşünüyorum. Çünkü iyi niyetle başlatılan bir şey olsa da, ben kendi adıma konuşayım online eğitimlere okulun derslerine katılmadım. Bence yararlı olmadı genel itibariyle.

Osman Tahir Akılma: Bence de yararlı olmadı. Yani hiç yoktan iyidir yüz yüze olmadığı halde de. Ben katıldığımda hep aklım başka bir yerlere gidiyordu zaten çoğu kimse de katılmadı. İşte birinci dönemin notları ikinci döneme geçecek denince, telafi olacak denince millet de derslere gelmemeye başladı. Pek yararlı olmadı bence.

Cihadyar Mert: Sonuçta şimdi her okulun öğretmeni farklı, her öğretmenin anlatım tarzı farklı. Biz de biraz uzak kaldık, yani her ne kadar yakın olmaya gayret etsek de pek de ısınmadık. Bence de, kendi adıma pek yararlı olmadı.

Nisa Neris Akkaya: Bir noktaya kadar genelde olumlu olduğunu ama eğitimde iletişimin yüz yüze olmasından yanayım. Bu yüzden öğretmenlerimiz çok çaba gösterdiler; yalnızca online eğitimlerle değil bizlere ödev ve denemeler yollayarak da ders çalışmamızı sağladılar. Diğer arkadaşlarıma da katılıyorum; bu bir yere kadar bence. Yüzyüze eğitim kesinlikle olmalı, böyle devam etmeli diyemem.

İlay Ertürk: Okuldaki gibi olmadı ama yine de okulumuzun düzenlediği online eğitimi EBA'ya göre daha iyi buldum. Çoğuna katılım sağladım, sözel dersler çok sözde kalyormuş gibi olsa da sayısal dersleri bence güzel anlattılar.

Gülşen Aydemir: Aslında sözele dayalı derslerde bende işe yaradı diğer derslere nazaran. Zaten normalde de sınava hazırlanırken internetten çalıştığım için çok zorlanmadım. Ben de işe yaradığını düşünüyorum.

Halim Eren Şahin: "Evdeki hesap çarşıya uymadı" diyorum. Bakanlığın projesi güzeldi ama bizim öğrenci profilimize baktığımız zaman öğrencilerin normalde okulda bile derslerini zor dinlerken canlı da olsa bir videoyla bir telefonla sağlıklı bir eğitim olamayacağını düşünüyorum ki, olmadığını da gördük. Kendi adıma özellikle, pek başarılı olmadığını düşünüyorum. Bir taraftan da, hiç yoktan iyidir, tabi ki öğrencilerin tamamen eğitimden kopmasını istemeyiz.

Ümmügülsüm Hasırcı: Milli Eğitimin yapmış olduğu online eğitimden ben de pek faydalanamadım. Saatlerin uyuşmadığı zamanlar oldu veya hani hocadan anlayamadığım da oldu ama mesela matematik derslerine girecek olursam bir ileri konudaydık ama hocaların anlattığı gerideydi o yüzden bence yararlı olmadı.

3.SORU

ESMA CEYDA ERDOĞAN:

OKULDA YÜZ YÜZE EĞİTİM Mİ YOKSA EVDE ONLINE EĞİTİMİ Mİ TERCİH EDERSİNİZ?

Cihadyar Mert: Mekan etkiliyor çünkü okulda bir disiplin var bir toplulukla beraber işliyoruz o dersi ama evde olunca ister istemez bir rahatlığa alıştığım için insan, online eğitim de cazip geliyor bence sonuçta rahatsız evdesin, internetin var telefonun var ama yine insan arkadaş ortamı açısından veya verim açısından önemli olan akademik başarı okulunu tercih ediyor.

Ayça Sena Günay: Ben yüz yüze eğitimi tercih ederim kesinlikle zaten bunun psikolojik olarak da bir çok etkisi var bilimsel anlamda da bunca zaman hani eğer online bir şekilde daha iyi öğrenilse bu zamana kadar online eğitimlerle gelirdi ama yüz yüze eğitimin daha etkili olduğunu düşünüyorum.

Osman Tahir Akılma: Tabii ki yüz yüze, hocalar internetten anlatırken hem internet yavaş oluyor bağlantı zayıf oluyor onun için pek anlaşılıyor bazı sorular sonra işte duygularını aktaramıyor arkadaşlarla da olmayınca güzel olmuyor.

Nisa Neris Akkaya: Bir önceki soruda da belirttiğim gibi ben yalnızca eğitimi değil herhangi basit bir diyalogun bile yüz yüze daha samimi ve daha doğru olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden okuldaki eğitimi tercih ederim ki bu sadece benim tercihim olarak değil de arkadaşlarımda da belirttiğim gibi, ortam bambaşka bir şey evde her ne kadar belli bir düzeni sağlamaya çalışsak da bir yerden sonra ipin ucu maalesef kaçıyor. Yani yüz yüze eğitim bence en iyisi.

Gülşen Aydemir: Yani ben de yüz yüze eğitimi tercih ederdim çünkü hani hem bu stresi tek başımıza atlatamıyoruz ki okulda anlamadığımız bir soru olduğunda arkadaşımıza sorarak da yapabiliriz ya da öğretmenimize yüz yüze ama online derste sürekli en basit soruları bile soramıyoruz hani gereksiz kullanmayalım diye. Bir de sürekli arkadaşlarımızın da dediği gibi dikkat dağınıklığı oluyor. Etraftaki nesnelere cisimlere en ufak bir şeye.

Halim Eren Şahin: Gerçek bir eğitim için sınıfta eğitimi tercih ediyorum.

İlay Ertürk: Yüz yüze eğitimi ben de tercih ediyorum çünkü okulda en azından hocayı görerekten ciddiyet ortamı oluşuyor. Evde daha rahat hareket ediyoruz ya da erteliyoruz yapacağımız şeyleri o yüzden okul bence daha verimli oluyor.

Ümmügülsüm Hasırcı: Yüz yüze eğitimi ben de tercih ederim. Biraz daha eğlenerek öğrenme taraftarı olduğum için daha kalıcı olduğunu düşünüyorum okulda verilen eğitimin.

4.SORU

ESMA CEYDA ERDOĞAN:

EVDE UZUN SÜRE KALMAK FİKİR DÜNYANIZDA NELERİ DEĞİŞTİRDİ?

İlay Ertürk: Dini açıdan kendimi daha çok tanıdım ve buldum. İslamiyet'e ibadetlerime daha çok sarıldım diyebilirim.

Cihadyar Mert: Ben de arkadaşımızın ilk dediği konudan bahsedecektim ama İslamiyet konusunda pek fazla şey düşünmedim, pek gelişme olmadı bende. Eksik bir şey yoktu gelişme de olmadı normal devam ediyorum.

Halim Eren Şahin: Benim için pek güzel olduğunu söyleyemem. Kendimi geliştirmek yerine tam tersine geriye doğru gittiğimi hissettim. Çünkü bazı şeyleri, özellikle duygularımı paylaşarak, hem kötü hem güzel duygularımı paylaşarak mutlu olan rahatlayan biriyim. Yanımda arkadaşlarım, dostlarım olmayınca, daima dört duvar arasında olunca ve durmadan ders çalışıp, sınav stresiyle uğraşınca belirsizlik yaşayınca sağlıklı şekilde düşünememeye başladım. Normalde farklı alanlarla ilgili uğraşlarla ilgilenip pandemi sürecinde maalesef evde olmama rağmen vaktim olmasına rağmen pek fazla şey yapmadım.

Osman Tahir Akılma: Benim bayağı bir fikrim değişti, okuduğum kitaplardan, izlediğim belgesel ve filmlerden bayağı etkilendim, fikir dünyam bayağı değişti. Özellikle insanlara önyargılı olduğumu fark ettim ve bunu değiştireceğim. Biraz daha sabretmeyi öğrendim.

Ayça Sena Günay: Ölümün aslında bize her daim çok yakın olduğunun farkına vardım. Bunu zaten biliyordum ama bu şekilde bir süreçten geçince ve üzerine farklı olayların da eklenmesiyle her an ölebileceğimin ve bu dünya için ölmüymüş gibi yaşadığımızın farkına vardım. Beni en büyük ölçüde değiştiren şey buydu. Bunun dışında insanlar hakkında birçok düşüncem değişti. Aslında insanlardan uzak kalmak biraz iyi geldi diyebilirim çünkü yorucu bir hayatım vardı ve kabuğuma çekilmiş gibi oldum. Bu konuda daha iyi hissediyorum.

Gülşen Aydemir: Aslında normal hayatımda karantinadan önce çok gezen biri değildim ama en azından dışarıda bir hayat olduğunu biliyorsun. İlk başlarda çok kafaya takmadım ama ilerleyince gerçekten çok streslenmeye başladım. Hiç bir şey yapasım yoktu, sonradan pozitif olmamız gerektiğini normal bir şey olması gerektiğini kabullenince normal karşıladım.

Nisa Neris Akkaya: Ben yalnız kalmayı seven bir insan değilim, elbette bazı süreçlerde gerekli oluyor ama arkadaşlarımla vakit geçirmeyi hep çok önemsemiştim. Şu süreçte yalnız kalabildiğimi fark ettim, evde ailem var, kardeşim var fakat bence bu bambaşka bir şey. Onun dışında insanlara bakış açım değişti bunu çok emin şekilde söyleyebilirim. Sadece etrafımdakilere karşı değil genel anlamda. İnsan okuduğundan izlediğinden etkilendiği için bu süreçte bol bol okuma ve izleme fırsatı bulduğum için bu gayet olasıydı sanırım.

Ümmügülsüm Hasırcı: Normalde de çok düşünen bir insanım o yüzden bir şey değişmedi düşünde konusunda ama daha fazla yazmaya başladım bu süreçte. Çünkü sosyalleşmeyi seven biriyim. Evdeyken arkadaşlarımdan uzak kaldığım için bu çok fazla mümkün olmadı ve arkadaşlarımla fikir alışverişim az oldu. Okuldayken kendimi daha fazla geliştirdiğimi düşünüyorum. Özellikle ramazan ayında kendime ve aileme daha çok vakit ayırmış oldum.

KAYGI ÇAĞI
KEMAL SAYAR
KAPI YAYINLARI

bekletilen denekler, zamanın gerçekte olduğundan çok daha yavaş geçtiğini düşünmüşlerdir. Tecrit tanklarında, zamanın daha yavaş geçtiği şeklindeki algının nedeni dikkat dağıtacak hiçbir uyarının bulunmamasıdır. Çevresel uyarıların dışında beden zamanı ve beden ritminin değişikliğine dair algılarımız da öznel zamanı oluşturmamızda bize yardım eder. Bedende parasempatik sistemin aktive olduğu rahatlama durumlarında ve sempatik sistemin aktive olduğu uyarılma durumlarda zaman farklı hızlarda geçer. Araştırmalar, depresyon ve kaygı bozukluğundan mustarip hastalar, süreleri genellikle olduğundan fazla tahmin etme eğilimindedirler. Yoğun korku uyandıran durumlarda, sosyal tecrit edilmişlik hissinin eşlik ettiği durumlarda ve içsel bir sükûnetin söz konusu olduğu durumlarda da zamanın genleştiği ve sürenin gerçekte olduğundan fazla algılandığı araştırmalarda gözlemlenmiştir. İşte biz de şu anda pandemi zamanını böyle tecrübe ediyoruz.

Günlük varoluşumuz, fragmanlarla ilerleyen, her tür tutarlardan yoksun, sarsıcı bir zaman dizisine dönüştükçe süre içinde kök salma imkânımız berhava olmakta, bu durum bizleri anlam öksüzü kılmaktadır. Geçmişin mirasından ve geleceğin gayeliliğinden -büyük anlatılardan- kopmuş modern insan, zaman boyutu içinde düşünmenin güçlüğüne duymaktadır. Zamanımız, özellikle de dünyayı bundan sonra tüm varlıklarıyla değil yalnızca gözleriyle tanıma tehlikesi altındaki çocukların zamanı, bu "yitip yutan" ekranların tutsağıdır. Donmuş bir arayüz zamanı içinde teşvik edilen, "hemen şimdi"nin baskısı altında gittikçe daha hızlı güncellenen bellek türünün, kişiliğin kurucu bir ânını simgeleyen insan belleği ile hiçbir ortak yanı yoktur. Zamanın esrimeleleriyle kuluçkaya yatırılmamış bir bilinç, kendinde saklanmış hiçbir vaadi yerine getiremeyecektir.

Pandeminin ağır aksak zamanını ekranlarla hızlandırmanın telaşındayız. Kendimizi ekranların büyüsünden alarak, bizden sabır ve çaba isteyen etkinliklere yönelmemiz lazım. Ruhumuzu kattığımız, kendi mayamızla yoğurduğumuz zaman. Sosyal medyada o kadar uzun vakit geçiriyoruz ki, oradan edindiğimiz hap gibi konsantre bilgiyle zihinlerimiz korkunç bir doygunluğa ulaşıyor. Bu "fast food"la tıkmak gibi bir şey. Bu tip beslenme bize yoğun karbonhidrat içeriğiyle acayip bir doygunluk hissi verir ama aslında onun adı yemek değil tıkmaktır. Sosyal medya mecralarından aldığımız hızlı ve konsantre bilgi de ruhlarımızın üzerinde böyle bir etki yapıyor. Sanki bilmemiz gereken her şeyi biliyormuşuz gibi bir hisse kapılıyoruz, aşırı bir enformasyon yüklenmesi yaşıyoruz. Bu da bizi gerçekten görmemiz gereken önemli ayrıntıları yakalamaktan, eleştirel düşünebilme yeteneğimizi kullanmaktan, samanlıkta bulmamız gereken o iğneyi bulmaktan alıkoyuyor. Pandemi zamanında, kulağımız kirişte, kötü haber beklediğimiz heyecan ve uyarılma anlarını azaltalım. Sosyal medyada geçirdiğimiz saatleri kısaltalım azıcık, bedenimizin yavaşlığına ayak uyduralım, perhiz yapalım. Emek isteyen metinlere, göz ve kâğıt arasında aracı tanımayan, bizi doğrudan katılmaya, doğrudan düşünmeye çağıran metinlere daha fazla ağırlık verelim. Bizi pasif izleyici kılan etkinliklerden vazgeçerek aktif ve üretken kılacak etkinliklere yönelebiliriz. Pandemi zamanı, fabrika ayarlarımıza geri dönmemiz için bize bir fırsat veriyor. Hayatı bugüne kadar çok büyük bir telaş duygusuyla yaşıyorduk, oradan oraya koşturuyorduk; ne oldu şimdi? Ne fark etti? Bir şey mi eksildi bizden? Yaşamı tıklım tıkış yaşamadığımız zaman apoletlerimiz mi söküldü? Sadece biraz daha durup düşünmek, ruhlarımızı dinlendirmek için fırsat bulmuş olduk.

Bazı gençler, endişeyle baş etme konusunda kaçış stratejilerini devreye sokabilirler. Oyunlara aşırı düşkünlük kaçış

Ahmet Kaan;

O KAPIDAN MUTLAKA GİRİN GİRERSENİZ HAYATINIZ DEĞİŞECEK

AHMET KAAAN, HEM TÜRKİYE ÇAPINDA TANINAN VE DÜNYAYA AÇILAN BİR FİRMANIN YÖNETİCİSİ OLAN BİR İŞ ADAMI HEM BİR STK GÖNÜLLÜSÜ HEM DE SOSYAL MEDYAYI ÇOK İYİ KULLANAN VE İLGİYLE İZLENEN RENKLİ BİR İSİM. ONUNLA, AHMET KAAAN ÖZELİNDE GEÇMİŞİ, BUGÜNÜ VE GELECEĞİ KONUŞTUK. GENÇLİĞE DAİR TESPİTLERİNİ DİNLEDİK, NOT ETTİK. PEK ÇOK BÜYÜĞÜMÜZÜN AKSİNE O "ÜMİTVAR OLUN" DİYOR, ÇOK DONANIMLI BİR GENÇLİĞİN GELDİĞİNİ VE TÜRKİYE İLE BİRLİKTE DÜNYAYA ÇÖZÜMLER SUNACAĞINI SÖYLÜYOR. SANAT, FİKİR, EDEBİYAT MUHABBETİ DE ARTISI. BU KEYİFLİ SOHBETİ BİRLİKTE DİNLEYELİM...

RÖPORTAJ: SEMİH BAŞALAN

Ahmet Kaan kimdir? Sizi tanıyabilir miyiz?

1979'da İstanbul Fatih'te doğdum. İlkokulu Taş Mektep olarak bilinen Fatih İlköğretim Okulu'nda okudum. Sonrasında ortaokul için camiamızın açtığı fabrikadan bozma bir binanın ikinci katında 1 yıl kolej okudum ve burada İngilizce eğitimi alma fırsatım oldu. 1 yılın sonunda kolejin başarılı olamaması sebebiyle babam beni Üsküdar'da başka bir koleje kaydettirmek üzere götürdü. O koleje gittiğimizde babama "Baba Fatih'te oturuyoruz ve yakınımızda marka olan bir imam hatip var, oraya gitmek istiyorum" dedim. O zamanlar ciddi anlamda şahlanan imam hatip okulları vardı ve 90'ların başı imam hatiplerin en revaçta olduğu dönemlerdi. 6. sınıfta İstanbul İmam Hatip Lisesi'ne başladım ve 1993 senesinde ortaokulu tamamladım. Aynı yıl Fatih'ten Bahçelievler'e taşındık. Taşınmış olsak da ben İstanbul İmam Hatip'in lezzetinden, güzelliğinden faydalandığım için bırakmak istemiyordum. Çünkü her binanın, her yapının kendine ait bir ruhu vardır, yeni yapıların ruhu da zamanla oturur. İstanbul İmam Hatip'in o ruhu vardı. Bu ruhun kendisi oradaki yaşanmışlıklardı. Tüm bu sebeplerle Bahçelievler'e taşınacak da ben yine İstanbul İmam Hatip'e kayıt yaptırmak istedim. Fakat o dönemler babam siyasi hayatta yer alması ve çok aktif çalışması sebebiyle içinde bulunduğu yoğunluktan beni kaydettirmeye gelememi ve İstanbul İmam Hatip Okulu'nun lise kısmına yazılamadım. O da benim hayatımda bir kırılma noktasıydı, kader çizgimdi. İstanbul İmam Hatip olmayınca ben de Bakırköy İmam Hatip'e yazıldım. 1993-1996 yılları arasında Bakırköy İmam Hatip Lisesinde lise tahsilimi tamamladım. Sonrasında da aynı yıl Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesini kazandım. 1996-2001 yılları arasına Sakarya İlahiyat'ta okudum. Mezun olduktan sonra 2001 yılının Aralık ayında, Kanada'ya gittim. Kanada'nın Toronto ve Waterloo şehirlerinde dil eğitimimi tamamladım ve 2003 yılı Ocak ayında Türkiye'ye döndüm. Sonrasında askerlik, iş hayatı ve evlilik şeklinde bir serüvenim olmuştur diyebiliriz.

'EN BÜYÜK KAZANCI İMAM HATİPTE YAŞADIKLARIM'

İmam hatipli olmanın hayatınızdaki yeri ve hayatınıza etkileri nelerdir?

Benim için en büyük kazanç güzel dostluklar kurmak oldu. Kadim dostlarımla çoğunluğu imam hatiplerden. Sebebi de şudur; imam hatiplerdeki birlik-beraberlik, bir arada olma ruhunu derinden özümseyebildik. İmam hatipten sonraki süreçlerde de kopmadık, arkadaşlarımızın birçoğuyla üniversite yıllarımızda ve sonrasında gerçek dostluğumuzu devam ettirdik. Gençlere tavsiyem şudur; "Arkadaşlar, imkânınız varsa imam hatibin kapısından içeriye öğrenci olarak girin. Onun getirisini hayatınızın her safhasında mutlaka yaşayacaksınız."

Lise yıllarında sınıfın içindeki ve dışındaki Ahmet Kaan nasıldı?

Övünerek değil ama gururla söylüyorum ki çalışkan bir talebeydim. Çalışkan bir talebe olunca ve kredili sistem de buna izin verince 3 seneyi üstten ders alarak 2,5 senede bitirmiştim. Çalışkanlığım sebebiyle hocalar da arkadaşlar da beni severdi. İstanbul İmam Hatip'teyken matematik ve fen bilgisi derslerim çok iyiydi, tarihe ilgi-alâkam da çok yüksekti. Bu ilgi alaka Bakırköy İmam Hatip Lisesi döneminde de devam etmişti. Okullarda verilen eğitimin dışında da kendinizi doldurmalısınız. Mesela

tarih okuyorsunuz ama onun yanında tarihle alakalı mutlaka farklı tarih okumalarında da bulunmalısınız. Bunun kadar önemli başka bir şey de gençliği harekette tutan teşkilatlardır. Ben de o dönemlerde farklı teşkilatların ve STK'ların içerisinde bulunuyordum. Hem bir etkinliğin organizatörleri arasında bulunuyordum hem de organizasyonların kendilerine katılıyordum. Yaptığımız çalışmalarda kitap okumaları da vardı, hiç gündemden düşmeyen Filistin mitinglerimiz de vardı. Hem fennî hem de dinî ilimleri bir arada görüyorduk hem de sosyal hayatta yer alıyor, kendimizi geliştirebiliyorduk. Benim en büyük kazancım imam hatip döneminde yaşadıklarımdır. İmam hatip yılları adeta Cenabı Hakk'ın bizleri pişirdiği bir dönem olmuştur, hamd olsun.

ÖNDER İmam Hatipliler Derneğiyle nasıl tanıştınız ve bu tanışıklığın size kattıkları nelerdir?

ÖNDER İmam Hatipliler Derneği, 1958 yılında ilk imam hatip mezunları tarafından İstanbul İmam Hatip Okulu Mezunlar Derneği adıyla kurulmuştu. İmam hatip kelimesinin manasından dolayı 80'li yıllarda ÖNDER ismi koyulmuş. ÖNDER İmam Hatip Mezunları ve Mensupları Derneği olarak devam etmişti. Bizler daha sonra bu ismi sadeleştirip ÖNDER İmam Hatipliler Derneği olarak değiştirdik. Bu sene bizim 62. kuruluş yıl dönümümüz. Teşkilatlanma olarak eskiden her il ve ilçede ÖNDER ismiyle tabelalarımız vardı. 28 Şubat süreci çok ağır geçti ve sonraki süreçte her okul kendi mezunlar derneğini kurmak zorunda kaldı. 2020 yılı itibarıyla yaklaşık 500 mezun derneğimiz ve 1,5 milyona yakın öğrencimiz var.

Benim ÖNDER Genel Merkeziyle tanışmam 2012 yılında oldu. Ondan önceki süreçte mezun dernekleriyle iletişim halindeydik; kendi dönemimden mezunlarımızla bir araya gelir, organizasyonlar yapardık. 2012 yılında yedek yönetime girdim Hüseyin Korkut başkanımız döneminde. 2 dönem onunla devam ettim. Daha sonra 2 dönem Halit Bekiroğlu başkanımızla görevi sürdürdüm. Şu anda da Kamber Çal başkanımızla devam ediyoruz.

Benim için imam hatiplerde de en önemli etken dostluklardır, arkadaşlıklardır. Bunun gibi ÖNDER yönetiminde ve teşkilatlarında da çok ciddi anlamda bir dost ve arkadaş kitlesine vakıf oluyorsunuz. Şu an Hakkari'ye gitseniz de Edirne'ye gitseniz de mutlaka bir dostunuz vardır. İmam hatipliliğin, ÖNDER'in bize en büyük kazançlarından biri de eğitim şuuru elde etmemiz oldu. Bizim dönemlerimizde iyi şartlar içerisinde değildik ama şu anki gayretler ve imkanlar içerisinde çok daha mükemmel nesiller geliyor. Onun için de camia içerisindeki umutsuzluk yaşayan büyüklerime hep sabrı tavsiye ediyorum; "Değerli büyükler biraz sabretmeniz gerekiyor. Bu gençlerin üniversiteye gitmesi, sonrasında akademik çalışma yapması, yurt dışı tecrübesi elde etmesi, aile kurması, iş dünyasına ya da akademiye girmesi en az 10-15 sene sürecek." Sabredelim ve hep beraber görelim, güzel nesiller geliyor inşallah.

"AVM Yerine Cami Kültürü" geleneği nedir ve bu geleneğin size ve ailenize olan katkıları nelerdir?

"AVM Yerine Cami Kültürü" geleneği bizde 2015 yılında başladı. Sebebi şuydu; "Büyük şehirlerde yaşıyoruz. Büyük şehirlerde yaşayınca ev içerisinde çeşitli krizler oluşuyor. Özellikle babalar cumartesi de çalışıyor

pazar günü dinlenmeye ayrılıyor, dinlenmeye ayrılınca da bu sefer aile onu yakalıyor. Yakalayınca da eş ve çocuklarda “Hadi dışarı çıkalım” düşüncesi oluşuyor. Bu krizin sonu AVM’de bitiyor. AVM’ye niye gidiyorsunuz? Yemek yiyorsunuz, çocuğunuzu eğlendiriyorsunuz, market alışverişinde ve tekstil alışverişinde bulunuyorsunuz. Ama farkına vardığımız bir şey oldu, bir gün eşime; “Hanım farkında değiliz ama çok yoğun bir ses, çok yoğun bir ışık, çok yoğun bir kalabalık var. Gelen kitlenin dini bir figürü yok ve bunların arasında çocuklarımızı yetiştirmeye çalışıyoruz. Çok kolay bir şey değil bu” dedim. Bunu dedikten sonra artık hayatın merkezine camiye almaya karar verdik.

Camiye alma kararımın altında yatan bir neden de belki şudur; ben Fatih’te doğdum ve büyüdüm. “Sanki Yedim Camii”nde babamla minareye çıkıp sesli ezan okurduk. Bunu şu an anlatınca hala gözümün önüne geliyor. Demek ki zihin boş ve ne yüklüyorsanız küçük yaşlarda o sizinle ömür boyu devam ediyor. Bu aile geleneğini etrafımıza anlatırken dostlarıma hep şunu sordum ve söyledim; “Arkadaşlar boş ve gündelik tartışmaları bir kenara bırakın. Siz kendiniz olarak ne yapıyorsunuz, kendinizi düzelttiniz mi, evlatlarınızı düzelttiniz mi, eşinizi düzelttiniz mi, komşularınızla ilgileniyor musunuz, çalıştırdığınız insanlarla ilgileniyor musunuz, vakfınızla, şirketinizle ilgileniyor musunuz?” Tüm bu soruların ve cevapların ardından emin bir şekilde, “Bizim kendi nesillerimiz üzerine düşünmemiz gerekiyor ve bu sebeple hayatın merkezinde cami olmalıdır” dedik.

Eğer yurtdışında değilsem, sivil toplumla ilgili bir faaliyetim yoksa mutlaka Pazar günü öğle veya ikindi namaz vakitlerinde, önceliğimiz Osmanlı döneminden kalan Selâtin Camileri olmak üzere namazlarımızı camide kılmak ailemizin bir geleneği oldu. Bu süreçte bir evladımız neredeyse camide doğdu, büyüdü. Birçok arkadaşına anlatıyorum. “Bu çok zor bir şey değil arkadaşlar. Hepimiz namaz kılıyoruz, her yanımız tarihi camilerle dolu. Sadece yapacağınız şey öğle vaktinde ya da ikindi vaktinde çocuklarınızı alıp gidip bir tarihi camide vakit geçirmek.” Bunu özellikle tarihi cami olarak dillendirmemin sebebi şu; “Yapılar ruhuyla yaşıyor, o ruh size manevi lezzet veriyor.” Şu anki yapıların ruhunun olmadığını hepimiz konuşuyoruz değil mi? Hatta Turgut Cansever’den tutun Haluk Dursun’a kadar birçok büyüğümüz de bu meseleler üzerine kafa yormuştur. Bizim örnekleri arttırmamız nesilleri camilere, medreselere, tarihi güzelliklerimizin tamamına alıştırmamız ve emanetleri bir nevi devir teslim etmemiz gerekiyor. Emanet sadece fiziken teslim edilen bir şey değildir. Ben emanetin aynı zamanda bireysel ve toplumsal misyonumuzu gelecek nesillere sağ salim aktarılması olduğunu düşünüyorum.

Hangi âlimle aynı evde karantinada kalmak isterdiniz?

Aklıma İmam-ı Gazali geldi. İmam-ı Gazali’nin ümmete, millete, bulunduğu topluma çok büyük değeri ve faydası vardır. Sadaka-i cariye dediğimiz hadiseye çok güzel örnektir, yüzyıllar boyunca herkesin faydalandığı bir ilim bırakmıştır. Çağdaş olarak direkt aklıma gelen isim ise rahmetli Haluk Dursun Hoca olmuştur.

Ne tür müzik?

Biz ilahi ve marşlarla büyüdük. İlahiler, marşlar mutlaka önemlidir; Ömer Karaoğlu, Taner Yüncüoğlu, Aykut Kuşkaya önemlidir bizim neslimiz

için. Ama onun yanında Türk Sanat Müziğini de Türk Tasavvuf Musikisini de severim. Hatta Sakarya İlahiyattayken turneye çıktığımız bir koro-muz dahi vardı, ben de içlerindeydim. Aynı zamanda yabancı müzik de dinlerim, hareketli müzikler de dinlerim. Ama ağırlıklı olarak ilahi, marş, sanat ve tasavvuf musikileri dinlerim.

Hayatınıza yön veren kitap?

Klasik olacak ama söylemek zorundayım. Bütün kitapların anlattığı tek bir kitap var, o da Kur’an-ı Kerim. Hepimizin etkilendiği bir kitap.

Gençlik nereye gidiyor?

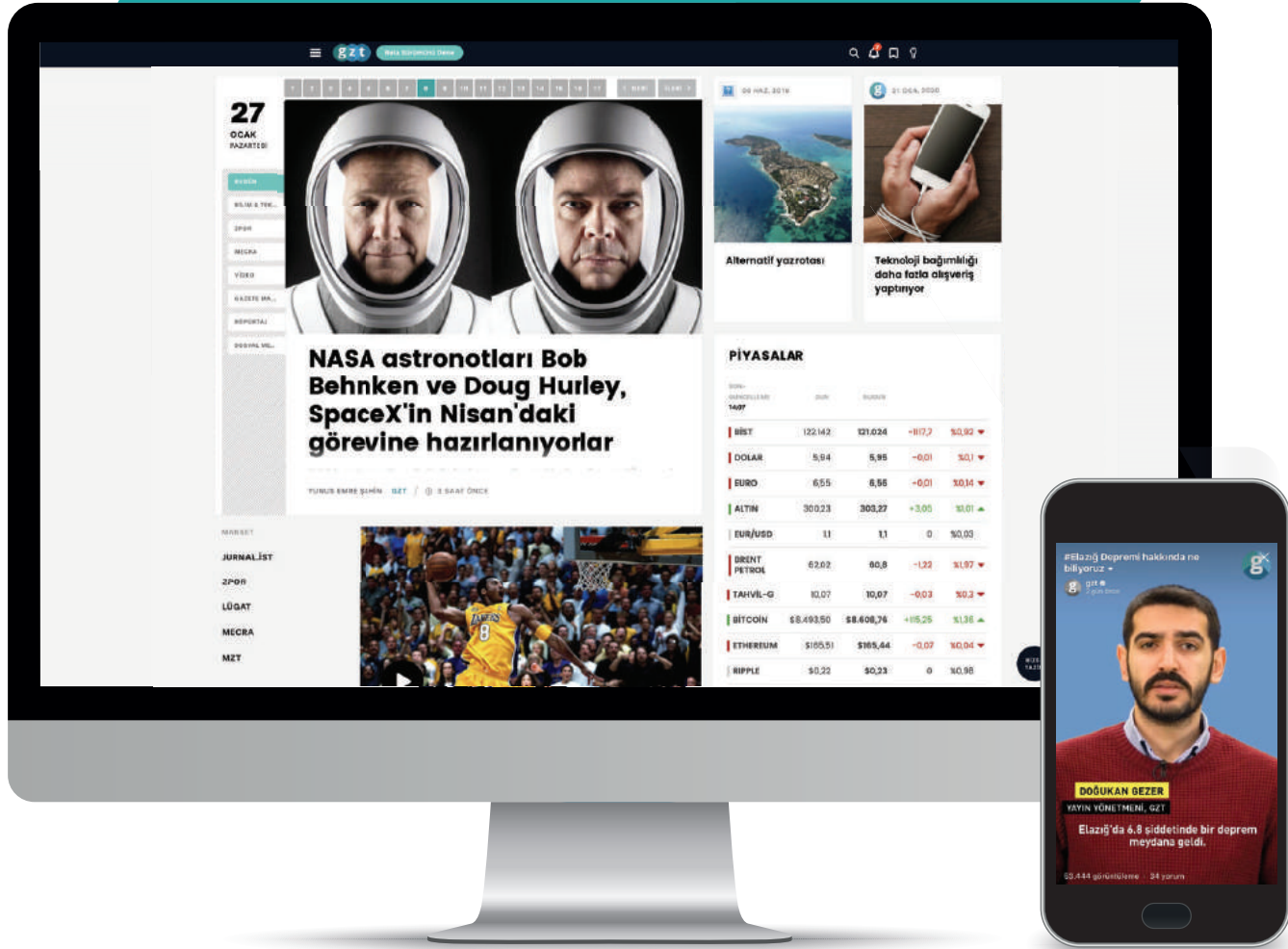
Gençleri sosyal medyadan takip ediyorum. Gençlerden çok güzel düşünce üreten hatta Selçuk Bayraktar gibi kişilerle birlikte çalışan, bu devletin, bu ümmetin faydasına olacak şeyler üreten çok ciddi bir nesil geliyor. Cenab-ı Hak ayeti kerimesinde “Allah (c.c.) sabredenlerle beraberdir” buyuruyor ve “İnsanoğlu acelecidir” buyuruyor. İnsanoğlunun aceleciliğinden kaynaklı sabırsızlık oluyor. Büyüklerimize tavsiyemiz şu; “Arkadan çok dolu bir nesil geliyor. Sesi çok çıkan 5-10 gencin sizi etkilemesine bakmayın, muazzam bir nesil geliyor. Sadece sabretmeniz lazım. Rasulullah Efendimiz, nasıl 40 yaşında peygamberliği aldıysa bu gençler de birikimleriyle dolup bu ümmete ve devlete faydalı bireyler olacaklardır.”

SOSYAL MEDYAMIZDAN SORUMLUYUZ

Sosyal medya sizin için ne ifade ediyor?

Sosyal medyayı yoğun kullanan biriyim. “İşlerin en hayırlısı orta yoldur” diye bir tabir vardır İslam literatüründe. Rasulullah vasat olan ümmetten bahsediyor. Konuştuğum cümlelerde de hep oradan gitmeye çalışıyorum. Ne ifratta ne de tefritte dolaşmaya gerek yok. Sosyal medyanın çok önemli bir etkisi vardır hayatımızda. Bunu söylerken de her şey sosyal medya değildir. Sosyal medyanın yanında okumamız ve gezmemiz de gerekiyor. Okuma ve gezme olmadığı sürece sosyal medyadan beslenmekle hayat sürdürülemez. Sosyal medyanın bir kısmı var ki adeta çukur addedilen bir noktada. Bu çukurdan beslenmek sizi başka bir yere götürüyor. Ama bunun yanında güzel işler de var sosyal medyada. Bu sebeple sosyal medyayı ne elimizin tersiyle itebiliriz ne de her şeyimiz diyebiliriz.

Bunun yanında sosyal medyayı kullanırken beğendiğiniz ve paylaştığınız her şeyden bir Müslüman olarak sorumlusunuz. Bunu ben birçok yerde söylerim; “Beğendiğimiz şeyleri dikkatle beğenin. Beğendiğiniz şeyler sizin için o insanı akredite ediyor anlamına geliyor. Bir şeyi paylaşırken de ümmete, millete zarar vermeyecek şekilde paylaşmanız gerekir.” Bu çerçevede gençlerin mutlaka sosyal medyayı düzgün kullanması gerekiyor. Artık cemaat ve tarikatlar geçmişe göre zayıfladığı için nesillerin beslenmesi gereken manevi kaynaklara ihtiyaç var. Bu kaynakların bir kısmı da sosyal medya içerisinde bulunmakta. Bu anlamda cemaatler, vakıflar ve hocalar “Sosyal medyada ne yapabiliriz?” diye düşünüyorlar. Dijitalleşme ve sosyal medya geleceğimiz açısından önem arz ediyor. İyi ve kaliteli Müslüman olarak tüketmek değil de üretmek zorundayız. Üretmediğimiz sürece tüketen ve zamanla da tükenen bir toplum olacağız.

HABERİN SOSYAL MEDYASI

gzt.com

SADULLAH
YILDIZ

Yüzyıl
öncenin
İstanbul'unda
yer isimlerini
bildiren ve
binalar için
özellik ifade
eden levhaları
taşıyan nefis
tertiplerden
10 tanesini
derledik.
Bunların
yanından
geçerken
geçiverip
gitmeyelim,
farkında olup
hissedelim
istedik.

İSTANBUL'DA GÖZÜNÜZÜ
GÖNLÜNÜZÜ AÇACAK

NEFİS YER

İstanbul'da dolaşırken aynı zamanda şehrin farkında olmamızın birçok yolu var. Bahar mevsiminde Salacak'ta veya Rumelihisarı tarafındaysak hem baharın hem İstanbul'un ayrıcalığını yaşarız. Sözgelimi Sultanahmet civarında, Cankurtaran etrafında dolaşmak zevkli bir salaşlık sunduğundan, bu da İstanbul'un farkında olacağımız manzaralarla dolu bir seçenektir.

Ancak şehir hakkındaki bütün ipuçları mimozalar veya erguvanlar kadar belirgin değildir; bazı detaylar daha kıyıda köşede kalmıştır ve onları bulduğumuzda ufukumuzun genişlemesi için önlerinden çok defa geçmemiz gerekir.

Yüz yıl öncenin İstanbul'unda yer isimlerini bildiren ve binalar için özellik ifade eden levhaları taşıyan nefis tertiplerden 10 tanesini derledik. Bunların yanından geçerken geçiverip gitmeyelim, farkında olup hissedelim istedik.

1

Sakin bir vaktini kollayıp Beyoğlu civarında yürüyüşe çıkmış ve İstiklal Caddesi'ne uğramışsanız buralarda oldukça eski bazı hatıraları da seyredebilirsiniz. "Rumeli Çarşısı" 1312 (1894) tarihini taşıyor ve bir hayli Batılı olduğu gözlemlenebilecek son dönem süsleme elemanlarıyla dikkati çekiyor.

2

Beşiktaş İskelesi'nin ilk defa günümüz belediyeleri tarafından inşa edildiğini düşünürseniz iskeleye daha sık uğramalısınız. 1329 (1911) tarihli iskelede kûfi hatla yazılmış ve ilk etapta çözmesi zaman alabilecek -insan daha komplike bir şeyler arıyor hâlbuki tek kelime-nefis bir "Beşiktaş" yazıyor.

3

Sarayburnu yakınlarında, Kadıköy manzaralı bir mevkide bulunan Four Seasons Otel'in binasının pek de yeni olduğunu söyleyemeyiz. Çünkü giriş kapısının üzerinde, iki yanında rozetleri olan bir serlevha görürüz: "Dersaadet Cinayet Tevkifhanesi." Yani burası zamanında bir hapisaneymiş. Kitabe 1337 (1918) tarihini taşıyor ve Osmanlı bakıyesi hattatlardan İsmail Hakkı Altunbezer imzası hemen altında seçilebiliyor.

4

Fatih İtfaiyesi'nde, yakın yıllarda yanına birkaç ek hizmet binası da yapılmakta olan Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörlüğü, eskiden belediye teşkilatı anlamına kullanılan ve ilki İstanbul'da 1854'te kurulan şehremanetiymiş. Burası da 1332 (1912) tarihinde inşa edilen "Şehremaneti Fatih Dairesi."

5

Şehrin en güzel sembollerinden olan İstanbul Üniversitesi ana kampüsünün kapısı zannedildiğinden daha eskilere uzanan bir tarihe sahip. 2014'e kadar üzeri hunharca kapalı duran Sultan Abdülaziz tuğrasının da açılmasıyla ferah-feza bir manzaraya kavuşan kapının ortasında 1282 (1865) tarihiyle "Daire-i Umur-ı Askeriye" ve sağ-solunda Fetih Suresi'nin 1 ve 3. ayetleri yazıyor. Osmanlı'nın son devrinde bugünkü Genelkurmay Başkanlığı'na tekabül eden Seraskerlik (Harbiye Nezareti) için oldukça isabetli ayet seçimleri olduğu gözden kaçmamalıdır. Kapının arkasında kalan arazi ise daha eski devirleri hatırlatır; burası Topkapı Sarayı'nın inşa edilmesiyle yıldızı sönen, Fatih Sultan Mehmed'in inşa ettirdiği ilk sarayın arazisiydi.

6

Vefa'daki Atif Efendi Kütüphanesi, adının yazdığı eski hâlinde ne için kullanılıyorsa şimdi de aynı maksada hizmet ediyor:

“Darü'l-Kütüb-i Atif.”

8

“Sübhânallâhi ve bihamdihî sübhânallâhi'l-azîm.” Buharî'deki bir hadiste geçen, oldukça meşhur bir zikir olan ve Allah'ın yüceltilmesi anlamına gelen bu cümle, Osmanlı camilerinde tablo yapıp asılan veya hattatların eserlerinde görülen bir virt-zikirdir. Üzerinde hattat padişahlardan Sultan II. Mahmud'un imzasını taşıyan bu geniş levhaya da insanın baktıkça bakası geliyor. Üsküdar, Valide-i Cedid Camii'nden.

7

Çemberlitaş'tan Ayasofya istikametine yürürken solunuzdaki Atik Ali Paşa Camii'nin dış duvarlarında, duvar rengiyle aynı olduğu için pek iyi kamufle olmuş bir yazı duruyor: “Merhum ve mağfur Küçük Çelebi ruhu için Fatiha.”

Bu yolu sayısız defa arşınlamış olmama rağmen kitabeyi uzun zaman sonra görebilmiş olmam bana da diğer meraklı kimseler gibi İstanbul'un asla tükenmediğine dair ümit ve heyecan vermişti. Peki, sıkı ağıla kaplanmış demir parmaklıklar yüzünden mezarını göremeyeceğiniz bu Küçük Çelebi kim mi? Mezarını göremeyecek olmanız yanlıtmasın; kendisi Sultan II. Mustafa devrinin mühim devlet adamlarından biri ve aynı zamanda reisü'l-küttaplık makamının sahibiymiş. Bu kişiler, devletin bürokrasi ağının en üstünü temsil ederler ve devletin zirvesindeki yönetim kadrosunda (Divan-ı Hümayun) bulunurlardı.

9

Üsküdar sahili yakınındaki Hacı Selim Ağa Kütüphanesi'nin giriş kapısı üzerindeki kitabe, Osmanlılar'ın kütüphane girişlerine yazmayı âdet edindikleri Bey-yine suresinin 3. ayetidir: “Fihâ kütübü'n-kayyimeh.”

Sağında “Allah tebâreke ve teâlâ buyurdu ki” ve solunda da “yüce Allah doğru söyledi” ibarelerinin Arapçaları yazmaktadır.

10

İstanbul'u kuşatmaya gelen sahabe-i kiram arasında bulunduğu rivayet edilen ve Halid bin Zeyd'in (Ebu Eyyub el-Ensari) sancağını taşıması sebebiyle halkın 'Sancaktar Baba' diye lakaplandığı Abdurrahman eş-Şamî hazretlerinin türbesi, kapısındaki kitabe tarihinden (1202-1787) anlaşıldığına göre Sultan I. Abdülhamid zamanında yapılmıştır.

Sultan I. Abdülhamid bu türbeyi hem yaptırmış hem de kendi vakfı bünyesine almıştır. Kitabede şöyle yazmaktadır: “Mihmandar-ı hazret-i peygamberî hazret-i Halid'in alemdarı Abdurrahman Şamî hazretlerinin meşhed-i âlileridir.”

MAHŞERİN DÖRDÜNCÜ ATLISI ANDREW NIKIFORUK

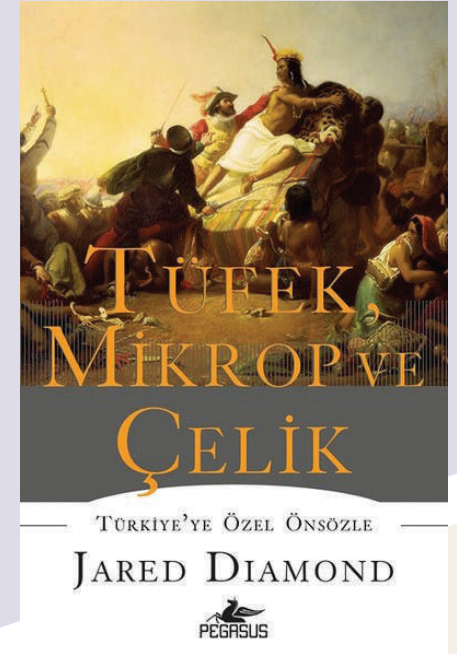
Veba, kızamık, çiçek gibi salgın hastalıklar ve kitlesel ölümler kendiliğinden başlamamış, davetsiz misafir gibi aramıza girmemiştir; mikropların "kitlesel ölümlere yol açan canavar" rolünü üstlenmeleri için insanlar ellerinden geleni yapmışlar, ölümler başladıktan sonra ise hiçbir şey yapamamışlardır. Bakteriler ve mikroplar açısından bir dünya tarihi niteliğindeki Mahşerin Dördüncü Atlısı'nda Andrew Nikiforuk, toplumsal hayatın hastalıklarla yakın ilişkisini çevreci bir bakışla inceliyor, dünyamızın en eski sakinleri olan mikro-organizmalarla barış yapmamızı öneriyor.

İletişim Yayınları, 286 Sayfa, 2020.

TÜFEK, MİKROP VE ÇELİK JARED DIAMOND

Jared Diamond, Tüfek, Mikrop ve Çelik'te, tarımın başlamasından yazının bulunuşuna, dinlerin ortaya çıkışından imparatorlukların kuruluşuna, tarihin seyrini belirleyen pek çok önemli adımı ayrıntısıyla inceliyor. İnsan toplulukları arasındaki farklılıkların ve eşitsizliklerin, temellerine inmeye çalışarak sorguluyor; günümüz dünyasını biçimlendiren etkenlerin izini sürüyor. Biyoloji, arkeoloji, coğrafya gibi bilim dallarından beslenen, "Batılı" koşullardan arınmış, geleceği gösteren bir tarih kitabı.

Pegasus Yayınları, 600 sayfa, 2018.

MAHREMİYET DİJİTAL TOPLUMDA ÖZEL HAYAT EIRIK LÖKKE

NSA çalışanı Snowden'ın sızdırdığı bilgilere dayanarak The Guardian'da yayımlanan bir makale, gözetleme toplumunun artık distopik bir gelecek olmaktan çıktığını gösteriyordu. Peki, biz bu gerçeğin ne kadar farkındayız? Bu kitap, yeni teknolojilerin özel yaşamımızı nasıl doğrudan tehdit ettiğini açıklıyor. Kişisel verilerimizin kaydedilerek hem istihbarat örgütleriyle paylaşılması hem de ticari şirketlere pazarlanması sonucunda ihlal edilen özel yaşamımızı daha iyi koruyabilmek için ne tür yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu hem mahremiyetin önemseneyeceği hem de faydalı dijital araçların ve hizmetlerin gelişmesini sağlayacak bir dengenin nasıl kurulacağını ele alıyor.

Koç Üniversitesi Yayınları, 152 sayfa, 2018.

DÜNYA BESTEN

Büyüktür

Dünya Beşten Büyüktür

Dünyanın şanslı bir azınlığı dijital teknolojiyi, robotları, yapay zekayı, obeziteyi tartışırken, 2 milyarı aşkın insanın yoksulluk, 1 milyara yakın insanın açlık sınırının altında yaşıyor olması çok acıdır. Şayet her birimiz güvende değilsek hiçbirimizin güvende olamayacağı gerçeğine sırtımızı dönmeyiz. Bu kürsüden yıllardır insanlığın kaderinin sınırlı sayıdaki ülkenin ihtiyarına bırakılamayacağını söylüyorum. Burada, sizlerin huzurunda tekrar ediyorum, dünya beşten büyüktür. Zihniyetimizi de kurumlarımızı da kurallarımızı da değiştirme zamanı çoktan gelmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Yetmiş Dördüncü Oturum, 3. Genel Kurul Toplantısı 24 Eylül 2019 Salı, New York.

أن العالم أكبر من خمسة

من المؤلم أن تناقش أقلية محظوظة من الناس التكنولوجيا الرقمية، والروبوتات والذكاء الاصطناعي والسمنة بينما يعيش أكثر من ٢ مليار شخص تحت حد الفقر، وحوالي مليار شخص يعيشون تحت حد الجوع. لا يمكن أن نتجاهل حقيقة أن إذا كان واحدا منا ليس بأمان لا أحد منا بالأمان. اقول منذ سنين من هذه المنصة أن مصير البشرية لا يمكن تركه إلى إرادة عدد محدود من الدول. واكرر مرة أخرى امامكم وأقول أن العالم أكبر من خمسة. لقد حان الوقت بالفعل لتغيير عقليتنا ومؤسساتنا وقواعدنا

رجب طيب أردوغان
رئيس جمهورية تركيا

الجمعية العامة، الدورة الرابعة والسبعون، اجلسة العامة ٣، الثالثاء، ٢٤ أيلول/سبتمبر ٢٠١٩، نيويورك

World is Bigger Than Five

It is painful to see that, while a fortunate minority in the world is discussing such issues as digital technology, robotics, artificial intelligence and obesity, more than 2 billion people are living under the poverty line and 1 billion people are suffering from hunger. We cannot turn our backs on the reality that, until all of us are safe, none of us will be safe. For many years I have been saying from this rostrum that we cannot leave the fate of humankind to the discretion of a handful of countries. Today I would like to reiterate once again that the world is greater than five countries. It is high time that we change our current mentality, our institutions, organizations and rules.

Recep Tayyip Erdoğan
President of the Republic of Turkey

United Nations General Assembly Seventy-fourth Session 3rd Plenary Meeting Tuesday, 24 September 2019, New York.

AHMET
KAYA

**Niye Bunlar
Hep Benim**

**BASIMA
GELİYOR?**

Herkesin yaraları var. Önemli olan onunla ne yaptığım, onu neye dönüştürdüğümdür. Onu alıp beni büyüten, özgürleştiren bir şeye mi dönüştürecekim yoksa onu görmezden gelip sürekli yarayı kanatmasına izin mi vereceğim. Üzerini örttüğümüz her şeyin altında kalırız. Biraz canınızın yanmasına izin verirsiniz canınızın yanması geçecek. Asıl korku kaçmanın kendisidir.

Zannediyorum ki dünyada ve çevremizde en çok duyduğumuz cümle kalıplarının başında “Niye bunlar hep benim başıma geliyor” cümlesi yer alıyordur. Akabinde de genelde şu cümlelerle devam edilir: “Ben nerede yanlış yapıyorum? Hep aynı tip insanlar da beni buluyor. Bu adam bana babamı hatırlatıyor. Ne yapsam olmayacak. Yine başıma bunlar gelmeye devam edecek...”

Evet, “bunlar”la yüzleşmedikçe, “bunlar”ın kaşındığı yarayı kapatmayı, tetiklediği ben’i yok saymadıkça yine bunlar başıma gelmeye devam edecek. Niye bunlar hep benim başıma geliyor cümlesi aslında Yaratıcının bize bir hediyesi. Bize yaralarımızı gösterdiği, bizi tetikleyen “bunlar”dan kurtulmamızı sağlayıp daha özgür hâle getirme hediyesi. Çoğu zaman bu hediye reddetme eğiliminde oluruz. Yaratıcı ise çeşitli formlarda hediye tekrar tekrar bize gönderir. Sanki “bak bu seni tutan pranganın anahtarı, al ve özgürlüğüne kavuş der” gibi.

Niye bunlar hep benim başıma geliyorlarımız bize prangalarımızın ne olduğuna işaret eder. Kimimiz için düzen, sorumluluk, kurallara uymak o kadar önemlidir ki sorumsuz, sistemi olmayan, kuralları çok da önemsemeyen insanlar hep bizi bulur. Kimimiz için fiziksel konfor o kadar önemlidir ki yerinde durmayan, aksiyonu seven insanlar bizi bulur. Kimimiz için insanlarla yakın ilişkide bulunmak o kadar önemlidir ki mesafeli duran, ketum insanlar bizi bulur. Kimimiz kendinde sevmediği, rahatsız olduğu ve kınadığı davranışları çocuklarında, eşinde görür.

Yaratıcı, bize “bunlar”ı hediye göndererek, hayat senin sandığın kadar da kurallardan oluşan sistematik bir yer değil, kendini âna bırak; her zaman insanlarla olman, onların hep seni sevip ilgi göstermesi mümkün değil, biraz yalnız kalmayı öğren; hayatta her zaman konfor yok, rahat olman için rahatsızlığı geçmen gerekli diye mesajlarını iletir. Peki ben bu mesajların ne kadar

farkındayım ve onarmak için neler yapıyorum? Kendime bakmak benim için nasıl bir şey?

Herkesin yaraları var. Önemli olan onunla ne yaptığım, onu neye dönüştürdüğümdür. Onu alıp beni büyüten, özgürleştiren bir şeye mi dönüştürecekim yoksa onu görmezden gelip sürekli yarayı kanatmasına izin mi vereceğim. Üzerini örttüğümüz her şeyin altında kalırız. Biraz canınızın yanmasına izin verirsiniz canınızın yanması geçecek. Asıl korku kaçmanın kendisidir.

Gelen mesaja bakmak her zaman kolay değildir. Hele ki yeni başlıyorsam. Bu yaşıma kadar yaralarımın kaçmak için kullandığım savunma mekanizmalarımı, onunla yüzleşmemek için kullandığım baş etme yöntemlerimi değiştirmek kolay olmayacaktır. Çünkü altından ne çıkacağından emin değilimdir, yüzleşmeye hazır mıyım bilmiyorumdur, korkuyorumdur ya da yarımın kaşındığından emin değilimdir. Ancak bir defa mesajı açmak cesaretimde bulunursam yani yarının evrildiğine, dönüştüğüne, beni büyüttüğüne şahitlik edersem o zaman daha hafif ve daha cesur olacağım.

Mesajı, güvende hissettiğim, yargılanmadığım, kendimi yargılamadığım, kendim olabildiğim, kendim olduğumda yargılanmadığım bir ortam ve ilişkide yapabilmek iyi gelir. Bu da aynı yolculuğa daha önce birçok kez eşlik etmiş bir terapist ile daha sağlıklı olur. Terapi ortamı gerçek hayatın bir simülasyonu gibidir. O oda bazen iş yerimiz bazen evimiz bazen arkadaş ortamımız olur. Terapistimizle kurduğumuz ilişki, babamızla, eşimizle, çocuğumuzla ve kendimizle kurduğumuz ilişkiden izler taşır. Bu izleri görmek fark edip de ardına bakma cesaretini göstermek kendimize yakınlaşmamızı sağlar. Kendimize nasıl davranacağımızı öğreniriz. Aynı zamanda başkaları ile kuracağımız sağlıklı ilişkilerin de bir provasını yapmış oluruz. Böylece yaratıcının gönderdiği hediyeleri kabul etme noktasında daha şevkli ve cesur olabiliriz.

BİR MUHASEFE DENEMESİ

MERYEM
SÖĞÜT

Mekana hareket katan ve hayat akışını oluşturan zamandır. Zaman da nicelik bakımından bir değişiklik olmamasına rağmen biz insanlar bazen zamanın hızlı aktığını bazen de bir türlü geçmediğini hissederiz. Bu zaman algısı insandan insana farklılık ihtiva edebildiği gibi canlıdan canlıya da değişim gösterebilmektedir. Bir sinek türü için üç saat bir insan ömrüne eş değerken (Karekod, 1), ayette geçtiği üzere yetmiş yıllık bir insan ömrü de melekler nazarında iki dakikalık bir süreye tekabül etmektedir. (Karekod, 2). Bitkiler, böcekler, balıklar ve diğer tüm canlı türleri de bizler gibi kendilerine ait bir zaman ve mekan aleminde yaşayan bir “ümmetken” (Enam 38), kitaplardan ya da artık çevrimiçi olan seminerlerden kendimize ve dünyamıza dair bilgiler edinmeye çalışan biz insanların, kendisine dair farkındalık kazanmasına yardımcı olacak ipuçlarının kainatın her bir köşesinde yer aldığını görememenin ne kadar büyük bir napsizlik olabileceğini bir düşünün. Bilgi eylem için elbette gereklidir ama yeterli değildir. Nice bildiğimiz şeyleri hayata uygulamakta zorluk çekmiyor muyuz? O halde durup düşünmeye kendimizi kaptırdığımız, o hızlı akışta fark edemediğimiz ya da kaçırdığımız şeyleri tespit etmeye ihtiyacımız var. Öğrendiklerimizi ya da hali hazırda bildiklerimizi dışsallaştırmamızın, sanki bildiklerimizden sorumlu değiliz gibi davranmamızın ve bunları bir türlü içselleştirememizin sebebi ne olabilir?

Bu yaşadığımız zorlu son birkaç ay içerisinde zamanlarımız yavaşladı ve mekanlarımız daraldı. Yavaşlamanın etkisiyle insan zamanın içindeki her detayı iliklerine kadar hissetmeye ve fark etmeye başlar. Bu, insana acı verebilse de alışkanlıkların dünyasından sıyrılıp var olanı bilinçli bir bakışla anlamlandırmanın kapısını aralar. Kafka'nın dönüşüm kitabındaki böcek metaforunu bir düşünelim. Hayvan Davranışları dergisinde yayınlanan bir araştırmaya göre beden küçüldükçe zaman daha ağır bir çekimde algılanmaya başlanır. Bu sayede daha hızlı hareket eden canlıların fark edemediği detayları görebilen minik canlılar hayatta kalabilmeyi başarabilmektedir. Bizim de bu süreçte dünyamızın küçüldüğü, her şeyden soyutlanıp

kendi iç alemimizin mekanlarına sığıldığımız Ramazanla taçlanan günlerimiz geldi ve geçti. Dış dünyadan iç dünyaya gerçekleşen böyle bir mekan değişimi söz konusuysen, hakiki anlamda bir mekan ve zaman daralmasından bahsetmek mümkün müdür? Belki de farkında olmaksızın dahil olduğumuz tüm dünyanın nefesini tüketen “koşu yarışı”na derin bir nefes alabilmemiz için verdiğimiz belirsiz bir bekleyiştir.

Hayatımız boyunca belirsizlikler içeren ve bizim kontrolümüz dışında ilerleyen birçok olayı tecrübe ettik, ediyoruz ve edeceğiz. Peki, zorluk ve belirsizlik zamanlarında insanlar hayatlarını nasıl işlevsel bir şekilde devam ettirirler ve hayat düzenlerine devam edecek motivasyonu nereden bulurlar?

Kainatı seyre daldığımızda, yağmurun, güneşin, bulutların ve diğer tüm yaratılmışların muazzam bir düzen içinde hareket ettiğine şahitlik ederiz. Her şey yaratılış amacına hizmet ettiği ölçüde adaletlidir düsturunca insan dışındaki her şey yaratılışında olanı açığa çıkarmak üzere her an sabırla mücadele etmektedir, kendisini başka canlılarla kıyas etme hadsizliğini göstermeden. Yağmurun güneş olmak istediğine hiç şahit oldunuz mu? Peki bir karıncanın kendi rolünü beğenmeyip kedi olmak istediğine ya da bir elmanın bir portakal gibi yetişip onunla aynı lezzeti vermek istediğine? Canlılar dünyasındaki bu mücadele ve tevekkül çizgisi arasındaki hassas denge insanın kendi gelişimi için örnek alması gereken noktalardan bir tanesidir. Çünkü bir varlığın kendisine biçilen görevi yerine getirmemesi ya da kendisine düşenden daha fazlasını istemesi tüm varlık alemindeki düzeni olumsuz etkileyecektir. O halde, bize düşen görevin ne olduğunu nereden bilebiliriz?

İnsanın varoluşunu anlamlandırma çabası her doğan insanla birlikte yeniden dirilen bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsan geçmişteki birikimlerinden ders çıkarabilme yetisini kullanarak aynı yanlışlara sapmadan kendisine bir yol çizbilme iradesine sahiptir. Bu birikimlerin çoğu ise öncelikle yaşadığımız ailemizden ve yakın çevremizden gelmektedir. Bu sebeple bir anlığına kendi ailenizi dü-

BE

Hayatımız boyunca belirsizlikler içeren ve bizim kontrolümüz dışında ilerleyen birçok olayı tecrübe ettik, ediyoruz ve edeceğiz. Peki, zorluk ve belirsizlik zamanlarında insanlar hayatlarını nasıl işlevsel bir şekilde devam ettirirler ve hayat düzenlerine devam edecek motivasyonu nereden bulurlar?

şünmenizi istiyorum. Aileniz genellikle sizin başarılı sonuçlarınızı mı takdir ederdi yoksa o şeye ulaşmak için gösterdiğiniz gayreti ve azmi mi? Ailemizin çocukluğumuzdan itibaren sergilediği bu tutumlar biz fark etmesek de ilerleyen yaşlarımızda yaşadığımız olaylar, başarılar ya da hatalar karşısında nasıl tepki verdiğimiz belirler. Yapılan psikoloji çalışmaları sabit ve gelişim olmak üzere iki farklı zihniyetin olduğundan bahsetmektedir. Sabit zihniyete sahip insanlar, zekanın, yeteneklerin doğuştan belli olduğunu ve gelişmeyeceğini düşünerek zorluklarla mücadele etmekten kaçınırlar. Bir başarısızlıkla karşılaştıklarında zekalarının bu kadarına yettiğini düşünürler ve bir kez daha “yeterli kapasiteye” sahip olmadıklarını ispatlamamak için yeniden denemekten korkarlar. (Karekod, 3) Kendilerine verilen bir ömürlük zaman dilimini kısa bir anda deneyimledikleri “başarızlığa” hapsederek hem mekanlarını hem de zamanlarını daraltırlar. Dolayısıyla zaman ve mekan genişliğimizi belirleyen şey aslında bizim zihniyetimizdir. Sabit zihniyetin aksine gelişim zihniyetine sahip insanlar için başa çıkmakta zorlanılan herşey birer gelişme ve öğrenme fırsatıdır. Bu “başarısızlıklar” bize “henüz” öğrenmediğimiz şeyler olduğunun sinyalini veren işaretlerdir sadece. Başarısızlığı sürecin bir parçası olarak görüp yola devam ederler.

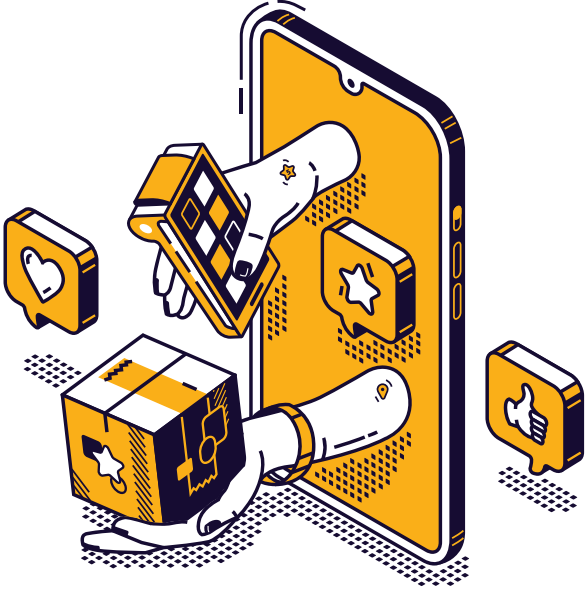
Sahip olduğumuz bu zihniyet yapıları hayattaki amaçlarımızı belirlerken de bizi yönlendirirler. Sabit zihniyetli insanlar performans/sonuç amaçları belirlemeye ve gelişim zihniyetine sahip insanlar ise süreç/öğrenme amaçları belirlemeye meyillidirler. Eğer, bir başarısızlık kendinizi “düşük kapasiteli” olarak görmenize sebep oluyorsa siz sürekli sonucu size başarılı hissettirecek ya da başkalarının takdirini kazanmanızı sağlayacak kolay amaçlar belirlemek istersiniz. Öğrenme/süreç odaklı bir kişi olaylara “bu durumda bana düşen sorumluluk nedir” diye bakarak sonuç yerine sonuca giden yoldaki sorumluluğuna odaklanırken performans odaklı bir kişi “bu durumun sonunda ne elde edeceğim” diye düşünerek tüm enerjisini yola başlamadan yer bitirir. Bu insanlar, süreç/öğrenme odaklı olup kendi içsel değerlendirme sistemini geliştirmiş insanların aksine kendini değersiz ya da yetersiz görmeye, diğerlerine göre yete-

rince iyi olmadığını ya da olamayacağını düşünerek başkalarıyla kendilerini kıyaslamaya meyillidirler. Dış dünyanın akışı ile bu kadar hemhalken iç dünyası sığılaşan bir kişinin sonucu göremediği belirsiz durumlarda yola devam etmeye dair hiçbir motivasyonunun olmayacağı aşikardır. Amacı öğrenmek olan insan, sonucu bilmesede dahi kendi yapması gerekenin sadece gayretle yola devam etmek olduğunu bildiği için, belirsizlik karşısında dahi dirayetli bir duruş sergileyebilir. Yapılan araştırmalara göre de gerçekten başarıya ulaşanlar yüksek IQ'ya sahip olanlar ya da dünyanın bizi sürüklediği “koşu yarışı”nda derece elde etme isteyenler değil azimle ve sebatkarlıkla kendi yaptıklarına odaklanıp, yaptıklarını her gün biraz daha iyi yapma arzusuyla dolu olan kişilerdir (Karekod, 4).

Amacınız, eylemlerinize ve dolayısıyla hayatınıza bir istikamet tayin eden kuvvet kaynağınızdır. Hakikatin bilgisini bize veren ilahi örneklikten beslenmek ve de insanın kainattaki gerçeği keşfetme ve anlamlandırma çabasının bir ürünü olan bilimden faydalanmak bu anlamda elzemdir. Yoksa insanın tek başına karanlıklardaki aydınlığa ulaşma yolunda tökezlemesi ya da kaybolması kaçınılmazdır. Bu sebeple, ilk olarak Hz. İbrahim gibi bir sorgulama yapmak ve kaybolup gitmeyecek, yıkılıp devrilmeyecek, kendimizi her daim diri tutmamıza yardımcı olacak ve hayatımıza anlam katacak amacımızı bulmak gereklidir. Bir amaç edinme, kendimiz ve diğer tüm canlılar için sorumluluk almayı gerektirir. Eyleme geçirmeyen bilgi henüz içselleştirilmemiş demektir. İnsanda birşeyin bilgisi mevcut olmasına rağmen yapacak gücü kendisinde bulamıyor ve sorumluluk almaktan kaçırıyorsa “neden” sorusuna verebileceği güçlü bir cevabı yok demektir. Çünkü “neden” sorusuna verebileceğimiz güçlü bir cevabımız varsa, zorluk ve belirsizlik dönemlerinde karşımıza çıkacak “nasıl” sorularına da cevap bulabiliriz. Neden sorusuna cevabınızı gerçek manada keşfetmeye çalıştığınız takdirde bıkmadan usanmadan kendinizi ve dolayısıyla dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek için üzerinize düşeni en güzel şekilde yapmaya başlamışsınız demektir, tabiki sonucun ne olacağını sorgulamadan. Gayret bizden, tevfik Allah'tandır.

SANAL mün- ZEVI

ENES
YILDIRIM

Bizler insanlık olarak bu süreçte şunu idrak etmiş oluyoruz: Hayatımızın birçok evresini artık dijital bir platformda yaşayabiliyor ve ihtiyaçlarımızı bu platformlar sayesinde giderebiliyoruz.

Hayatın her evresinde bir şekilde sanal mecralarla iletişime geçiyor hatta bilfiil içerisinde bulunuyoruz. Bu sürecin önünde durmanın mümkün olmadığını yaşıyor. Başını almış amcalarımızın sosyal medya hesaplarından gönderilen arkadaşlık istekleriyle biz-zat görüyoruz. Aslında bu süreç genç jenerasyon tarafından bilinçli bir şekilde öngörülmesi de gayet işlevsel bir şekilde kullanılıyor. Özellikle son on sene içerisinde birçok kitle hareketi, fikri oluşumlar, toplu gösteriler, sosyal platformlar dijital mecralarda icra ediliyor. Çok ciddi sayıda bir kitleye de ulaşıyorlar. Görünen o ki bu süreç engellenemez bir şekilde devam edecek ve çok daha aktif bir şekilde toplumu şekillendirecek.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta ise bu kadar fazla bilginin ve bu kadar büyük kitlelerin arasında yalnız bireylerden oluşuyor olması. Yani yapayalnız kalabalıklardan bahsediyoruz aslında. Hatta gündelik yaşam içerisinde, toplumsal rolü ile herhangi bir benzerlik göstermeyen bambaşka bireyler olarak bu kalabalığın bir ferdi oluyoruz. Ancak başta da değinildiği gibi bu süreçten ve bu platformlardan ayrı yaşamak birçok noktada mümkün gözüküyor. Özellikle mevcut salgın dönemi özelinde ve buna benzer, toplumsal hareketliliğin durdurduğu

durumlarda dijital hareketlilik doruk noktasına çıkmış ve birçok ihtiyacı karşılar hale gelmiş oluyor. Aslında bu bir zorunluluk gibi görünse de esasında imkanlarımızın elverdiği ölçüde kendimizi yansıtmamız durumundan ve bilgiye ulaşma ihtiyacından başka bir şey değil (Bilgiden kasıt sadece akademik veriler değil tabii ki).

Bizler insanlık olarak bu süreçte şunu idrak etmiş oluyoruz : Hayatımızın birçok evresini artık dijital bir platformda yaşayabiliyor ve ihtiyaçlarımızı bu platformlar sayesinde giderebiliyoruz. Bu son dönemin en önemli değişimlerinden bir olabilir. Bir oda da elinizde bilgisayar ve internete erişim imkanı olduktan sonra yapamayacağımız çok az şey var. Bu ilk bakışta zaten bilinen bir gerçek olabilir. Burada dikkat edilmesi gereken ve değişim olarak nitelendirdiğimiz nokta ise bu dijitalleşmenin artık her noktada ihtiyaca cevap verecek potansiyelde olduğunu fark etmiş olmamız.

Burada şu soru sorulabilir: Temel ihtiyaçlar haricindeki tüm durumlar sanal ortamda mı yaşanacak? Tabii ki birçok noktada bu soruya evet demek mümkün değil. Ancak özellikle eğitim, medya, iletişim, alışveriş, eğlence ve saymadığımız birçok sektör, ağırlıklı

olarak fiziki ortama ihtiyaç duymadan faaliyetlerini devam ettirebilecek. Ki bu zamana kadar belli bir ivmeyle dijitalleşme sürecine şahit oluyorduk. Artık çok daha farklı bir ivmeyle bu sürece dahil olacağız ve bu (dijitalleşme) kaçınılmaz bir gerçek olarak devam edecek.

Görünen o ki uzun vadede hiç tahmin etmediğimiz durumlar değer kazanacak. Çünkü az rastlanılan durumlar kategorisine girecekler. Örneğin işlerini sanal platformlardan uzak bir şekilde çözmeye çalışan insanlar garip karşılanacak. Nasıl ki şu anda telefon kullanmayan birini gördüğümüz de şaşırabiliyorsak aynı şaşkınlık daha farklı boyutlarda devam edecek. Örneğin elimizdeki kağıt paraların bir süre sonra tamamen koleksiyon parçası haline gelmeyeceğini kim garanti edebilir? Mesai kavramının ortadan kalktığı veya minimize edildiği

bir dünya oluşturamaz mıyız? Hizmet sektörünün "Home Office" şeklinde karşılandığı hatta birçok noktada insan faktörünün ortadan kalktığı bir dünya çok mu uzak?

Bu ve benzeri bir çok soruyu şu an cevaplayamıyoruz olsak da bu sorulara gereken cevabı zaman verecektir.

Sonuç olarak yepyeni bir hayat perspektifi kazanmak durumunda kalacağımız önümüzdeki yıllar, en nihayetinde bizim inşa edeceğimiz yıllar olacak. Bizler burada Müslümanlar olarak inşa edilen bu sistemi, adalet terazisini sarsmadan ve sarsılmasına engel olacak dinamikleri muhafaza edecek konumda olmak zorundayız. Yoksa son yüzyıllarda terk edemediğimiz edilgen konumumuzun verdiği sıkıntılarla boğuşmak olacak hikayemiz. Ki son yıllarda açıkça görmüş olduğumuz bir hakikat var. Hiçbir

ideoloji, hiçbir izm, hiçbir insan kaynaklı görüş, çağın problemlerine çözüm üretmiyor. Ne kadar kapsamlı çalışılırsa çalışılırsın nihayetinde bir noktada kırılmalar yaşanıyor. Açlık, zengin fakir uçurumu, soykırımlar, cinayetler, psikolojik ve sosyolojik travmalar vs bir çok örnek verilebilir. Hamasi bir söylemden ziyade samimi bir perspektiften bakıldığında İslam'ın dünya ve insan oluşumu; en mutedil, en sağlıklı ve en adil düzenin tesisinde tek çıkar yol olarak görülmektedir. Dijital çağın da en çok ihtiyacı olan temel dinamiklerin İslam'ın yetiştireceği insan ve bu insanlardan oluşan toplum sayesinde muhafaza edileceği su götürmez bir gerçektir.

Sonuç olarak; artık, yazılmış hikayelerin silik kahramanları olmaktan ziyade o hikayeyi yazan el olmak arzusu ile...

15 Şubat

“Ölmüşsün Ama Değilsin Üzgün” *

Bin yıldır her gün buradasın, bak
Yağmurun kalbisin rüzgarın sesi.
Irmaklar dolusu akıp gidersin
Çağırır çağırılmaz memleket seni.

Ömer Halisdemir, Halil Kantarcı
Güzel milletin tertemiz alını,
On beş temmuz gecesi İlahi ilham
Annenin, babanın bayrağın hakkı.

Kıblenin yanında duran Mustafa
Ömrünün içinden yükselen sela,
Yürürken vatan göğsüne doğru
Geceden gündüze çıkan bir dua.

Sabahın hatırdır bizi tam tutan,
Şehre koşan genç, yamansın Yasin.
Bahardan evvel yazın ortası,
İncecik İbrahim, kurra hafızı.

Köprüde meydanda yenersin fakat
İncinmiş olarak dönersin geri.
O otuz kurşundan biri herkese
Toprağa düşersin, düşmesin toprak.

Gelecek birazdan oğlun yanına
Ayrılmaz atadan Abdullah olan,
Cennetten cemalin Erol Bey senin
Kendine kıydı sizleri vuran.

Ölmüşsün ama değilsin üzgün
Sevinmektesin mümin kalbinle,
Tarihten hızlısın, elbette haklı
Bin yıllık hayatın aziz evladı.

Vermedin vatani vatansızlara
Bununla övün iki cihanda.

İbrahim Tenekeci*

İTİBAR DERGİSİ 60. Sayı, 2016 Eylül

GÜNÜMÜZ EĞİTİMİNE FARKLI BİR

Eğitim hakkında bugüne kadar birçok yazı yazıldı ve yazılmaya da devam ediyor. Yazıların yanı sıra kitaplar basılıyor, televizyon programlarına insanlar çıkartılıyor, seminerler veriliyor, yurtdışından uzmanlar davet ediliyor. Bu programlarda, seminerlerde eğitimin sorunlarından, çözüm önerilerinden, eğitimin geçmişte nasıl işlendiğinden ve eğitimde gelecekte ne gibi uygulamalar olabileceğinden bahsediliyor. Eğitimi bu kadar konuşulabilir kılan etmenlere bakacak olursak en başta hepimizin bir öğrencilik hayatına sahip olmamızdır. Ülkemizde her sosyoekonomik durumdan insan akademik geçmişi veya mesleği eğitim ile ilişkili olsun olmasın eğitim hakkında bir düşünceye sahiptir. Dile getirilen bu düşüncelerin çoğunda ortak noktalar, benzerlikler görülebilir. Bu benzerliklere örnek verecek olursak bunlar; “eğitimin en büyük sorunu” ile “şöyle yapacaksın/yaparsan, düzelecek” söz öbeklerinin olmasıdır. Bu yazı oluşturulurken bu söz öbeklerinin kullanılmamasına özen gösterilmiştir. Bu yazıda yukarıda bahsedildiği gibi bir sorun ve çözüm önerileri üzerinde değil, bir psikoloji mezununun formasyon eğitimi sırasında eğitim ile ilgili gözlemlendiği durumlardan bahsedilecek. Bu durumlar okuyucunun bakış açısına göre olumlu veya olumsuz yönde değerlendirilebilir.

Eğitimin Prosedürel Gerçekleştirilmesi

Eğitim ile ilgili bir yazı yazıldığında genelde herkes bir tanımlamadan yola çıkar. Biz bu tanımlamalara çok girmeden Türk Dil Kurumu'nun tanımını vermek ile yetineceğiz. Bu tanıma göre eğitim; çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye olarak tanımlanmıştır. Burada odaklanılan grup “çocuklar ve gençler”. Bu açıklamaya göre yapılan her çalışma,

öğrencilere yönelik olması ve sadece öğrencileri kapsamı bekleniyor. Özellikle psikoloji son sınıfta yapmış olduğum okumalar ve formasyon döneminde aldığım derslerde gördüm ki, eğitim alanında çalışan bir sürü akademisyen ve hoca var. Öyle ki sanıldandan çok daha fazla sorun analizi ve çözüm önerileri sunulmakta. Sunulan bu çalışmalar alanın içinden uzman kişiler tarafından yapılmakta. Ancak tam bu noktada dikkatimi bir şey çekiyor. Bu kadar çalışmalara, projelere rağmen ülkemizdeki gençlere hala “doğrudan” ulaşamadığımız gözümü çarpıyor. Bunun en somut örneğini ise Milli Eğitim Bakanı tekrar değiştiğinde tecrübe ettim. Ziya Selçuk Bey seçildiğinde yaptığı ilk açıklamalardan biri “öğretmen atamaları” ile ilgiliydi. O zaman anladım ki eğitim sadece “öğrenciye” odaklanan bir müessese değil.

Hepimiz öğrencilik yıllarımızdan hocalarımızın sınıf defterine derste işlenen konuyu yazmasını ve imza atmasını hatırlarız. Bu işlem öğretmenin hangi dersi işlediğinin kaydı olduğu gibi bir bakıma derse giren hocanın yoklamasıdır. Sınıf defterinin imzalanması gibi ufak bir işlemden tutun ders saatleri, teneffüsler, konu taksonomileri, müdürlük gibi daha makro ölçekte örneğini verebileceğimiz birçok şey bir prosedürün yani izlenecek yolun parçasıdır. Bu parçaların hepsi eğitimin gerçekleşmesine hizmet etmektedir. Bir dersin işlenişi de bir prosedür gerektirir. Tekrar sınıf defterinin imzalanması örneğine geri dönecek olursak, sistem açısından defterdeki imzalanmış konu işlenmiş sayılır. Ancak sınıftaki bir öğrenci konudan sıkılıp hayallere dalmış ise sistem bunu nasıl fark edebilir? Tam bu noktada konunun başlığı devreye girmektedir. Günün sonunda sınıf defterleri toplandığında, öğrenciler ve öğretmenler evlerine doğru yol aldıklarında eğitim prosedürel anlamda gerçekleştirilmiştir. Ancak eğitim gerçekleştiği o an hem öğretmenin içselleştirerek o ko-

MEHMET
NİHAD
ÖZKAYA

BAKİŞ

ORTAOKUL VE LİSE DÖNEMLERİNDE BAZI HOCALARI ÖZELLİKLERİ VE DAVRANIŞLARINDAN ÖTÜRÜ ELEŞTİRİR HATTA BAZEN DALGA KONUSU YAPARDIK. HOCALARIN BAZILARINI ÇOK KURALCI, BAZILARINI ÇOK TİTİZ, BAZILARINI İSE ÇOK SINIRLI VE KABA BULURDUK. NE KADAR “ÖĞRETMEN OLSAM BÖYLE YAPMAZDIM” BAZINDA BİR DÜŞÜNCEYE SAHİP OLSAK DA AYNI ZAMANDA HOCALARIN ELEŞTİRDİĞİMİZ DAVRANIŞLARINI, DUYGULARINI VE HATTA DÜŞÜNCELERİNİ SOSYAL OLARAK ÖĞRENMiŞ OLUYORDUK.

nyu aktarması hem de öğrencinin o konuyu özümsemesi sistemin dışında kalan öğelerdir.

Öğrenciyken Eleştirdiğimiz Hocalarımıza Nasıl Dönüşüyoruz?

Ortaokul ve lise dönemlerinde bazı hocaları özellikleri ve davranışlarından ötürü eleştirir hatta bazen dalga konusu yapardık. Hocaların bazılarını çok kuralcı, bazılarını çok titiz, bazılarını ise çok sınırlı ve kaba bulurduk. Ne kadar “öğretmen olsam böyle yapmazdım” bazında bir düşünceye sahip olsak da aynı zamanda hocaların eleştirdiğimiz davranışlarını, duygularını ve hatta düşüncelerini sosyal olarak öğrenmiş oluyorduk. Bunun en somut örneğini ise formasyon eğitimimin ilk döneminde “Sınıf Yönetimi” dersinde görmüş oldum. Dersi veren hocamız büyük bir bilgi ve tecrübeye sahipti. Derste ise sınıf yöneticisinin yani “öğretmenin” nasıl davranması gerektiği gibi konular işlenirdi. Ancak her derste yaklaşık 800 kişilik olan bu sınıfa “susmanızı bekliyorum”, “sohbetiniz bittiyse” veya “komik bir şey varsa biz de gülelim” gibi klişeleşmiş sözleri sarf ediyordu. Yani tecrübeli bir akademisyen öğretmen adaylarına “sınıf yönetimi” dersinde çok iyi bir örnek olamıyordu.

Formasyon eğitiminin ilerlediği zamanlarda öğrenciler ve öğretmenlerin bir unsura takıldığını görmüş oldum. Bu unsur bir önceki başlıkta dile getirdiğimiz prosedüdü. Öğretmen adayları olan biz öğrenciler, hocaların isteklerini prosedüre uygun yapıyorduk ancak yine o konunun içselleştirilmesi tamamen bizim vicdanımıza bağlıydı. Bir dersten en yüksek verimi almak, bir dersi layığıyla tamamlamak, sınavdaki soruları ezberden değil özümsemiş bilgiyle cevaplayabilmek yine tamamen öğrenciye bağlıydı. Öğretmen adaylarının eğitim programı da prosedürel olarak gerçekleşmekteydi.

Staj için gönderilmiş olduğum okulda hocalar ile tanıştığımda, fi-

kirlerini aldığımda, okul yönetimini öğrenci perspektifinden değil de öğretmen perspektifi ile değerlendirdiğimde yine karşıma prosedürler ortaya çıkmıştı. Staj sürecimi okulun rehberlik servisinde geçiriyordum ve hocaların birçok konuda yakındığını ve özellikle dilekçeler ile uğraştığını gördüm. Dilekçeler de prosedürün bir parçasıydı. Dilekçeler bir olayı resmiyete dökmek için gerekli olan araç olarak eğitim sistemine hizmet ediyorlardı. Ancak teorik ve teknik anlamda aldığımız bilgilerin pratikte nasıl farklılaştığını görmüş oldum. Öğretmenler de prosedürü izlerken o kadar fazla enerjilerini harcıyorlardı ki öğrencilere ne yeterli vakit ne zaman ne de enerji kalıyordu. Eğitime hizmet amacıyla kıymetli çalışmalar yapılarak oluşturulmuş bu prosedürler, yöntemler, eğitime aynı zamanda biraz köstek oluyordu. Bu yüzden öğretmenler ve öğretmen adayları da süreç içerisinde ilk gözlemledikleri öğretmenler gibi düşünüyor, hissediyor ve davranıyorlar.

Son Olarak

Yukarıda bahsedilen konular, yazının başında da belirtildiği üzere bir sorun belirtmek için değil, gözlenen “durumları” ifade etmek içindir. Eğitim sisteminin sunmuş olduğu müfredat, dersler, ders saatleri ve dahası tartışılabilir. Ancak sistem ne kadar değiştirilse de prosedürsüz bir sistem düşünülemez.

Birey hayat boyu eğitim alanının içinde kendisini bulur. Bireyin süreç içerisinde rolleri de değişebilir. Kimi zaman öğrenci, kimi zaman öğretmen, kimi zaman yönetici, kimi zaman ise ebeveyn olarak... Önemli olan bu kıymetli çalışmaların ürünü olan prosedürleri işimizi kolaylaştıracak şekilde kullanabilmektir. Bu da yine bizlere düşen bir sorumluluktur.

Sedef Yıldız

Sedef Yıldız

Sedef Yıldız

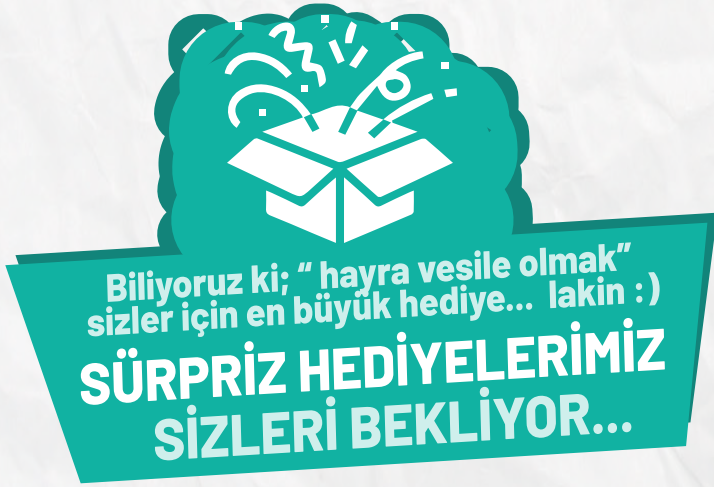
Gözlerinin müşahade ettiği güzellikleri telefonlarının gelişmiş kameralarına ve geniş hafızalarına hapsedemeyip sonucu meçhul otuz altı poza heyecanla sığdıran insanların objektifinden kesitler sunuyoruz sizlere. Bilhassa her şeyin hızla aktığı bu çağda ândan yakalananları göreceksiniz bu sayfada. Son poz hakkı kalmışçasına etrafa bakınma ve en anlamlı, en güzel görüntüyü yakalama çabası biraz da analog fotoğrafçılık. Bu sayfayı da 'analogdan' zahmetle kıymetlendirilmiş ânlara ayırdık.

KARDEŞLİK KİTAP İSTER

İhtiyaç sahibi kardeşlerimize ulaştırılmak üzere kullanıma uygun

LGS, TYT ve AYT kitaplarınıza talibiz.

Biliyoruz ki; " hayra vesile olmak"
sizler için en büyük hediye... lakin :)

**SÜRPRİZ HEDİYELERİMİZ
SİZLERİ BEKLİYOR...**

DETAYLI BİLGİ İÇİN

onder.org.tr

önder₁₉₅₈**genç**

[f](#) [t](#) [@](#) [ondergenclik](#)

molla

Fenârî İsâ

camii

ZEHRA
NUR
BAŞPINAR

Merhum Akif Emre'nin 1997 yılında, İstanbul'a dair kaleme aldığı yazılardan birinde 'İçinde yaşadığımız bir şehri nasıl fark ettiğimizi ya da her gün arşınladığımız cadde ve sokaklarını nasıl anlamlandırdığımızı belirleyen değişik faktörler vardır. Bu, yaşadığımız ya da anlamlandırmaya çalıştığımız şehrin taşıdığı özelliklere bağlı olduğu kadar, önüne açılan haritayı izlemeye çalışan birey(ler)in görme yetenekleri ve birikimleri ile de yakından alakalı. Söz konusu İstanbul olunca iki tür insanın varlığından bahsedebiliriz. İlki, İstanbul'da yaşayanlar, diğeri ise İstanbul'da ikamet edenler...' diyor.

Bu satırlar doğrultusunda bir sorgulama yapacak olursak biz bu şehri nasıl anlamlandırıyoruz? Söz gelimi, bir mekanı tarif ederken AVM'ler, bankalar ve marketler mi oluyor tarifimizin yapıtaşları yoksa her biri birer sanat eseri ve tarihi miras olan çeşmeler, külliyeler, sebiller ve camiler mi oluyor? Bu örnek bile bizim şehre bakış açımızı, hayatımızın merkezine neyi aldığımızı göstermeye yetecektir.

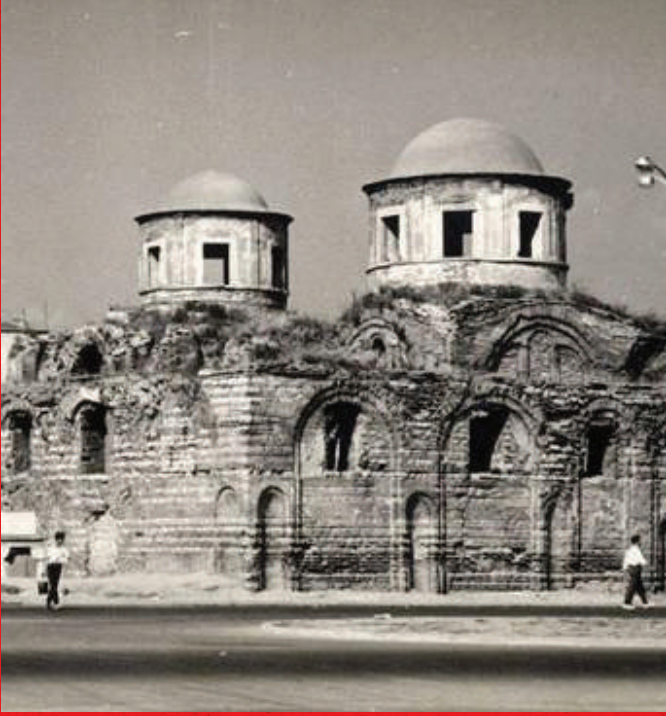
Yol tariflerimizde baz aldığımız noktalar hayatımızın merkezine neleri koyduğumuza dair ipuçları verir. Biz de ÖNDER Genel Merkez binamızı tarif ederken yakınlardaki AVM binasını değil, hemen yanı başındaki Molla Fenârî İsâ Camii'ni merkeze koyarak tarif etmekten yanayız. Gelin bu kadim yapının sadece ismini bilmekle kalmayıp hakkında biraz bilgi edinelim.

Geç Roma çağına ait bir mezarlık arazisi üzerine kurulan yapı,

Bizans İmparatoru VI. Leon döneminde donanma kumandanı Konstantinos Lips tarafından kurulan manastırın kilisesi olarak inşa edilmiştir. İmparatorun da katılımıyla 907 yılı haziran ayında açılış töreni yapılmıştır.

Kuzey kilisesinin apsis çıkıntılarının üstünde dolaşan mermer silmede kilisenin Hz. Meryem'e (Theotokos) sunulduğunu bildiren Grekçe kitâbe yer almaktadır. Kitâbede bu dinî yapının 'lekesiz' Meryem'e (panakrantos) ithaf edildiği okunduğundan Panakhrantos Kilisesi ve Manastırının burası olduğu sanılmıştır. Sonrasında bu kelimenin sadece sıfat olarak kullanıldığı ve gerçek Panakhrantos Kilisesi'nin Ahırkapı çevresinde bulunduğu tespit edilmiştir.

II. Bayezid döneminde şehirdeki terk edilmiş Bizans kiliselerinin 'şenlendirilmesi' sırasında burası Fenârîzâdeler'den Kazasker Alâeddin Ali Efendi tarafından XV. yüzyıl sonlarında mescide çevrilmiştir. Bu sırada manastır da zâviyeye dönüştürülmüştür. İstanbul'un beşte birini yok eden 1633 yangınında mescid yanmış, Sadrazam Bayram Paşa tarafından önemli ölçüde tamir ettirilip minber de koydurularak camiye çevrilmiştir. Manastır hücrelerinden kalanlarla caminin bir kanadı ise XVII. yüzyıl sonlarında tekke olmuştur. Hadîkatü'l-cevâmi'den öğrenildiğine göre, mescidin imamı olan Şeyh İsâ el-Mahvî manastır hücrelerini Halvetî Zâviyesi yapmıştı. Dolayısıyla mâbedin adı da Fenârî İsâ şeklini almıştır.

Yol tariflerimizde baz aldığımız noktalar hayatımızın merkezine neleri koyduğumuza dair ipuçları verir. Biz de ÖNDER Genel Merkez binamızı tarif ederken yakınlardaki AVM binasını değil, hemen yanı başındaki Molla Fenârî İsâ Camii'ni merkeze koyarak tarif etmekten yanayız. Gelin bu kadim yapının sadece ismini bilmekle kalmayıp hakkında biraz bilgi edinelim.

1918'deki büyük Fatih yangınında bir defa daha yanmış, kırk yıl harabe halinde kalmıştır. Bu yıllarda bir süre atların kaçak olarak kesildiği mezbaha olmuş en son ise teneke evlerden oluşan küçük bir mahalle caminin içine yerleşmiştir. 1960'ta yapılan bir restorasyon sonunda Fenârî İsâ Camii ihya edilerek tekrar ibadete açılmıştır. Fakat bu arada, 1636'da yapılan, motifleri üç renkli malakârî süslemelere sahip mihrap-taş kalan parçalar bütünüyle yok edilmiştir. 1942'de yıktırılan tuğla minaresi de 1970'li yıllarda yeniden yaptırılmıştır.

Fenârî İsâ Camii, ayrı dönemlere ait birbirine bitişik üç bölümden oluşur. Bu yapıda hiçbir Bizans kilisesinde rastlanmayan bir özellik olarak kubbenin dört tarafında dört küçük şapel vardır. 1929'da yapılan arkeolojik incelemede bunlardan birinde kilise terk edilirken bırakılmış Aya Evdokia ikonası bulunmuş ve Arkeoloji Müzesi'nde muhafaza altına alınmıştır.

Kuzey kilisesinin apsis çıkıntılarının olduğu bölümde mermer üzerine taş işçiliği bakımından itinalı surette yapılmış mimari organlar (başlık, silme, kubbe eteği silmesi) vardır. Yangınlarda büyük kısmı parçalanmış

bu bezemede çift başlı kartal kabartmaları dikkati çeker. Duvarların yapımında kullanılan tuğlalar svastikalar, yaylar, güneş haçları ve menderesler oluşturacak biçimde dizilmiştir. Desenler arasında beyaz ve koyu kırmızı şeritler bulunur. Genel olarak bir sıra taş; iki ilâ beş sıra da tuğla kullanılmıştır. Bu yapı, İstanbul'da orta ve geç dönem Bizans mimarisinin özelliklerini yansıtan önemli yapıtlardandır.

Cami hakkındaki tarihi ve mimari bilgilerden sonra üzerinde durmak istediğimiz bir diğer konu ise sahip olduğumuz nimetler, güzellikler hakkında. İçerisinde bulunduğumuz salgın süreci bize her zaman yapmaya muktedir olduğumuz, şükürünü etmediğimiz hatta farkında bile olmadan yaptığımız veya ertelediğimiz işlerin aslında ne kadar değerli ve büyük bir nasip olduğunu gösterdi. Örneğin cemaatle namaz kılmak bizim için her vakitte ulaşılabilir iken Cuma namazını bile cemaatle eda edemez olduk. Sahip olduğumuz imkanlardan mahrum kaldık. Ve anladık ki her imkan vaktine mahsustur. Geçen vakte mahsus nasibimizi tekrar elde etme ihtimalimiz yok. Aynı imkana sahip olsak dahi vakit aynı vakit olamayacaktır.

İZLE

Molla Fenârî İsâ Camii'ni Sanal Turla Ziyaret Edebilirsiniz.

KONUM

Molla Fenârî İsâ Camii Adresi

SÜLEYMAN
YILMAZ

Yazının Serüveni

Yazmaya yeni başladım ama ne yapacağımı bilmiyorum diyorsanız bu yazı tam size göre, okumaya devam edin. Her şeyden önce, bir şeyler yazdım hadi herkes okusun diyerek yazının yayınlanması için acele etmeyin. Okumalarınızı özellikle yazdığınız tür üzerinde yoğunlukla sürdürmeye devam edin. Diğer türleri de okumayı ihmal etmeyin. Eserinizin yayınlanması sizin için en önemli kısım olmasın, bunun için kendinize niçin yayınlanmasını bu kadar çok istediğinizi sorun. Bu soruya verdiğiniz cevapla kendinizi daha iyi yönlendirebilirsiniz.

Bir şeyler yazıyorum demekle olmaz, önce yazdığınız türü belirlemeniz gerekir. Buna göre izleyeceğiniz yol değişkenlik gösterecektir. Yazımın türü hakkında hiçbir fikrim yok, diyorsanız okumalarınızı artırın, daha henüz yolun başındasınız. Okuduğunuz her farklı yazar sizin için bir hazinedir. Onlardan faydalanmayı ihmal etmeyin. Okudukça belki yazmaktan vazgeçecek belki de içinizdeki cevheri daha kolay keşfedeceksiniz.

Günümüzde yayın hususunda birçok farklı mecra bulunmakta, bunlardan hangisini seçeceğinizi size kalmış. Şiir, deneme ve öykü türünde yazarlar için dergiler, e-dergiler, blog siteleri, kısmen

gazeteler yayın organı mahiyetindedir. Eserinizi yayınlamak için bunlardan birini tercih edebilirsiniz. Şimdi sırasıyla bunların üzerine birkaç önemli hususa değineceğim. Öncelikle dergiler veya e-dergiler çoğunlukla, yazının daha önce bir başka yerde yayınlanmamış olmasını talep ederler. Buna dikkat ederek eserlerinizi göndermeniz gerekir. Bir dergiye yazı göndermeden önce mutlaka o derginin okuru olun. Size yakın olan bir dergi olsun yani sizin fikir ve düşünce dünyanıza yakın bir dergi olsun. Daha önce hiç okumadığınız bir dergiye gönderdiğiniz yazının yayınlanmaması muhtemeldir. Bu yüzden derginin okuru olmayı ihmal etmeyin. Dergiler genellikle mail yoluyla çalışır kısmen mektupla eser gönderenlerin olduğunu da dile getiren editörler var. Dergilerin mail adresleri siteleri varsa sitelerinin iletişim kısmında yoksa derginin nüshasında bulunan künye kısmında mevcuttur. Burada bulunan mail adresi üzerinden dergiyle iletişim kurabilir ve eserlerinizi buradan kolaylıkla gönderebilirsiniz.

Mail üzerinden iletişime geçmeden önce dikkat etmeniz gereken bazı hususlar var. Öncelikle göndereceğiniz eseri Word dosyası halinde gönderin, bu dosyanın içerisinde sadece eseriniz olmasın. Kendinizden bahsettiğiniz bir özgeçmişiniz olsun. Tabi bu bir

BİR ŞEYLER YAZIYORUM DEMEKLE OLMAZ, ÖNCE YAZDIĞINIZ TÜRÜ BELİRLEMENİZ GEREKİR. BUNA GÖRE İZLEYECEĞİNİZ YOL DEĞİŞKENLİK GÖSTERECEKTİR. YAZIMIN TÜRÜ HAKKINDA HİÇBİR FİKRİM YOK, DİYORSANIZ OKUMALARINIZI ARTIRIN, DAHA HENÜZ YOLUN BAŞINDASINIZ. OKUDUĞUNUZ HER FARKLI YAZAR SİZİN İÇİN BİR HAZİNE DİR. ONLARDAN FAYDALANMAYI İHMAL ETMEYİN. OKUDUKÇA BELKİ YAZMAKTAN VAZGEÇECEK BELKİ DE İÇİNİZDEKİ CEVHERİ DAHA KOLAY KEŞFEDECEKSİNİZ.

iş başvurusu değil, CV doldurur gibi doldurmamaya özen gösterin. Peki o zaman ne yapacağım diyorsanız, adınızı, soyadınızı, ne yaptığınızı vs. yazın bundan sonra neler okuduğunuzu, hangi yazarları okuduğunuzu, hangi yazarların sizin üzerinizde etki bıraktığını belirtin ki eseriniz bu kapsamda bir değerlendirmeye tabi tutulsun. Derginin okuru olduğunuzdan da bahsetmeyi sakın unutmayın. Bu kısmı tamamladıktan sonra eserınızı özgeçmişinizin altında yer alacak şekilde gönderin. Genelde dergiler eser sahiplerine geri dönüş yapmazlar, eğer geri dönüş almak istiyorsanız bunu da ayrıca belirtebilirsiniz. Eğer editör bunu dikkate alırsa size geri dönüş yapacaktır. Her şeyi dediğiniz gibi yaptım ama ne geri dönüş aldım ne de eserim yayınlandı diyorsanız. Yazının başında da dediğim gibi acele etmeyin, bu işler birden olmaz. Denediğiniz şekilde istediğiniz verimi alamamış olabilirsiniz. Bu sizi caydırmamasın yazmaktan ve okumaktan vazgeçmeyin.

Dergilerin yayınladıkları yazıları, şiirleri ve öyküleri beğenmiyor ya da size hitap etmediğini düşünebilirsiniz. Kendinizi onların dışında hissediyorsanız kendinize bir blog açarak burada kişisel olarak eserlerinizi yayınlatabilirsiniz. Özellikle Z kuşağı dediği-

miz yaş aralığını etkisinde bırakan “Wattpad” tarzı uygulamalar da burada devreye girebilir. Ancak bu tarz uygulamalar üzerinde yayınlanan yazının veya açacağınız bir blog sitesindeki yazının dergide yayınlanan bir eser nispetinde değeri olmayacaktır. Güzel yorumlar alabilir, çok okunabilirsiniz hatta kısa bir sürede kitabınızı da çıkartabilirsiniz. Ancak bunların hepsi sizin yazı serüveniniz açısından bir nevi havai fişek etkisi dediğimiz geçici bir ün kazandırmaktan ibaret kalacaktır. Herhangi bir dergide yayınlanmış olan eseri okuyan kitle aslında sizin ulaşmayı hedeflediğiniz kitledir. Bu yüzden bu tarz mecralarda aldığınız yorumlar/eleştiriler sizi yanlış şekilde yönlendirebilir.

Ben çok farklı düşünüyorum, onlar beni hiç anlamıyorlar gibi düşüncelere sahipseniz maddi gücünüz de buna elverişliyse dergi çıkarma yoluna gidebilirsiniz. Ancak bu yolu ben çok tavsiye etmiyorum. Dergi çıkarmak zor iştir, öncelikle tecrübe gerektirir. Yazarlarınız ve bunun yanında okurlarınız olması gerekir. Bunlar sadece derginin en temel gereksinimleridir. Bunun yanında editörler, kapak tasarımı için tasarımcı, yayın kurulu gibi organlar da bulunması gerekir. Beni kimse anlamıyor, ben bu işin üstünden gelirim diyorsanız tabi yine size kalmış.

TECRÜBE PAYLAŞILDIKÇA ANLAMILANIR

TİKA TECRÜBE PAYLAŞIM PROGRAMI 2019

İklimi Soğuk, Tarihi Sıcak Misafirperver Bir Ülke: Ukrayna

Kübra Nur Doğru- Hilal Mısırlı

Ukrayna, beklentimizin çok üstünde hikâyelerle bizleri buluşturan ve bizlerde derin izler bırakan, Rusya'nın soğuşuna nazır ülke...

Ukrayna, bize tanıdık bir biçimde, tarihi boyunca Ruslarla çatışma halinde olmuş. Ahıska sürgününden, Kırım işgalinden dolayı bugüne dek kulağımıza kadar bir esinti gibi gelip geçen bu sürgün hikâyeleriyle; hiç bilmediğimiz bu topraklarda yüzleşmek bizim için çok farklı bir deneyim oldu. Ahıska Türklerinin bir gece ansızın Stalin'in askerleri tarafından evlerinden çıkarılmaları; Kırım'ın Rusya tarafından ilhak edilerek yurtlarında ana dillerini konuşamayacak derecede bir işgalle karşılaşmaları... İşte böyle bir ortamda Ukrayna; yurtlarından sürülen soydaşlarımızın sığındığı bir yurt olmuş. Bu bilgi bile ucuz ve vizesiz yurtdışı tatil mekânı olarak duyduğumuz Ukrayna'ya bakışımızı değiştirmeye yetti. Orada vatanlarından ve ailelerinden koparılsalar da dillerini, kültürlerini, inançlarını, tarihlerini, birliklerini koruma gayretindeki kardeşlerimizin varlığından haberdar olduk ve gönlümüzün bir köşesini orada bırakarak evlerimize döndük. TİKA Ukrayna'da Osmanlı mirası-

mıza sahip çıkmakla kalmıyor aynı zamanda orada bulunan soydaşlarımızın kültürlerini, dillerini, birliklerini, korumak için gerçekleştirdikleri çalışmalara destek oluyor ve çalışmalarının sürdürülebilirliğine katkı sağlıyor.

Ukrayna'da bizi en çok etkileyen anlardan biri de tarih müzesindeki Ukraynalı rehberimizin "Bu topraklara Ruslar da Polonyalılar da geldiğinde bizim dilimizi ve bizi kötüleşmiş bir Rusça/Polonyaca olmakla aşağıladılar. Sadece Osmanlı buraya geldiğinde bizim kültürümüze, dilimize ve dinimize saygı gösterdi." ifadeleri oldu.

Ülke son seçimlerini yeni geride bırakmış. Ülkedeki bir televizyon dizisinde adil cumhurbaşkanı rolünü oynayan bir komedyenin cumhurbaşkanı adayı olması ve halkın da teveccüh göstererek, dizideki karakterin gerçekleşeceğine güvenerek hiçbir siyasi tecrübesi olmayan bu komedyeni cumhurbaşkanı seçmesi ilginç bir anekdot olarak notlarımız arasında yer aldı. İkinci Dünya Savaşı sonrası ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) yıllarını yaşatan tarihi dokusuyla başkent sokaklarında, yüksek görkemli binalarında ve hatta havasında dahi hissettiğimiz Ukrayna; epey istifade ettiğimiz, bizi bir hayli şaşırtarak memnun eden güzel tecrübelerimizin adı oldu.

Karekod:

Tecrübe Paylaşım Programı

https://twitter.com/UKRAYNA_KIRIM/status/1176870309816877056

<https://www.youtube.com/watch?v=ta5HQFw-vFc&feature=youtu.be>

Ahıska Sürgünü

<https://www.youtube.com/watch?v=uHjDxo71Rk0>

Kırım Tatar Sürgünü

<https://www.youtube.com/watch?v=PDIAag3hw9g>

TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI (TİKA), DÜNYANIN DÖRT BİR YANINDA GERÇEKLEŞTİRDİĞİ ÇALIŞMALARLA BAYRAĞIMIZI GURURLA DALGALANDIRIYOR. TİKA'NIN KOORDİNASYONUyla 3 YILDIR ÜNİVERSİTELİ ÖĞRENCİLER 'TECRÜBE PAYLAŞIM PROGRAMI' ADI ALTINDA KÜRESEL GÖNÜLLÜLÜK AĞINA DÂHİL OLUYORLAR. SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ DA DESTEĞİyle 2019 YAZINDA, 35 ÜLKEDE 500 ÜNİVERSİTELİ GENÇ TÜRKİYE'NİN DOST ELİNİN UZANDIĞI COĞRAFYALARI ZİYARET ETME İMKÂNI BULDU. BU KARDEŞLİK KERVANINDA GENÇ ÖNDER DE YER ALDI. UKRAYNA, KOSOVA VE ÖZBEKİSTAN EKİPLERİNDE YER ALAN GÖNÜLLÜLERİMİZİN İZLENİMLERİNDEN BİR DEMETİ SİZLERLE PAYLAŞIYORUZ.

Avrupa'nın Genç Ülkesi: Kosova

Banu Öztürk

Güler yüzün, tebessümün, tatlı dilin eksik olmadığı bir ülke Kosova. Osmanlı'nın yaklaşık 500 sene hükmettiği, Türk ailelerin hala varlığını koruduğu fiziksel konum olarak küçük ama gönül dünyamda büyük etkiler bırakan tarihi bir yer. Dolu dolu geçirdiğimiz 10 günde Priştina'dan Mitroviça'ya, Prizren'den Gilan'a kadar en az bir Kosova mukimi kadar ülkenin havasını tenefüs ettik. Aynı zamanda Kosova'da yaşayan Türk ailelerle 'Ağız Araştırmaları Projesi' kapsamında röportaj yaptık ve bu vesileyle soydaşlarımızın evlerine misafir olduk. Bizi o kadar güzel ağırladılar ki kendimizi âdeta evin kızları gibi hissettik.

Gittiğimiz yerlerden biri olan Mamuşa bir Türk köyü ve belediye de Türklere ait. Evlerde Türk bayrakları, lokantalarda Türk yemekleri, Türk televizyon dizileri ve ünlü şarkıcımız İbrahim Tatlıses bölgede hemen hemen her yerde bizi selamladı. Bir şeyler içmek için gittiğimiz bir kafenin banklarında 'Keçiören Belediyesi' yazısını gördüğümde çok şaşırdım. Başkentimizin bir ilçesi olan Keçiören Belediyesiyle ortak açılmış bir kafeymiş bulduğumuz mekan. Mamuşa kendinizi yurtdışında değil de Anadolu'da bir kasabayı ziyaret ediyor hissini size sonuna kadar sunuyor.

Prizren ise en gelişmiş şehirlerinden biri Kosova'nın. Merkezinde Osmanlı eserlerinden Sinan Paşa Camii yer alıyor. Sinan Paşa Camii TİKA'nın restore ettiği önemli yapılardan biri. TİKA'nın camilerden okullara ve dikiş atölyelerine kadar elinin değdiği birçok faaliyet ve proje mevcut Kosova'da.

Rüya Ülke: Özbekistan

Şeyma Aktürk

Gözlerimi kapatıp hayal edebileceğim en masalsı şehri hayal etsem Semerkant'a erişemem. Sokaklarında tarihin içinde kaybolabileceğim Buhara gibi bir şehir bulamam. Taşkent gibi kendisini bu kadar büyük bir Rus baskısından yeni kurtarıp da gelişmek için can atan bir şehre rastlayamam. Özbekistan; tarihiyle, mimarisiyle, türbeleriyle o kadar büyüleyici bir ülke ki...

Özbekistan sadece 22 yıl önce bağımsızlığını eline almış bir ülke. Biz Türkler onlar için çok değerli ve önemliyiz çünkü bağımsızlıklarını ilk tanıyan ülke biz olmuştuk. Gezi boyunca Türk olduğumuzu öğrenen herkesin yüzünde oluşan tebessüm ve sıcaklıktan kardeşlik duygusunu hemen hissettik. Mimarisindeki ihtişam gösteriyor ki yıllar burayı eskitmek yerine daha da güzel kılmış. Bu ülkeden çok âlimin ve ilim aşığının yolu geçmiş. İmam Buhari'nin, İmam Nakşibendi'nin, İmam Maturidi'nin kabirleri burada. Müslümanlar için ayrı bir yeri var bu toprakların.

Özbekistan'ı keşfetmeye Taşkent'ten başlayabiliriz. Başkent olan bu şehir aynı zamanda ülkenin en gelişmiş şehri de. Orta Asya'nın ilk metrosu burada yer alıyor. Dünyanın en eski medeniyetlerinden biri olan Semerkant'ta ise Shah-ı Zinda'da Peygamber Efendimiz'in kuzeni ve dünya üzerinde ona en çok benzeyen kişi olan Kusem bin Abbas'ın kabri bulunuyor. İslam'ı tebliğ için geldiği bu topraklarda hayatını kaybetmiş.

Registan Meydanı'nda ise gözlerimi nereye çevirsem bakmadığım yerlerde bir şeyler kaçırıyormuş gibi hissediyordum. Meydanda üç medrese bulunuyor. Ve bir zamanlar dünyanın her yerinden bu medreselerde eğitim almak için gelen talebelerin yollarından yürüdüğünüzde sizin de kalbiniz o heyecanla atıyor. Medreselerde astroloji, matematik, fizik gibi dersler de talebelere verilmekteymiş. İlim ve bilimin bir bütün olduğunu daha güzel nasıl ispatlayabilirlerdi ki?

Ve ardından Buhara... Kendimi bulduğum sokaklarında gezmekten en keyif aldığım, geçirdiğim her saniyede bir rüyanın içinde olduğuma inandığım şehir. Tarihin sayfalarında kaybolmak hiç bu kadar zevkli olmamıştı. Cengiz Han, şehri yakıp yıkarken tek bir yapının ayakta kalmasına izin vermiş: Kalyon minaresi. Neden izin verdiğini sadece gece etrafında oturup onu izlerken anlayabiliyorsunuz. Özbekistan seyahatine çıkan kafilde yer aldığım, unutulmaz bir deneyimi tecrübe ettiğim için kendimi şanslı addediyorum.

BEŞ ARKADAŞ

Aynı evde yaşayan beş arkadaşın Ahmet satranç oynuyor, Hasan yemek yapıyor, Mustafa kitap okuyor, Ali resim yapıyor. Mehmet ne yapıyor?

ÇAYDANLIK

Aşağıdaki çaydanlıklardan hangisine daha fazla su koyabiliriz?

ŞİFRE

Bir kasanın beş basamaklı şifresi ile ilgili aşağıdaki bilgiler veriliyor. Şifreyi bulunuz:

- 21564: İki rakam doğru ama yerleri yanlış
- 53168: Üç rakam doğru. İkisi yanlış yerde, biri doğru yerde.
- 42719: İki rakam doğru yerde.
- 59681: İki rakam doğru. Biri doğru yerde.
- 63285: Üç rakam doğru yerde.

HESAP HATASI

Ayşe bir kırtasiyeciden dört farklı ürün alır. İşyeri sahibi hesap makinesi ile işlem yaparken yanlışlıkla toplama yerine çarpma tuşuna basar ve sonucu 8TL bulur. Bu durumu fark eden Ayşe kırtasiyeciyi uyarır. Yeniden doğru işlem yapıldığında da yine aynı sonuçta ulaşırlar.

Ayşe'nin aldığı ürünlerin her birinin fiyatı nedir?

**ZEKÂ
SPOR
SERHAN
BÜYÜKKEÇECİ**

KELİMELER

“ANKARA” kelimesinin harflerini birer harf eksilterek ipuçlarından yararlanarak anlamlı yeni kelimeler bulun. Çıkaradığınız harfi diğer kelimelerde kullanamayacağınızı unutmayın:

Beş Harfli (Yaşıt): _____

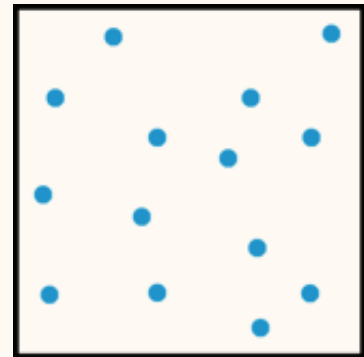
Dört Harfli (Bir yön): _____

Üç Harfli (Tabiat olaylarından biri): ___

İki Harfli (Bir renk): __

NOKTALAR

Şekildeki hangi dört nokta birleştirilirse bir “kare” elde edilebilir?

CEVAPLAR

<https://www.kisa.link/NGme>

'Güncel yazı,
paylaşım ve
arşiviyle
Sade Soda
bir tık ötede

www.sadesodadergisi.com

**“Ayasofya'nın diriliŒi,
Mescid-i Aksa'nın
özgürlüęe
kavuşmasınının
habercisidir.”**

